cijena 10d

broj 21

STARS

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

Ne bojte se, nismo sami u svemiru!

Slobodan Šnajder:

DELFINOV SAN

i druge priporvijetke o bićima s drugih svjetova

Sirius 021

Sadržaj

Slobodan Šnajder
DELFINOV SAN

Henry Kuttner
INAČE…

Zvonimir Furtinger
PROCES

Maurice Limat
DIVNA S LUPUSA

Mack Reynolds
PORUKA 48 L

Arthur Porges
MUHA
Katherine Maclean
SLIKE NE LAŽU

Alemko Gluhak
IZNENAĐENJE

Ivan Tanović
OSVAJAČI

Dubravko Veljačić
ČUDOVIŠTE IZ IDA

Riječ urednika

Bez alata nema zanata, dragi čitatelju! Uz dužno poštovanje prema golemom trudu što ste ga uložili prepisujući rukom svoju pripovijest

»Iznova« (jesam li joj uspio točno pročitati naslov?) — ona ne dolazi u obzir. Nismo li se dogovorili: Čitat ćemo samo pripovijetke pisane strojem, i to s proredom. Takav je običaj posvuda u svijetu, a — rekosmo i to — nije izmišljen radi toga da bi diskriminirao pisce. Na sreću, to je jedina priča koja je završila u košu prije negoli sam je pročitao. Ostale, njih dvadesetak, prolaze uobičajen put: najprije će ih pročitati stručni recenzenti, nakon njih ja — kako bi vas mogao obavijestiti o tome kakva je sajensfikšnovska a kakva urednička ocjena pojedine priče. U Vaše sam ime zamolio recenzente da čitaju brzo (i kvalitetno!), pa se nadam da ću Vam moći odgovoriti već u idućem broju. Uostalom, opet jedna narodna: strpljen, spašen (vrijedi ne samo za Vas nego i za mene).

Da, posve se slažen s Vašim mišljenjem da su Siriusu potrebne čvršće korice. Znam, sve znam: gotovo svi čitatelji skupljaju komplet, a omot Siriusa pretanak je da bi izdržao dugotrajnije čuvanje... Moje obećanje: poduzet ću sve što je u moći jednog urednika da bi Sirius dobio korice od kvalitetnijeg i trajnijeg papira. — I Vaš prijedlog o novoj rubrici »sf-enigma« vrlo je zanimljiv, pokušajte nam ga podrobnije obrazložiti.

A sad malo kemije: da bi se dobila molekula obične vode, potrebna su dva atoma vodika i atom kisika. Ni manje, ni više, i ničega drugog, jer bi inače umjesto vode mogao ispasti — konjak. No dva dijela vodika i jedan dio kisika mogu — pomiješani na drukčiji način — stvoriti opasni plin praskavac i umjesto ugasiti žeđ, zapaliti požar i izazvati eksploziju. Eto, upravo je tako i s prijevodima s drugih jezika: ista se rečenica (odlomak, cijela priča) može prevesti doslovno, ali i po smislu. Doslovno se obično prevode tehničke upute, ugovori i si. Po smislu se prevodi književnost: tako da se poštuje autorova zamisao i stil, ali i pravila jezika na koji se prevodi i običaji sredine za koju se prevodi. Zbog toga vam se i učinilo, kad ste uspoređivali izvorni tekst i naš prijevod, da se oni razlikuju. A prevoditelju je namjera bila samo da na dobije — praskavac.

Toliko kao odgovor na vaše pitanje »smije li se pri prevođenju mijenjati tekst s obzirom na autorska prava«; evo odmah i odgovora na drugi dio pitanja: upravo s obzirom na ta autorska prava predlažem vam da ne prevodite kako kažete »po vlastitom izboru«. Naime, čitajući Sirius (a i druga izdanja koja nose žig RS-Vjesnik) morali ste opaziti da uz tekstove označujemo »copyrignt«, što znači da objavljujemo samo one priče za koje smo njihovim autorima platili autorsko pravo.

Pišete: »Zamolio bih vas za savjet: kome da ponuaim svoju eventualnu sf-priču...«, Moj savjet: eventualnu priču, koliko znam, još nikad nitku nije prihvatio, pa je nemojte nikome ni nuditi. Prihvaćaju se samo napisane priče. No riječ je o sf-u i tu nije ništa sigurno, pa ipak pokušajte nekome ponuditi i tu eventualnu priču, a ako uspijete, tada o

tome napišite priču i ponudite je meni za Sirius...

Napokon i riječ-dvije o ovom broju Siriusa. Vidite, »mali zeleni« u različitim oblicima — od Snajderova delfina-kita i Porgesove muhe, možda i ovozemaljske, do Limatove Divne — stigli su među ljude. »Malo zeleno« je doduše samo čudovište na naslovnoj stranici — Divna je, na primjer, zlatnoputa — no to ne narušava predodžbu o stvorovima s drugih svjetova, pa makar oni bili i — ljudi. Posebno bih vas, dragi čitatelju, htio upozoriti na Reynoldsovu priču. Možda vam se učinilo zastarjelom, no ona je objavljena prvi put još 1950. godine, u doba kad su se velika kolonijalna carstva tek počelo rastakati. Ne mislite li da je tada morala zvučati prilično proročanski, a za (zapadnu) sredinu u kojoj je nastala čak — heretički? Danas, u svakom slučaju, djeluje antologijski. — I još nešto: možda ste neke priče u Siriusu ueć ranije čuli na radiju, obrađene kao radiodramske izvedbe. Smatram da su čitanje i slušanje dvije posve različite kvalitete i da objavljivanje u novom mediju znači i nov doživljaj za korisnika obaju medija. Pišite mi ako mislite drukčije! Evo na kraju i našeg uobičajenog tajnog razgovora o idućem broju: bit će opet tematski jedinstven, na temu »Uzbudljiv izlet na jedan čudesan planet...« Koji? E, to vam ipak neću reći, njegovo ćete ime moći pročitati već na naslovnoj stranici idućeg, 22. Siriusa... Ipak, odat ću vam naslove triju od tuceta priča iz toga broja: Tajna drevne ljepotice, Zbrka sa zvijezdama, Istraživanja profesora Naglića... Jesam li rekao previše pa već naslućujete o kojem je planetu riječ?

Do čitanja za mjesec dana
Vaš
Borivoj Jurković

Delfinov san

Slobodan Šnajder

Dva je mjeseca čekao »Istraživač« ukotvljen u bostonskoj luci a da se ništa nije dogodilo. Znatiželja je rasla. U određeno doba dana na palubu bi izišao profesor Castelot, dimeći na svoju lulu. Momčad je rijetko izlazila u grad. Jacques Castelot nikada! Brod su čuvali specijalni odredi bostonske policije, i s mora i s kopna. Nije se moglo prići. Prirodno, znatiželja je rasla.

Jedne noći u kolovozu policija je blokirala cijelu lučku četvrt. U praskozorje jedan se helikopter zaustavio u zraku iznad krme »Istraživača« i zatim je čeličnom užadi spušten teret u velikom kontejneru ravno na palubu. Tako je napokon potkraj kolovoza sve bilo spremno.

»Istraživač« se prije sunčeva izlaska podigao na svoj zračni jastuk i brzinom od osamdesetak morskih milja na sat nestao na pučini. Novinar »Evening-stara« javio je svojoj agenciji da je »Istraživač« odlebdio u pravcu Halifaxa.

Boston se vrati svakodnevnim poslovima a snage osiguranja kao da su u zemlju propale.

*

Jacques Castelot kucnuo je lulom o pepeljaru i u salonu zavlada tišina.

— Danas je to gotovo istrebljena vrsta — poče Castelot. — Računa se da je preživjelo jedva pedesetak primjeraka.

— To je kao da tražite iglu u plastu sijena — reče jedan ronilac.

— Imamo instrumente — reče Castelot. — Imamo helikopter. Imamo radio-vezu s brodovima i ispitnim stanicama. Naći ćemo ih.

U tišini salona čuo se tek uređaj za vlaženje zraka. Ljudi su sjedili zamišljeni i odsutni. Ćak je i Pierre Lamarck, specijalno treniran za njihov novi batiskaf, gledao nekamo u stranu.

Sjeverni Atlantik nije bio siguran za plovidbu kao nekad. A s grenlandskim kitovima događalo se nešto neobično.

*

»Istraživač« se nije zaustavio u Halifaxu niti bilo gdje drugdje u Novoj Škotskoj. Halifax je javio da je jutros nestao jedan tanker samo pedeset milja od Newfoundlanda. Kanadska avijacija pretražuje cijelo područje. Mrlja nafte morala bi biti velika poput nekog otoka. Ništa.

U blagovaonici bilo je tiho za ručkom. Na »Istraživaču« se uopće malo govorilo.

*

Sve to sa sjevernim Atlantikom počelo je u svibnju. Prvo meteorska kiša. Ništa neobično. Zatim magnetske oluje. Zatim nestanak Pan-Americanova mlažnjaka koji je nosio turiste preko Sjevernog pola — Arktička turneja — dvije i po tisuće dolara. Bagatela. Zatim brodovi, mali, veliki. Novi Bermudski trokut.

Potkraj svibnja se na obalu Newfoundlanda nasukalo pet golemih kitova, sto pedeset tona u prosjeku. Profesor Castelot odletio je smjesta na Newfoundland.

Orijaši su ležali na suncu — živi, kao zaspali, kao da drijemaju. Na trbuhu, na leđima, u ustima gnojili su im se golemi čirovi. Životinje su bile bolesne nasmrt. »Žrtve zagađivanja«, mišljaše Castelot, zaljubljen u sve što dolazi iz mora.

Biolozi iz ekipe »Istraživača« rasporili su kitove. Ništa. Kožnu bolest zaista je izazvala nafta koja se još u ožujku izlila iz jedne bušotine u Sjevernom moru. Ali ovim se čirovima nije mogao rastumačiti samoubilački nasrtaj na stijenje Newfoundlanda.

— Oni su mentalno bolesni — zaključi Castelot i upre kažiprstom u sljepoocicu. — Osjećaj za navigaciju.

Biolozi su slegnuli ramenima. To nije bilo nikakvo objašnjenje.

— Vi mislite da su kitovi poludjeli?

Castelot je šutke dimio na svoju lulu.

Uslijedilo je nekoliko mjeseci prave ludnice. Castelot je putovao sa suradnicima preko svih kontinenata. Držao je konferencije za medije, držao je konferanse u znanstvenim društvima i klubovima prijatelja životinja. Valjalo je skupiti hrpu dolara za novu ekspediciju. Sredstvima odgovarajuće komisije Ujedinjenih naroda, privatnim sredstvima rođaka poginulih u misterioznoj zračnoj katastrofi nad Zemljom Princa Kristijana, te prilozima klubova i udruženja za zaštitu životinja skupljena su sredstva za jedan helikopter.

Zatim je profesor Castelot otišao u čudan posjet: nekom ćelavku okruženom nekolicinom supermena, zlatokosih, preplanulih koji su cijelo vrijeme žvakali kaugumu. Ali taj je starčić bio centar interesa. On je izvadio neke papire iz svoje torbe, ponudio Castelota finom cigarom i viskijem. Sve se to događalo na visini od tri tisuće milja, iznad Labradora, gdje je ovaj gospodin držao svoje poslovne sastanke u

svom mlažnjaku koji je bio pravi leteći hotel.

Za petnaest minuta kratke debate sve je bilo riješeno. Dogovoreno je da »Istraživač« isplovi, ili bolje: odlebdi, u kolovozu sa specijalnim batiskafom koji može podnijeti strahovit pritisak u oceanskim dubinama.

— Kitovi su O.K. — siktao je čovječuljak, pijuckajući poslije svakog dima svoje debele cigare. — Kao fasada. I moji partneri misle isto — dodao je, odmatajući perforiranu traku koju su mu upravo donijeli iz repa aviona. — Sve je doista u redu.

Profesor Castelot, zaljubljen do ušiju u kitove, mislio je obratno: ali lova je lova, a život je skup, osobito na palubi »Istraživača«.

— Nemam ništa protiv kitova — uvjeravao ga je čovječuljak. — Kitovi, moj se pradjed obogatio na njima. Moj pradjed McLoud došao je iz Škotske i bio je kitolovac. Potkraj života toliko se obogatio da je sam opremao cijele ekspedicije, sjedeći u svom uredu u Bostonu. Kao ja sada, kao ja sada — siktao je i pijuckao čovječuljak. — Ali kitova više nema. Ili ih nema dovoljno. Bogatstvo je na dnu oceana. Željezni oksidi, zlato, olovo.

— Ali vi ste monstruozno bogati — reče Castelot.

Čovječuljak ušuti.

— Ima bogatijih od mene — reče čovječuljak mračno na rastanku. — ABVGD je moćna multinacionalna kompanija. Nema nikakva razloga da ne bude najmoćnija. Blokirat ćemo bostonsku luku. Što je milijarda dolara prema bogatstvu na dnu Atlantika?

— Za milijardu dolara spasili bismo kitove! — reće Castelot.

— Surađujete li ili ne?

Ugovor je već bio potpisan.

*

»Istraživač« je lebdio prolazom Belle Isle, između New-foundlanda i Labradora kada su primili specijalnu poruku Agencije za NLO iz Washingtona. Bilo je uzbuđenja u salonu, ali bez mnogo vike. Što se dogodilo? Pilot Lufthanse, let broj 734, opazio je veliku usijanu kuglu, jedan NLO, na visini od tri tisuće milja. Let broj 734 za Reykjavik. Instrumenti su pomahnitali. »Kao da su poludjeli«, izvijestio je pilot. »Stvar je lebdjela«, stajalo je u specijalnom izvještaju Agencije za NLO, »kao da je tražila mjesto za ateriranje. Zatim se spustila na tri tisuće stopa. Bilo je to iznad Labradora. Zatim je stvar naglo promijenila smjer. Kao da se uplašila kopna«, stajalo je u izvještaju. »I nestala je u Atlantiku."

»To je jedino objašnjenje«, pomisli Castelot. ».Jer da je pala na Labrador, već bi je bili otkrili.«

Glavni navigator pozvao ga je preko megafona. Igle žiroskopa

okretale su se u svim pravcima. Upali su u pravu magnetsku oluju. Profesor Castelot naredi da »ispušu« zračni jastuk i da se ukotve gdje jesu. Poslali su radio-poruke na sve strane, pripremili helikopter i čamce za spašavanje.

— Skupo ćemo prodati svoju kožu — pokuša se našaliti Pierre Lamarch, skupljajući šatorsko platno koje je skrivalo njegov batiskaf.

— Ako je tko bude htio kupiti — odvrati Castelot čekat će noć.

— Putovat ćemo ravnajući se prema zvijezdama — mišljaše Castelot. srčući juhu u kantini. — Astrolabom i sekstantom.

Atlantik je bio miran, uljevit i zaudarao je kao i sva svjetska mora ovih kasnih osamdesetih. Činilo se iz helikoptera kojim su krenuli u izviđanje da je »Istraživač« zaustavila nekakva golema morska zmija nasred pučine, pripivši se pipcima za njegovo dno. Profesor Castelot naredio je pilotu helikoptera da se drži optičke udaljenosti.

Mračilo se nad Atlantikom. Uhvatili su neku kanadsku radio-stanicu. Priča o NLO rasla je u svim elementima: Lufthansin pilot kleo se pred milijunskim auditorijem da je užarena kugla bila pilotirana. I još jedna vijest: osiguravajuća društva zatražila su da se obustave svi letovi iznad sjevernog Atlantika. Međutim, let broj 734 za Reykjavik završio je sretno. Priča je rasla jer je očevidaca bilo mnogo: 250 putnika za Island. Neki su vidjeli i male zelene kako se smiju u užarenoj kugli. »Kao Hieronymus Bosch«, kleo se jedan putnik. »Pakao«.

Profesor Castelot isključi radio i na »Istraživaču« zavlada grobljanska tišina.

Ronioci su kontrolirali opremu a Pierre Lamarck, tko zna zašto, sjeo je u svoj batiskaf na krmi.

— Da spustimo torpeda u cijevi? — zapitao je jedan pridruženi oficir američke mornarice.

— A zašto? — naivno će Castelot.

Atlantik ih je, šutljiv i golem, obmatao tišinom u kojoj je riječ »torpedo!« prasnula kao bomba. Torpeda su imala atomske glave. »Nek se nađe!«, prividi se profesoru Castelotu lice čovječuljka u mlažnjaku. »Nek se nađe. Opremit ćemo vašu olupinu, profesore. O, imamo mi vražjih izuma. Opremit ćemo vašu škrebetaljku da je nećete moći prepoznati.« I bogami, opremili su »Istraživača«, a to je zahtijevalo i nekoliko šutljivaca u momčadi koje nitko nije poznavao: tek, pristao je jednog jutra uz »Istraživač« atomski razarač američke sjeverno-atlantske ratne flote i nekoliko je momaka prešlo mostićem na »Istraživač«. Castelot se nije snalazio u činovima: ni sad nije bio siguran ima li pred sobom poručnika američke mornarice ili pak admirala.

— Ima vremena! — reče Castelot. Tako su torpeda zasad ostala u spremištu. Ali to se nije moglo sa sigurnošću tvrditi za ostala oružja.

Helikopter se u sumrak spustio na osvijetljeni pramac.

— Gdje ste tako dugo? — pitao je Castelot.

— Nešto pliva na površini — glasio je izvještaj. — Struja to nosi prema brodu.

Castelot — ili oficir? — dao je znak za uzbunu.

— Nalikuje na kita — dodao je pilot helikoptera. — Ne izgleda ratoborno. Ne čini se da se kreće svojom voljom. Nije živo.

Spustili su gumene čamce i ispalili mnoštvo svijetlećih raketa. »Kakav vatromet!«, mišljaše Castelot. »Kakvo rasipanje«, mišljaše oficir.

— Ta imamo ga na monitoru. Pripremite torpeda! — reče.

Castelot i Pierre Lamarck u jednom gumenjaku, oficiri u drugom: došlo je do prijateljske utrke. Dospjeli su istovremeno.

— Grenlandski kit — pljesnu rukama profesor Castelot.

— Čuvajte se repa!

Osvijetlili su ga reflektorima. Iz Castelotova i Lamarckova čamca zazujaše kamere.

— To je on, to je kit! To je cilj naše ekspedicije! — vikao je Castelot u noć.

Gumenjak oficira držao se po strani.

Kit nije davao znake života. Castelot i Lamarck pristali su uz tjelesinu.

— Ne odgovaram za vas! — vikao je oficir, admiral, poručnik, lieutenant, što li, u noć Atlantika.

— Tako mi svega! — reče Castelot — on ima čirove!

Zaista, reflektor s kljuna gumenjaka klizio je po desecima čirova, od kojih nijedan nije imao manje od metar u promjeru.

— Čini se da naš momak ima kozmetičkih problema! — pokuša se našaliti Lamarck.

— Ja bih rekao da nije oduševljen onim što je iscurilo iz sjevernih bušotina — dodao je Castelot. — Da li je uginuo?

Pričvrstili su na kitova leđa nekoliko instrumenata. Začulo se jasno kucanje kitova srca.

— Živ je! — reče Castelot. — I te kako je živ!

— Ali kao da spava! — reče Lamarck.

— On je radioaktivan! — uskliknu Castelot.

Okrenuli su gumenjake prema »Istraživaču«, ostavivši nekoliko osjetljivih instrumenata na kitovim leđima. Između ostalog i snažan radio-odašiljač kojim će »Istraživač« moći pratiti kitovo kretanje. Ako se kit ikada probudi.

Bilo je uzbudljivo na »Istraživaču«. Bez sumnje je u Atlantik pao jedan snažan izvor zračenja, koji ih međutim neće ugroziti, jer su imali izvrsno opremljenu ekipu za ABH-zaštitu. Isti je izvor poremetio magnetsko polje.

— Ima u tome nekakve pravilnosti — zaključio je Castelot. — Moći

ćemo laganom plovidbom i malim promjenama kursa odrediti mjesto gdje je pao meteor.

Uzbudljiva pretpostavka. Dakako, prijedlog nije prošao bez otpora. Castelot je u salonu skupio svu momčad. Mnogi od njih plovili su s njim već godinama na »Istraživaču«.

— Možda su naši prijatelji kitovi stradali zbog ovih magnetskih oluja! Možda su stradali od opeklina! Možda su ozračeni! Sve su to pretpostavke. Možda ćemo otkriti tajnu nestanka aviona nad Arktikom!

Zujali su propeleri ventilatora u salonu. Momci su držali kratke govore. Zatim se prišlo glasanju.

Jacques Castelot bio je jedan od najvećih autoriteta na području oceanografije. Ali ovo su pitanja života i smrti o kojima se na »Istraživaču« odlučivalo demokratskim putem, a nikako vojničkom subordinacijom.

Čim se razdanilo, a bili su negdje u visni zaljeva Hamilton, »Istraživač« je napumpao svoj zračni jastuk i krenuo, vrlo sporo za svoje mogućnosti, prema izvoru zračenja. Oni nisu mogli odrediti svoj položaj i slali su radio-poruke nasumice. Ali zračenje se pojačavalo u određenom smjeru, u to nije bilo sumnje.

To bi mogla biti Davisova vrata, između Grenlanda i Baffinove Zemlje, a možda su ostali južnije na pučini, negdje kod Rta Farvela: u podne »Istraživač« je ispuhao jastuk i ukotvio se na pučini. Ni daška vjetra. Dubina: 1500 metara. Stvar je tu, ispod njih, ili nije nigdje. Malo prije sreli su jato delfina.

To je, zar ne, veseo prizor: ovi mali kitovi skaču, igrajući se: putnici škljocaju kamerama, djeca se vesele. Ima li ta igra neku svrhu? Delfini su najinteligentniji zemaljski sisavci: u akvarijima na Floridi delfini igraju vaterpolo i košarku i razgovaraju sa svojim čuvarima.

Prizor koji su ugledali Casteletovi momci bio je naprotiv tužan: crna trupla plivala su oko broda, beživotno. Ništa od vesela delfinskog plesa.

Izvukli su jednoga na palubu naročitim čekrkom. Živio je, u to nije bilo sumnje. Disao je.

— Kao da spava! — zaključili su Castelot i Lamarck. Vratili su ga u more.

— Nešto ih je uspavalo!

Nakon ručka Lamarck i dio momčadi stadoše pripremati batiskaf. Oficiri su nadgledali punjenje torpeda atomskim nabojem. Lamarck je provjeravao radio-uredaj. Pretpostavljalo se da će na ovoj udaljenosti ipak funkcionirati bez obzira na smetnje.

Čim je batiskaf nestao pod površinom, sva se momčad skupila oko instrumenata.

— 500 metara — zujalo je na monitoru.

Castelot je grickao vrh svoje lulice.

»1000 metara«.

— Nije to ništa za njega — rekao je Castelot. — Građen je za mnogo veće dubine. Dječja igra.

Megafoni su posvuda po »Istraživaču« raznijeli Lamarekov glas s dubine od 1300 metara.

— Nešto svijetli! — vikao je on. — Kao vatromet! Kao kristalna palača! Kao golemi kristal!

»1450 metara«, stajalo je na monitoru.

— Kao veliki morski jež! Svijetleći jež! Castelot upita:

— Živo biće?

— Kao volvoks!

— Volvoks? Kao protozoa? Castelot pokuša uspostaviti vezu.

— Lamarck? Lamarck! Javi se!

Sada je Castelotov glas odzvanjao palubom »Istraživača«. Nakon pet minuta Castelot, u dogovoru s mornaričkim oficirom, naredi automatima da izvuku batiskaf.

— Magnetska oluja je prestala — javio je navigator. — Odredio sam našu poziciju.

Navigator je dao koordinate.

— Mi smo na nekih pedeset morskih milja jugoistočno od grenlandskog Rta Farvela.

— »Farewell« je to moglo značiti — našali se mornarički oficir. — Ili: zbogom živote!

Batiskaf zablista na površini.

Lamarck je ležao u njemu bez svijesti. To nije mogla biti kesonska bolest. Nije moglo biti ni od zračenja, jer je batiskaf bio oklopljen kao atomski reaktor.

Predaše Lamarcka brodskim liječnicima. Svukli su ga, pipali, kuckali. Srce je radilo normalno. Uključili su encefalograf, skoro slučajno.

— Nenormalna moždana aktivnost! — konstatirao je liječnik.

— Prebacit ćemo ga u bolnicu u Reykjavik — odluči Castelot. — Izvucite dotle »Istraživač« iz ozračene zone!

Profesor Castelot priključio se posadi helikoptera. Letjelica je upravo dobivala na visini kad su s broda poslali vrlo uzbudljivu poruku.

— Od Agencije za NLO? — nagađao je profesor.

— Ne. Iz baze na obali Baffinove Zemlje. Specijalno za profesora Castelota!

— Što stoji u poruci?

— Primijećeni su pokreti dosad neviđenih jata delfina u Prolazu Lancaster.

— A naš momak?

Čekali su na odgovor lebdeći iznad »Istraživača«.

— Naš kit nekamo plovi. Čini se prema sjeveru. Vrlo brzo se udaljava.

— Znači, momak se probudio. Javite valnu dužinu svim stanicama!

*

Jacques Castelot sjedio je već drugi dan u kantini neuropsihijatrijske klinike u Reykjaviku na Islandu. Lamarck je živ: hranili su ga na cjevčicu. Moždana aktivnost polako je slabila.

Zatim su došli po Castelota. Lamarck je došao k sebi. Bio je smršao, brada mu je porasla. Gledao je tupo pred sebe. Prepoznao je Castelota. Dao je znak rukom da se soba isprazni. Zatim je pogledao pod jastuk i ispod kreveta. Profesor Castelot zaključi što ga muči. Pretražio je sobu. Na zavjesi je našao minijaturni uređaj za prisluškivanje, nalik na kukca. Stolna svjetiljka imala je fotoćelije. Sve su isključili. Mogli su u miru razgovarati.

— Dakle? — počne Castelot.

— Biološki brod — govorio je Lamarck mirno i umorno. — Svemirski brod-životinja. Možda, tisuću životinja. Kao volvoks.

— Kolonija praživotinja?

— Tako nešto.

— Nastavi dalje! — nestrpljivo je Castelot grickao svoja lulu.

— Ne znam ima li smisla. Koliko sam spavao?

— Dva i pol dana.

— Čudno sam sanjao.

— Što je htjela ta životinja? Ili te životinje?

— Pozvala me da se spojim.

— Da se spojiš?

— Pozivala je batiskaf da se spoji s njom, ako sam dobra razumio. Zatim da se podijelimo.

— Da se podijelite?

— Prirodno. Pozvala me na ljubavni akt.

— Vi ste razgovarali?

— Obasula me slikama. Zatim je ona pitala a ja sam odgovarao.

— O čemu je pitala?

— O svemu. Najviše se čudila tome što smo batiskaf i ja dva odjelita stvora.

Jacques Castelot užurbano se stao šetati bolničkom sobom.

— Kao neka meduza koja nije zastala u evoluciji. Zamisli da je život u moru potekao tim smjerom; da je život ostao u moru.

— Čovjek je možda izišao iz mora.

Castelotu se učini da ga Lamarck gleda ribljim očima.

— Fetus čovjeka nam to dokazuje, kao i fetusi svih sisavaca. Sve su to bile ribe.

— Nastavi — molio je Castelot. — Što si sanjao?

— A što bi jadan delfin mogao sanjati?

— Delfin?

Lamarck spusti glavu nauznak i zatvori oči. Potom mu na usta poteče bujica slika o kojima je šaptao, kao i sam zgranut. Bile su to slike oceanskih dubina kojima nečujno klize osvjetljeni batiskafi i divovske podmornice, saobraćajući između podvodnih metropola, od kojih su neke, kako reče, veće od New Yorka. Govorio je o podmorskim armijama, golemim uređajima, rudnicima, podvodnim farmama, govorio je, isprekidano, o pobjedi morskog života nad kopnenim oblicima, o meduzama u kontemplaciji, o ježevima i zvijezdama, o atomskim centralama, šapat se njegov gubio u zaleđenoj tišini sobe, slike su gubile jasne konture, amplificirajući se, govor je njegov gubio strukturu i potekoše pojedini slogovi, bez smisla, krikovi ili nešto slično, i potom Lamarck, otvarajući još neko vrijeme bezglasno usta, poput ribe, umukne.

— Lamarck, mnogo smo toga prošli zajedno — vikao j« Castelot, štipajući ga za obraze i tresući ga kao marionetu

— Nema smisla — prošapta Lamarck, kad je profesor već izgubio nadu.

— O čemu ste još razgovarali, ti i ona?

— Nema smisla.

— Hoćeš li da kleknem na koljena?

— Nema smisla, profesore Castelot. Morate mi vjerovati. Vrlo sam umoran.

»Ribolika faca!«, mišljaše Castelot i strese se od te pomisli.

— Sve je to gomila gluposti — reče. — Da te nismo izvukli automatskim putem danas bi bili meduza ili volvoks: praživotinja.

— Zašto ste me izvukli? Castelot nije vjerovao svojim ušima.

— Koitus na 1500 metara ispod morske površine?

Napustio je bolnicu a Lamarck je zaspao istog trena.

*

Profesora Castelota čekalo je na »Istraživaču« stotinjak uzbudljivih poruka.

— Ocean je poludio — mišljaše Castelot nad hrpom perforirane trake.

Zvali su ga u Vancouver, na drugoj strani Kanade, na pacifičkoj obali. Zvali su ga i na neka druga mjesta. Ministarstvo američke mornarice uputilo ga je u Vancouver. Specijalni avion čekao ga je u Halifaxu kamo je »Istraživač« prispio oko podneva. Ni specijalni kordon policije nije mogao zaustaviti gomilu znatiželjnika u luci.

Oko tri sata po podne Castelot se spustio u Vancouver.

Što je Castelot, pacifist kakav je bio, mogao znati o Vancouveru?

Vancouver je bio velika ratna luka. Malo je ljudi znalo da su potkraj kolovoza odavde trebale isploviti dvije flote: američka pacifička i kanadska ratna mornarica na velike manevre u Pacifiku.

Prizor koji je vidio iz aviona bio je više nego uzbudljiv: tisuće delfina blokiralo je luku: ocean se crnio od njihovih trupla.

Profesor Castelot izišao je iz džipa. Kitovi su udarali o obalu i vraćali se u more krvavih gubica. Neobjašnjivo. Zatim su gledali jednoga ranije uhvaćenog, kako mahnito udara u staklo akvarija.

— Objavili su nam rat! — rekao je jedan oficir pola u šali pola ozbiljno.

— Izgleda prijekao mirotvorna povorka! — usprotivi se Castelot.

— Ujutro će flota isploviti.

— Usprkos protestima javnosti?

— Interesi nacionalne sigurnosti to nalažu,

— To će biti pokolj.

Za ručkom debatiralo se o koječemu. U oficirskom klubu skupilo se nekoliko uglednika. Raspravljalo se o atlantskoj meduzi, kako je u javnosti kršteno biće koje je razgovaralo s Lamarckom. Tamo će biti bačena hidrogenska bomba. Profesor Castelot se žestoko protivio. Jelo se, i nazdravljalo. Nazdravilo se i atlantskoj meduzi, koje će eto nestati.

— Ja ću upotrijebiti svu svoju svjetsku reputaciju da vas spriječim u tome! — rekao je profesor Castelot.

Bio je izviždan od oficira najveće svjetske ratne mornarice. Napolju ga je čekalo mnoštvo novinara.

— Alarmirat ću javnost! — reče Castelot, a oficiri su aplaudirali.

— Jedini tko može odlučiti o sudbini atlantske meduze je profesor Lamarck. On je s njom razgovarao.

— Ona je njega nagovarala! — smijuljili su se oficiri. Zatim se jelo, pilo i nazdravljalo sigurnosti nacije. Crven od bijesa, profesor Castelot je napustio skup i odletio u Reykjavik, nakon kratke konferencije za novinare.

U međuvremenu počeo je raskol u javnom mnijenju.

*

Prema biltenu primarijusa koji je bdio nad Lamarckom, Lamarckova se svijest sve to više dezintegrirala. Bilo je nekin znakova tipičnih za shizofreniju. Bilo je dugih satova potpunog mira i odsutnog zurenja u točku na zidu. Fizički, pacijent se nije mijenjao. On je toliko ojačao da je u pratnji čuvara (je li on već to bio u ludnici?) mogao šetati obalom. Gledao je satima na pučinu i vraćao se u vidno bolje raspoložen. Zatim

je bio cijeli dan u teškoj depresiji. Obnoć je pokušao samoubojstvo. Skinuli su ga s radijatora, polumrtva. Nije mu uspjelo. Sada je ležao bez svijesti a profesor Castelot držao je u ruci nažvrljanu poruku: »Za profesora Castelota, najvećeg živućeg autoriteta za oceanografiju, osobno, Lamarck.«

U bolničkoj kantini, u kutu, daleko od radoznalih očiju, Jacquest Castelot razmotao je papirić. Tamo je stajalo: »MEDUZE IMAJU ŠANSU. MI NE. Lamarck, ostaj mi zbogom.«

Castelot osjeti kako mu se žmarci penju hrptenjačom.

Jutros je razgovarao s predsjednikom SAD. Iskoristio je predizbomu kampanju i uvjerio predsjednika da odgodi nuklearnu eksploziju na sjevernom Atlantiku. Sovjeti su, protivno konvenciji o zabrani pokusa, već dali pristanak. Ali eksplozija bombe je odložena do sutra.

— To je malo vremena — mišljaše Castelot. — Hoće !i Lamarck doći k svijesti?

— Što znači: svijest, za njega? — pitao se primarijus. — U posljednja tri dana triput smo ga spriječili da se ubije utapljanjem u moru.

— Ja ću s njime razgovarati — predloži Castelot.

Lamarck otvori oči i spazi prijateljsko lice. Da li se Lamarck to nasmijao? Njegova ruka potraži Castelotovu ruku i žanje se noktima u nju. Castelot riknu od bola.

— Tu si, dakle! Gdje si bio sve ovo vrijeme?

Lamarckove su oči riblje svjetucale. Castelot pokuša istrgnuti ruku. Nije išlo.

— Što znači sve to? Što znači poruka?

Lamarck pogleda po sobi i pusti Castelotovu ruku. Castelot isključi nove uređaje za prisluškivanje.

— Banda! — pomisli. — Ti su baš uporni.

— Što znači poruka? Kakve meduze? Kakva šansa?

— Nikakva! — reče svečano Lamarck — baš nikakva. Čim umrem, bacite me u more. Ja sam bio pomorac. Ja sam lud za morem. Ja sam od mora poludio.

— Nećeš umrijeti. Brinemo za tebe. Momci te pozdravljaju.

Profesor Castelot mu podiže zaglavlje i okrijepi ga čajem koji je bio na stoliću uz krevet.

— Dakle, prijeđimo na stvar.

— Sisavci u moru su najinteligentniji stvorovi. Oni su prvi primili poruku.

— Kakvu poruku? Kao boga te molim, saberi se, ostani pri svijesti

— Ali ne cijelu: jer mi, ljudi, o, mi smo mnogo pametniji.

— Dakle, ti si primio cijelu poruku? Je li to ono o čemu nisi htio razgovarati kad si prvi put došao k sebi?

— Sisavci nemaju šansi. Oni su individualni princip. Ja sam

razgovarao s kolonijom golemih stanica: fantastična podjela rada. fantastična organizacija materije, fantastični izgledi za razvoj, kolektivni princip.

— Praživotinja! — prezirno će Castelot.

— Nešto slično, ali na kraju a ne na početku evotutivna lanca. Da li me pratiš?

— Upijam svaku tvoju riječ, kao spužva.

— Da, to bi mogla biti spužva, divovska spužva ili meduza, koja leti kroz svemir, i koja je ostavila svoje more. Njihov planet je more i zato se stvor nije mogao dovoljno načuditi kad je otkrio da ja, u batiskafu, koji sam mu prvi odgovorio na poruku, koji prvi nisam odmah zaspao, kao kit ili delfin, pripadam kopnenom obliku života.

— Jesi li mu, ili joj, do vraga, toj meduzi, govorio o ljudskom fetusu?

— Da, koji da je riba. To ga je tek začudilo.

— I dalje?

— Šutjet ću i vi nećete više ništa saznati.

Profesor Castelot sjeo je na rub kreveta i nadvio se nad Lamarckovo lice. Taknuvši mu ruku, zgranut odskoči.

— Hladim se — reče Lamarck. — Ubij me, i baci u more.

— Nikada. Lamarck, možeš li me još čuti?

Castolet opazi kako se na prijateljevoj nadlaktici pojav¬ljuje krljušt. Da li da pozove liječnika? Lamarck kimnu glavom da ga još čuje.

— Lamarck, oni žele uništiti meduzu nuklearnim putem.

Lamarck kimnu.

— Što ti misliš o tome? Lamarck, prvi put si mi rekao da je meduza bila prijazna; da se vladala prijateljski. Da te je pozvala na ljubavni snošaj.

Lamarck kimnu.

— Stavite me u kadu s vodom — reče Lamarck, slabim glasom — ako želite da još malo živim. Moja pluća postaju škrge. Hi-hi-hi, postat ću prvorazredan ronilac!

— Ozbiljno, Lamarck?

— Ozbiljno govorim.

Castelot pritisnu na zvonce. Nakon kratke strke premjestili su Lamarcka u kadu s vodom.

— Morsku vodu, molim — zastenje Lamarck.

Udovoljivši mu, najbrže što su mogli.

Lamarck je disao pod vodom, a zatim kratko boravio iznad nje, i govorio s Castelotom sve slabijim glasom.

— Što ćeš: uskoro ću zašutjeti kao riba!

— Lamarck, raznijet će meduzu. Otkuda dolazi?

— S jedne planete iz vanjskog svemira koja je sva more.

— S koje?

— S one na koju šaljemo svoje radioaktivne otpatke iz baze Vancouver.

— Jeste li sigurni u to?

— Moglo bi biti. Naloženo mi je, tamo pod morem, da plivam prema Vancouveru i da ga razorim. Tamo su raketne baze. Mi bombardiramo svemir radioaktivnim otpacima iz svojih reaktora.

— Kako znate da je to Vancouver?

— Dragi prijatelju: ja sam u posljednje vrijeme primio milijun radio-emisija sa Zemlje.

— Moždana aktivnost? Lamarck zaroni, da bi udahnuo.

— Lamarck, da li da je uništimo? Lamarck kimnu u znak potvrde.

— Lamarck, znate li što govorite?

— Ja izvrsno znam što govorim. Mi nemamo nikakve šanse s njom razgovarati. Mi smo individualni princip. I mi smo samo sisavci. Meduze na dnu oceana primile su nove genetske šifre. Tko zna, nakon milijun godina tko će vladati na Zemlji. Ali sada, ni meduza nema šanse s nama. Mi smo samo sisavci.

Lamarck nestane ispod površine. I nema ga, nema.

Castelot svlada gađenje i uhvati ga za ruku punu krljušti, sraslu na prstima u peraje.

— Ne želim više govoriti — reče Lamarck. — Bacite me u more. Ja ću s njom govoriti. Bacite me k njoj. Zatim uništite Vancouver. Obustavite, uništite... neka im to bude znak dobre volje.

— Lamarck! — vikao je Castelot, ali uzalud. Čim bi ga izvukao iz kade, Lamarck bi ga gledao, riboliko, nijem, otvarajući usta, baš kao riba na suhom. Zgrožen, vrati ga u vodu.

— Zbogom, prijatelju. Bacit ćemo te k Njoj.

*

Ali Castelot je uspio odložiti nuklearnu eksploziju za još jedan dan. »Istraživač« se ukotvio nad čudovištem. Castelot odluči krenuti batiskafom u dubinu. Sam!

Prije no što je, oklopljen kao svemirski putnik, ušao u batiskaf, na brod padne sjena helikoptera. Jedan se čovjek spusti uzetom i preda posjetnicu. Castelot smjesta prepozna znak Multinacionalne kompanije koja je financirala ovu ekspediciju.

Razgovor je bio kratak i žestok. Treba li reći da Castelot nije imao kuda?

Uskoro »Istraživač« digne sidro, napuše svoj zračni jastuk i nestane u pravcu Newfoundlanda. Sreli su putem konvoj ratnih brodova koji je »čistio« područje.

Sutradan ujutro jedna supertvrdava, nove serije, otkači bombu na određenom mjestu. Bomba se strmoglavi u dubinu.

— Zbogom, Lamarck! — prošapta Castelot trenutak prije eksplozije koja je zaljuljala brodove i brodiće od Reykjavika do Bostona, od Arktika do Bahamskog otočja. Golemi val zapljusnu Labrador. Bilo je i žrtava. Kad se sve smirilo na površinu je isplivala divovska mrlja.

»Kao krv!« pomisli Jacques Castelot. Kao kod Vancouvera: gdje je površinom plutalo tisuće delfina raskomadanih brodskim kljunovima u interesu nacionalne sigurnosti.

Inače...

Henry Kuttner
Or Else

Preveo Nikola Popović

Miguel i Fernandez su nasumce pucali jedan na drugoga preko doline kada je sletio svemirski brod. Potrošili su i nekoliko dragocjenih metaka za tu stranu letjelicu. Pilot se pojavio i krenuo preko doline uz padinu brijega prema Miguelu koji je ležao u nesigurnom zaklonu, proklanjući vrućinu, i najvećom brzinom punio pušku. Nikako nije mogao pogoditi cilj, a sada mu je bilo još gore kad se taj stranac počeo približavati. Napokon u posljednjoj minuti Miguel odbaci pušku i dograbi mačetu koja mu je bila pri ruci i skoči na noge.

— Umri onda na ovaj način — rekao je i zamahnuo oštricom. Čelik je sijevnuo na vrelom meksičkom suncu. Mačeta je odskočila od strančeva vrata i odletjela u zrak dok je Miguelova ruka zabridjela kao od strujnog udara. Jedan metak doleti s druge strane doline, zujeći kao razljućena osa koju bi čuli i kad je ne biste osjetili. Miguel se baci na tlo i potraži zaklon iza povećeg kamean. Još jedan metak doleti s reskim zviždukom i malena plava iskra bijesnu sa strančeva lijevog ramena.

— Izgubljen sam — reče Miguel predajući se sudbini. Ležeći na trbuhu, podiže glavu i stisnutih usana zareži na svog neprijatelja.

Stranac je stajao i nije pokazivao nikakvo neprijateljstvo. Štoviše, činilo se da je nenaoružan. Miguelovo ga je oštro oko već bilo pretražilo. Čovjek je bio malo neobično odjeven. Nosio je kapu od kratka plava perja. Ispod nje lice mu je bilo tvrdo, asketsko i odlučno. Bio je vrlo, vrlo mršav i visok gotovo dva metra. Ali je doista bio nenaoružan.. To je ohrabrilo Miguela. Čudio se kamo mu je odletjela mačeta. Nije ju vidio ali mu je puška bila nadohvat ruke. Stranac je prišao i stao iznad Miguela.

— Ustani — reče mu stranac. — Da razgovaramo.

Govorio je izvrsno španjolski, jedino se činilo da mu glas dolazi iz Miguelove glave.

— Neću ustati — odgovori Miguel. — Ako ustanem, Fernandez će me pogoditi. On je vrlo loš strijelac, ali bih bio budala kad bi mu se sada izložio. Osim toga, to nije fer. Koliko ti plaća Fernandez?

Stranac vrlo strogo pogleda Miguela.

— Znaš li ti odakle ja dolazim? — pitao ga je stranac.

— Baš me briga odakle dolaziš — odvrati Miguel brišući znoj sa čela. Pogledao je prema obližnjoj stijeni gdje je spremio kozju mješinu punu vina. — Ti si iz Sjedinjenih Američkih Država, bez svake sumnje. I ti i taj tvoj stroj za letenje. Ja ću već o tome obavijestiti meksičku vladu.

— Da li meksička vlada odobrava ubojstva?

— Ovo je privatna stvar — odvrati Miguel. — Riječ je o pravu na vodu, što je ovdje vrlo značajno. Osim toga, to je samoobrana. Taj dripac tamo preko doline pokušava me ubiti. A ti si njegov plaćeni ubojica... Nova mu zamisao sine u glavi. — Koliko tražiš da ubiješ Fernandeza? — pitao je znatiželjno. Dat ću ti tri pesosa i jedno jare.

— Ovdje neće više biti borbi, uopće i nikad — reče stranac. — Jesi li to dobro čuo?

— Onda idi i reci to Fernandezu — odgovori Miguel. — Reci mu da ja jedini imam pravo na vodu. Ja mu dopuštam da ode u miru. — Već ga je počeo vrat boljeti od gledanja gore u visoka čovjeka. Malo se pomaknuo a jedan mu metak prošiša kraj glave i zabije se prijeteći u obližnji kaktus.

Stranac pogladi malo svoju kapu.

— Prvo ću završiti razgovor s tobom. Slušaj me Miguele!

— Otkud mi znaš ime? — upita Miguel i okrene se oko sebe da bi sjeo u zaklon iza velikog kamena. — To je kao što sam i mislio. Fernandez ti je rekao kako se zovem kad te je unajmio da me ubiješ.

— Znam tvoje ime jer mogu pomalo čitati tvoje misli .. ne mnogo, jer je ponešto oblačno.

— Majka ti je bila vještica? — promrmlja Miguel.

Strančeve se nosnice malo skupi.se ali je prešao preko ove Miguelove upadice.

— Dolazim iz jednog drugog svijeta — reče. — Moje je ime... U Miguelovu je mozgu to ime zvučalo kao Quetzalcoatl

— Quetzalcoatl? — ponovio je Miguel s finom ironijom. — Oh, uopće ne sumnjam u to. A moje je ime Sveti Petar koji drži ključeve raja.

Quetzalcoatlovo se lice malo zacrveni ali mu je glas ostao ledeno miran.

— Slušaj Miguele, pogledaj moje usne. Ne pokreću se. Govorim u unutrašnjosti tvoje glave preko telepatije i ti prevodiš moje misli u riječi koje tebi imaju određeno značenje. Očito je da ti je teško izgovoriti moje ime. Tvoj vlastiti mozak ga je preveo s Quetzalcoatl. A to uopće nije moje pravo ime.

— Zaista — reče Miguel. — To uopće nije tvoje ime - ti ne dolaziš ni iz kakva drugog svijeta. Nikada neću vjerovati jednom

Sjeveroamerikancu pa da se zaklinje u kosti svih svetaca, pa makar se zakleo i u kosti deset tisuća najvećih svetaca.

Quetzalcoatlovo lice opet se malo zacrveni.

— Ja sam ovdje da zapovijedam — reče. — Ne da gubim vrijeme... Slušaj Miguele, što misliš zašto me nisi mogao ubiti svojom mačetom? Zašto me ne smetaju meci iz te tvoje puške?

— Zašto tvoj stroj za letenje leti? — odgovori Miguel. On izvadi vrećicu s duhanom i poče zamatati cigaretu. Pri tome se još bolje sakrije iza kamena. — Fernandez sada vjerojatno pokušava da mi se prikrade. Bolje da uzmem pušku u ruke.

— Ostavi je tamo gdje je — reče Quetzalcoatl. — Fernandez ti neće više ništa nažao učiniti.

Miguel se grubo nasmija.

— Ni ti njemu ne smiješ ništa učiniti — nastavio je strogo Quetzalcoatl.

— A ja ću mu onda pružiti i drugi obraz — reče Miguel — tako da bi mogao prostrijeliti glavu a druge atrane. Povjerovat ću da Fernandez želi mir tek onda kada ga budem vidio, senor Quetzalcoatl, da oalaai preko doline s rukama podignutim iznad glave. Pa čak i tada mu ne bih dao da mi priđe bliže zbog noža koji nosi iza ovratnika.

Quetzalcoatl opet pogladi svoja čelična pera na kacigi. Košćato lice mu se namršti.

— Morate se prestati svađati i pucati jedan u drugog zauvijek. Moja rasa održava red u svemiru i mi smo odgovorni da na svakoj planeti koju posjetimo vlada mir.

— To je ono što sam i mislio — reče Miguel sa zadovoljnim izrazom na licu. — Ti dolaziš iz Sjedinjenih Američkih Država. Zašto ne doneseš mir vlastitoj zemlji? Ja sam vidio u kinu... Zašto po cijelom New Yorku gangsteri pucaju jedni u druge s jednog nebodera na drugi? I što si ti uradio da to spriječiš?... Ah da, razumijem vrlo dobro. Prvo ćeš nad donijeti mir, a onda ćeš nam uzeti našu naftu i dragocjene minerale.

Quetzalcoatl ljutito udari nogom jedan kamenčić koji je stajao pored njegove sjajne čelične noge.

— Moram te urazumiti — reče. Pogledao je na neupaljenu cigaretu koja je visila s Miguelovih usana. Odjednom je podigao ruku: bijela vrela zraka poteče s prstena na toj ruci i zapali kraj cigarete. Miguel se trže iznenađen. Onda je povukao dim i kimnuo glavom. Bijela vrela zraka je nestala.

— Mnogo vam hvala, gospodine — reče Miguel. Quetzalcoatlovo se lice izduži a beskrvne usne se stisnuše.

— Miguele, da li bi to mogao učiniti jedan Sjeveroamerikanac?

— Tko zna?

— Nitko živ na vašoj planeti to ne može učiniti i ti to vrlo dobro znaš.

Miguel slegne ramenima.

— Vidiš li onaj kaktus tamo preko? — upitao je Quetzalcoatl. — Mogu ga uništiti za dvije sekunde.

— Uopće ne sumnjam u to.

— Ja bih, na primjer, mogao uništiti cijeli planet.

— Da, i ja sam čuo za atomsku bombu — odvrati Miguel vrlo učtivo. — Zašto se onda petljate i miješate u privatnu svađu između Fernandeza i mene zbog nekakve male rupe s vodom koja nema nikakva značenja ni za koga osim za...

Jedan metak opet prozuji kraj njih. Quetzalcoatl protrlja nervozno prsten na ruci.

— Zbog toga što na Zemlji moraju prestati neprijateljstva. — To je izgovorio zloslutno. — Ako netko ne prestane, mi ćemo ga uništiti. Nema nikakva razloga da ljudi ne žive u miru.

— Ima jedan razlog.

— Koji je taj razlog?

— Fernandez — odvrati Miguel mirno.

— Ja ću vas obojicu uništiti ako se ne prestanete boriti.

— Vi ste svakako velik mirotvorac — reče Miguel ponizno. — Ja ću se vrlo rado prestati boriti, samo mi kažite kako ću izbjeći smrt, ako tako postupim.

— I Fernandez će se prestati boriti.

Miguel zabaci svoj iznošeni sombrero, uzme štap i na njega stavi sombrero i podiže ga iznad stijene. Čuo se prasak a šešir je odletio u zrak. Miguel ga spretno uhvati pri padu.

— Vrlo dobro — rekao je — kad već toliko želiš, ja ću se prestati boriti. Ali neću se pomaći iza ove stijene. Doista se želim prestati boriti. No, čini mi se da od mene tražiš da učinim nešto, a ne znaš mi protumačiti kako da to učinim. Ti bi isto tako mogao od mene zahtijevati da letim kroz zrak kao što leti ta tvoja letjelica.

Quetzalcoatl se još više namršti. Napokon reče:

— Miguele, reci mi kako je počela ova borba?

— Fernandez me želi ubiti i zarobiti moju porodicu.

— Zašto on to želi učiniti?

— Zato što je zao — odvrati Miguel.

— A kako ti znaš da je zao?

— Zato — objasni Miguel vrlo logično — jer me želi ubiti i zarobiti moju porodicu.

Nastala je stanka u razgovoru. Jedna bubica projuri pored njih i zaustavi se na Miguelovoj pušci. Miguel uzdahne.

— Tamo je mješina dobra vina, niti dvadeset koraka — započeo je Miguel, ali ga Quetzalcoatl zaustavi.

— Što si ono bio rekao o nekakvu pravu na vodu?

— Ah to — reče Miguel. — Ovo je siromašna zemlja, senjor. Voda

je ovdje vrlo dragocjena. Imali smo sušnu godinu i više nema dovoljno vođe za dvije porodice. Rupa s vodom je moja. Fernandez želi da me ubije i preotme moju...

— Zar nema suda i pravde u vašoj zemlji?

— Za takve kao što smo mi? — upita Miguel i nasmiješi se ponizno.

— Ima li i Fernandez porodicu? — pitao je dalje Quetzalcoatl.

— Da, jadni oni — reče Miguel. — Tuče ih ako neće da rade dok ne padnu od umora.

— A da li ti tučeš svoju porodicu?

— Samo kad je to potrebno — reče Miguel iznenađeno. — Moja je žena vrlo debela i lijena A moj najstariji sin Chico vrlo je bezobrazan. Dužnost mi je da ih tučem za njihovo dobro Isto sam tako dužan da štitim naša prava na vodu, dok je Fernandez odlučio da me ubije i da...

Quetzalcoatl reče nestrpljivo:

— Ovo je samo gubljenje vremena. Da razmislim malo!

— On opet protrlja prsten na ruci i pogleda uokolo.

Iznad njih sunce je peklo sa čistog neba. Suhi je zrak mirisao na moskite. Tamo dolje u dolini letjelica u svom savršenstvu nije se uklapala u okolinu. Djelovala je nestvarno.

— Čekaj me ovdje — reče napokon Quetzalcoatl. — Razgovarat ću s Fernandezom. Kada te pozovem, dođi do moje letjelice. Fernandez i ja ćemo te dočekati.

— Kako ti kažeš, senjor — složi se Miguel. Oči su mu zasvjetlucale.

— I ne diraj tu pušku — doda Quetzalcoatl ozbiljno.

— Zašto ne? — upita Miguel. Pričekao je dok visoki čovjek nije otišao. Onda je otpuzao pažljivo preko suhog tla do puške. Ubrzo pronađe i svoju mačetu. Tek se tada vratio do mješine s vinom. Stvarno je bio vrlo žedan, ali je najprije stavio metke u pušku. Nakon toga se naslonio na stijenu, pomalo pijuckao vino i čekao.

U međuvremenu, stranac je ne obraćajući pažnju na metke, koji su se s vremena na vrijeme odbijali od njegove odjeće približavao mjestu gdje se krio Fernandez. Pucnjava je prestala.

Prošlo je dosta vremena dok se nije opet pojavila visoka prilika stranca i mahnula Miguelu.

— Vidim vas, senjor — vikao je Miguel zadovoljno. Ostavio je pušku na kamenu da mu bude pri ruci i pažljivo se uspravio spreman da se odmah sagne na prvu neprijateljsku kretnju. Nije bilo takve kretnje.

Fernandez se pojavio pored stranca. Miguel se sagne, dohvati pušku i podiže je spreman da puca.

Nešto tanano i svijetljeće prostruji dolinom. Puška mu se zažari u rukama. Kriknuo je i ispustio pušku, a zatim se onesvijestio.

— Umirem časno — pomislio je na trenutak, a onda više je ništa mislio.

Kad se probudio, ležao je u sjeni velike letjelice.

Quetzalcoatl je upravo odmicao svoju ruku s Miguelova lica. Sunce je blistalo na prstenu visoka čovjeka. Miguel je zatresao glavom koja mu se polako bistrila.

— Zar ja živim? — pitao je iznenađeno.

No Quetzalcoatl nije na to obraćao pažnju. Okrenuo se Fernandezu koji je stajao pored njega i isto mu je tako rukom prošao ispred lica. Neko je svjetlo bljesnulo iz prstena u Fernandezove staklenaste oči. Fernandez zatrese glavom i brzo dođe k sebi. Miguel se osvrte za puškom ili za mačetom, ali ih više nije bilo. Gurnu ruku u košulju, ali je i njegov vjerni maleni nož također bio iščezao.

Pogled mu se susretne s Fernandezovim.

— Mi smo obojica osuđeni, don Fernandez? — reče Miguel. — Ovaj nas gospodin Quetzalcoatl hoće ubiti obojicu. U izvjesnom smislu meni je žao što ćeš ti otići u pakao, a ja u raj, i što se više nećemo susresti.

— Grdno se varaš — uzvrati Fernandez bezuspješno tražeći svoj nož. Nikad nećeš vidjeti nebo ni raj, niti će to vidjeti ovaj visoki Sjeveroamerikanac koji sebe naziva Quetzalcoatl. Da bi ostvario svoj lažni naum, uzeo je ime slavnoga Cortesa.

— Ti ćeš laži govoriti i samome đavlu — reče Miguel.

— Budite mirni vas dvojica — strogo naredi Quetzalcoatl (ili Cortes, svejedno). — Vidjeli ste nešto malo od moje moći. A sada me slušajte. Moj je narod preuzeo na sebe veliku odgovornost da se pobrine da cijeli Sunčev sustav živi u miru. Mi smo vrlo napredna civilizacija sa snagom i silama o kakvima vi ne možete ni sanjati. Riješili smo probleme za koje vi ljudi na Zemlji nemate odgovora i sada nam je dužnost da primijenimo silu za blagostanje svih. Ako želite dalje živjeti, onda će prestati međusobne borbe odmah i zauvijek, i od sada ćete živjeti u slozi i miru. Jeste li me razumjeli?

— To sam oduvijek želio — reče Fernandez potreseno — ali ovaj izrod od jarca hoće da me ubije.

— Neće više biti ubijanja — reče CJuetzalcoatl. — Živjet ćete u slozi i miru ili ćete obojica umrijeti.

Miguel i Fernandez se pogledaju, a onda se zagledaše u CJuetzalcoatla.

— Senjor je velik mirotvorac — mrmljao je Miguel. — To sam rekao već i prije. Način, koji si to spomenuo, zacijelo je najbolji da bi se osigurao mir. Ali za nas to nije tako jednostavno. Živjeti u miru je dobro. Vrlo dobro, senjor. Samo nam reci kako?

— Jednostavno se prestanite tući — reče Quetzalcoatl mirno.

— To je vrlo lako reci — odvrati Fernandez. — Ali život ovdje u Sonori nije tako jednostavan. Možda je to tako tamo odakle ti dolaziš...

— Naravno — umiješa se Miguel. U Sjedinjenim Američkim Državama ima mnogo bogataša. Ali ovdje nije tako jednostavno.

Možda u tvojoj zemlji ima hrane i vode za sve i čovjek se ne mora boriti da održi svoju porodicu na životu. Ovdje to nije tako jednostavno.

Fernandez kimne glavom.

— Mi ćemo svakako jednoga dana postati braća — složi se. — Malo-pomalo i mi ćemo se naučiti na dobro, i biti bolji. Bilo bi vrlo lijepo kad bismo svi mogli postati braća kao u svijetu mašte, onako kako nam ti zapovijedaš. Na žalost... — On slegnu ramenima.

— Ne smijete upotrebljavati silu da biste riješili vaše probleme — reče Quetzalcoatl odlučno. — Sila je zlo. Pomirit ćete se odmah!

— Ili ćeš nas uništiti? — dometne Miguel i ponovo slegnu ramenima i pogleda Fernandeza u oči. — Vrlo dobro, gospodine, vi imate argument kojem se ne mogu suprotstaviti. I ja se slažem, samo što da učinimo?

Quetzalcoatl se okrene Fernandezu.

— Ja također, senjor — reče ovaj s uzdahom. — Vi bez sumnje, imate pravo. Neka bude mir među nama.

— Pružit ćete ruke, rukovati se i zakleti na prijateljstvo.

Miguel ispruži ruku. Fernandez je prihvati čvrsto i dva se čovjeka naceriše jedan drugome.

— Evo vidite — reče Quetzalcoatl, dok su mu se oči zaiskrile od zadovoljstva. — Nije bilo teško, zar ne? Sada ste prijatelji i ostanite prijatelji.

Okrenuo se i otišao prema svojoj letjelici. Jedna se vrata tiho otvoriše na brodu. Na ulazu u brod Quetzalcoatl se okrene.

— Zapamtite — rekao je. — Pazit ću i promatrati vas.

— Svakako, ne sumnjamo u to — reče Fernandez. — Adios, senjor.

— Adios — doda Miguel mahnuvši rukom.

Glatka površina letjelice se zatvori iza Quetzalcoatla. Trejtak kasnije letjelica se mekano podiže do visine od oko stotinu metara, a onda velikom brzinom poleti prema sjeveru — kao iznenadni bljesak munje — i nestade.

— Kao što sam i mislio, on je iz Sjedinjenih Američkih Država — reče Miguel. Fernandez na to samo slegne ramenima.

— Bilo je trenutaka kad sam mislio da će nam reći nešto što ima smisla — nastavio je Miguel. — Bez sumnje, on je vrlo mudar. Pravi život nije tako jednostavan.

— Oh, njemu je dosta lagan — nastavi Miguel. — Ali on ne živi u Sonori. A mi, naprotiv, živimo tu. Na svu sreću ja i moja porodica imamo jednu rupu s vodom koja nas spašava Bez nje bi nam život bio vrlo težak.

— To je rupa s vrlo malo vode — dometne Fernandez. — Ali i takva kakva je, moja je. — Dok je to govorio, smotao je cigaretu. Pružio je Miguelu i smotao još jednu za sebe. Obojica su jedno vrijeme pušili u

tišini, a onda su se bez riječi razišli i otišli svaki na svoju stranu

Miguel se vrati do mješine s vinom na brdu. Potegao je jedan dobar gutljaj, zagundao zadovoljno i pogledao oko sebe. Njegov nož, mačeta i puška bili su bačeni nedaleko u travu. On ih pokupi i provjeri da li je puška napunjena,

Onda se oprezno okrenuo i pogledao iza zaklona od kamena. Jedan metak zacijuće na kamenu blizu njegova lica. On uzvrati hicem.

Nakon toga nastala je tišina. Miguel se povuče malo natrag u sigurniji zaklon i potegne još jedan dobar gutljaj vina. Pogled mu se zaustavi na jednoj pustinjskoj maloj ptici sličnoj trčki koja je skakućući prolazila s gušterovim repom u kljunu.

Miguel je pozva tiho.

— Ptico! Ne valja jesti guštera. To nije dobro.

Ptica ga pogleda začuđeno krajičkom oka i pobježe.

Miguel podiže pušku i nanišani na pticu.

— Prestani jesti tog guštera, ptico. Prestani ili ću te morati ubiti.

Ptica pretrča preko kamenjara.

— Zar ne znaš kako ćeš prestati jesti guštera? — reče Miguel ljubazno. — Zar ti moram to ja tumačiti?

Ptica se zaustavi, a gušterov rep nesta u kljunu.

— Eh, baš dobro — reče Miguel. — Kad otkrijem kako da tu pticu odučim da jede guštere, a da ipak ostane na životu, onda ću ti reći, prijatelju. Ali, do tada, idi s milim bogom.

Okrenuo se i pažljivo nanišanio na drugu stranu doline, gdje se u taj tren podigao oblačić dima od hica koji je ispalio Fernandez.

(Objavljeno prema dogovoru s G. P. A. München)

Proces

Zvonimir Furtinger

— Dragi Mark, niste morali doći da se zahvalite zbog takve sitnice.

Bio je to doček sasvim suprotan okolnostima, koje su me ponukale da posjetim svog bivšeg poslodavca, odvjetnika dra Abrahama.

— Da pravo kažem, nisam ni došao da bih se zahvalio, već naprotiv, da se požalim.

— O.o, — poče se čuditi stari gospodin — očito smatrate tu parnicu previše sitnom za vas, velikog, novopečenog odvjetnika. Ja bih na vašem mjestu bio skromniji. Konačno, to vam je prvi samostalan posao.

Jest, dr Abraham imao je pravo. To je bio moj prvi samostalan posao. On mi ga je čak i osigurao. Trebalo je da branim nekog tipa po službenoj dužnosti, jer nije imao novaca da sam plati advokata. Za taj dio posla bio sam svakako zahvalan Abrahamu, jer konačno je bolje i to nego ništa, a nekako se mora početi. Osim toga, tko zna... ako dobro obavim posao možda steknem i nekakav glas, makar i među kriminalcima. I oni su klijenti. To je, dakako, bilo samo teoretsko razmatranje, jer u praksi su se na horizontu počeli skupljati vrlo mračni oblaci, koji me nisu ni najmanje oduševljavali. Zbog toga sam, konačno i posjetio svog bivšeg šefa.

— Bojim se da će u ovom slučaju mnogo veću ulogu imati psihijatri nego pravnici — počeo sam okolišajući.

Dr Abraham i licem kao da se ispričava rekne:

— Da budem iskren, ne znam ni sam pravo o čemu je riječ. Znam samo da je netko, mislim da se zove Selinger, optužen zbog razbojstva, sitne krađe i predstavljanja pod tuđim imenom, odnosno s tuđim dokumentima. Ostalo znate valjda vi?

— U tome i jest stvar, da ne znam ništa, odnosno samo ono, što mi je rekao klijent, a to je, kako bih ono rekao...

— No. kako biste to rekli? — ponuka me odvjetnik i podigne obrve u iščekivanju.

— Rekao bih.. Uostalom, prosudite sami. Klijent tvrdi da je unesrećeni astronaut.

Na licu se mog bivšeg šefa vidjelo da ga taj podatak nije naročito dirnuo.

— Bože moj, pa tu je vrlo lako utvrditi što je istina a što laž. Nema toliko astronauta na svijetu, da se ne bi mogao pratiti život svakog

pojedinog. Ako je taj podatak točan, onda neće biti nimalo teško izboriti se za oslobađajuću presudu. Duševni poremećaj uslijed beztežinskog stanja, oštećenje mozga zbog prevelikih akceleracija, nama još nepoznati utjecaji svemirskih dubina.. Osim toga, treba upozoriti i na njegove zasluge za nauku... da, on je žrtva nauke i kako..

Prekinuo sam sve te dobre savjete energičnim pokretom ruke.

— Oprostite, gospodine doktore, nismo se baš najbolje razumjeli. Moj klijent doduše tvrdi da je astronaut, ali njegov brod potječe iz nekog drugog sustava a ne našeg. Drugim riječima on je svemirac.

Dr Abraham odmahne razočarano rukom.

— Onda stvarno ne preostaje drugo već da se obratimo psihijatrima, pa ako oni kažu da je riječ o duševno poremećenoj osobi, vaš će klijent biti proglašen neuračunljivom osobom i oslobođen optužbe, a ako dokažu da je pri zdravoj pameti izgubit ćete parnicu Stvarno, zaista neugodna situacija!

No kad smo već kod toga, ispričajte mi sve što tvrdi vaš klijent. Možda mi sine nešto. Kako je on odjenuo i ukrasio svoju priču?

— Moram priznati da je sazdana vrlo logično.

— To se često događa kod luđaka — upadne dr Abraham.

— Moj se klijent trudio, da me uvjeri kako je bio član posade svemirskog broda, koji je kružio blizu Zemlje. U jednom su trenutku opazili da se ne može otvoriti jedan sektor zastora na površini broda, onaj koji regulira protok kozmičkih zraka, ili tako nešto. Onda su poslali mog klijenta, koji je bio član ekipe za održavanje broda, da iziđe na oplošje, da otkrije uzrok kvaru i da ga po mogućnosti popravi. On je izišao i onda je u jednom trenutku — on i sam ne zna koji je tome bio pravi uzrok — nestalo umjetne gravitacije, koja ga je držala uz oplatu. Da li ju je netko zabunom isključio ili se nešto pokvarilo nije mi mogao reći. Zna samo to, kako kaže; da je odjednom izgubio tlo pod nogama i da ga je nešto odbacilo u svemir. On je smjesta aktivirao svoj jastuk za spašavanje i uz pomoć te sprave spustio se na Zemlju.

— Hm, hm... — dr Abraham se počeo nakašljavati — ja se u astronautiku nimalo ne razumijem, ali mi se ipak nameće pitanje, zašto se on spustio na Zemlju... molim, dopustimo čas da je zaista bilo tako... kad bi očito bilo lakše a i pametnije da se spustio na svoj brod pomoću tog.., jastuka za spašavanje.

— Postavio sam isto pitanje. Rastumačeno mi je da baš zbog toga, jer je na svemirskom brodu prestala djelovati umjetna gravitacija, naš se čovjek nije imao po čemu orijentirati. Jedina fiksna točka bila je Zemlja sa svojom gravitacijom i magnetnim poljem. Osim toga, nije raspolagao neograničenim količinama energije, da bi mogao skakutati po svemiru, već je morao prihvatiti ono, što mu je bilo najbliže i najsigurnije. Ionako se bio spustio s posljednjim atomima goriva.

Pogledao sam ispod oka dra Abrahama, da vidim nije li mu

strpljenje već pri kraju. Ali on kao da se savim dobro zabavljao.

— Dobro se izvukao — rekne s priznanjem u glasu — Što je bilo dalje?

— Dakle, vi smatrate da se sve zaista tako dogodilo, kako je to moj klijent prikazao. Pa to je...

Dalje nisam stigao, jer me prekinuo Abrahamov smijeh:

— Nikad nećete naučiti razlikovati bitno od nebitnoga. Mislio sam samo to, da je sve lijepo logično obrazložio. Očito je riječ o inteligentnom subjektu. No, dobro, kakav je nastavak priče?

— Našao se na Zemlji. Atmosfera mu je odgovarala, što su ustanovili mjerenjima još na brodu. U početku je moj klijent mislio da će imati najviše neprilika zbog nepoznavanja jezika. Vjerojatno je da bi lako protumačio svoju nevolju kad bi se mogao sporazumjeti. A onda bi se već našla neka ustanova, koja bi mu pomogla. No tješio se da će i ta zapreka brzo nestati, jer, i po tome se vidi kako je dobro proučio svoju ulogu, njihova rasa posjeduje mnogo bolju memoriju nego naša. Tako bi mogao bilo koji jezik naučiti za nekoliko dana ili čak sati. Moralo bi mu se dakako to omogućiti.

Abraham je odobravajući kimao glavom i onda me upitno pogledao. Bilo je jasno da očekuje nastavak.

— Nevolje su došle s posve druge strane. Prema njegovu kazivanju dobiva se dojam, da je pao u nekakav park, pa je tamo izazvao senzaciju svojim izgledom.

— Morao bih vas prekinuti jednim pitanjem. Do sada sam stekao dojam da taj vaš klijent izgleda kao i svaki drugi čovjek. Sada govorite o njegovu čudnom izgledu. Kakav je zapravo?

— U biti je to svakako čovjek, ali podsjeća na nekakva orijentalca. Zamislite plavokosa Arapina, kome je majka Mongolka, onda ćete dobiti nekakvu predodžbu o njemu. No nije mu fizički izgled pobudio senzaciju već odijelo. Kako on opisuje tu odjeću, čini se, da je imao dugačke bijele gaće i košulju, zatvorenu oko vrata pa je djelovao kao da nema odijela, već samo donje rublje, kakvo se nosilo prije pola stoljeća. No naš je čovjek bio bistar. Smjesta je shvatio da ga ljudi susreću s nepovjerenjem zbog neobične odjeće, pa se što prije izgubio. Negdje je sakrio ono što je smatrao najdragocjenijim, a to je bio njegov jastuk za spašavanje. Jedina korist, koju je izvukao iz tog prvog susreta s ljudima bila je ta, što je naučio nekoliko riječi i shvatio bit sistema našeg jezika.

— To, dakako, kaže on — primijeti dr Abraham..

— Svakako, ja sve vrijeme samo njega navodim, a što o tome mislim, posve je druga stvar — požurio sam se da sa sebe sperem i najmanji trag sumnje, da bih mogao vjerovati makar i u djelić te pripovijesti. — Predvečer pridružila se tome još jedna nevolja. Počeo je osjećati glad. Sa sobom nije ponio rezervne pilule, jer, što je i posve

prirodno, nije očekivao da će odletjeti s broda. Tako je bio upućen na prirodnu hranu, ali je ubrzo shvatio da hrana ne leži na ulici, da uvijek nekome pripada i da mu je nitko neće dobrovoljno dati. Nije mu preostalo drugo već da si sam pomogne. Preskočio je ogradu nekakva vrta i ubrao dosta jabuka. Ispred vrata neke kuće odnio je bocu mlijeka i tom je prilikom imao neprilika sa psom čuvarem, ali je uspio umaći neozlijeđen. Drugog jutra nasmiješila mu se sreća. Naletio je na sajam, gdje su se, između ostalog, prodavala i stara odijela. Iskoristio je trenutak kad je prodavač pošao mijenjati novac i ukrao je hlače. Kasnije je imao sreću da ukrade i par cipela, ali ih je morao baciti jer su bile premalene. No i ovako, samo u hlačama, bio je već manje upadljiv. Zatim je otišao u nekakvu gostionicu, pojeo ručak i umakao ne plativši. Popodne, kad je prolazio nekim puteljkom kroz šumu, u susret mu je dolazila neka žena... Imena svih oštećenih nalaze se u sudskom spisu. Dakle, ta je žena u ruci nosila mrežu, kroz koju se jasno vidjelo meso i snop banana. Naš je čovjek to shvatio kao pogodnu priliku da nabavi hranu. On joj je jednostavno istrgnuo mrežu iz ruke i pobjegao niz puteljak. No ubrzo je shvatio, da će žena dići galamu i nahuškati ljude što love one, koji otimaju tuđe dobro. Zato je trčao niz puteljak, a onda je zašao u šumu i trčao usporedo s opljačkanom ženom. Kad je vidio kuda se kreće potjera, okrenuo je u suprotnom pravcu i sklonio se u nekakve prostorije za koje se kasnije ustanovilo da pripadaju veslačkom klubu.

Pregledajući mrežicu, otkrio je u njoj osim mesa i banana još i novčarku. Iako oni na njihovu planetu ne upotrebljavaju novac, ipak se brzo dosjetio čemu služe ti papirići i odmah ie postao sigurniji. Osim toga, pronašao je u kabinama i ormarićima veslačkog kluba cipele i komade odjeće, pa je tako upotpunio garderobu. Sada se već usudio kretati među ljudima. Za dva dana naučio je jezik toliko da se mogao sasvim lijepo sporazumijevati. Upoznao se i s nekim ljudima, po svoj prilici mračnim tipovima, kako ih opisuje. Oni su ga upozorili da se bez dokumenata neće moći ni maknuti. A kako je to smatrao nepremostivom teškoćom, počeo se povjeravati tim ljudima. Ispričao im je svoju nezgodu i molio ih da mu pomognu. Od toga, dakako, nije bilo ništa. Neki su se smijali toj pripovijesti i čak htjeli nagraditi duhovita lašca kojom čašicom vina, drugi su zabrinuto mahali glavama, a treći su mu otvoreno preporučili da se obrati nekom vještom psihijatru. No ipak se sve dobro svršilo, jedan od onih, koji su ga smatrali duhovitim lašcem, ponudio mu je tuđe dokumente za razmjerno malu svotu, koju je mogao platiti od ukradena novca. Sada je tek bio pravi čovjek.

Zastao sam na trenutak, a to je iskoristio dr Abraham i kazao:

— Čini se po svemu, da je taj vaš svemirac odlučio da ostane na našoj Zemlji i da se potpuno uklopi u novu situaciju.

— Naoko to izgleda upravo tako, ali on mi je rekao da je htio zarađivati novac, da bi onda nekako s tom zaradom osposobio svoj jastuk za spašavanje. Kad bi mu to uspjelo, on bi se mogao vratiti svojima. Nije mi jasno da li je pri tom mislio na brod, svoj planet ili nešto treće.

— Bit će ipak brod — zamumlja Abraham — jer koliko god vremena da je prošlo otkako je taj svemirac dospio na Zemlju, brod će ipak biti bliže negoli taj njegov planet. Da, tako bi doista bilo, kad bi bilo točno sve ono što vam je ispričao taj klijent.

Složio sam se s drom Abrahamom i usput priznao da me svi ovi tehnički detalji nisu odviše zanimali, jer je glavna pretpostavka na kojoj se sve temelji nevjerojatna. Tako sam više pažnje obratio psihi, načinu razmišljanja a što mi je razotkrivalo njegovo izlaganje.

— Sve je to lijepo i dobro, ali što biste vi zapravo htjeli, mladi čovječe? — upita me na kraju dr Abraham.

— Najprije savjet: da li da se poslije svega ovoga uopće prihvatim obrane? Sada ste čuli sve pojedinosti, pa biste me mogli savjetovati. A ako se prihvatim obrane, onda bih vas molio da mi kažete nekoliko riječi o tome, kako da je postavim. Ja sam konačno kod vas prakticirao, pa mislim, da imam nekakvo moralno pravo, da od vas tražim pomoć. Osim toga, ne bi trebalo zaboraviti da ste mi baš vi namjestili da dobijem taj predmet.

Dr Abraham je neko vrijeme razmišljao a onda mu se lice razvedri.

— Slušajte, Mark, a zašto da ne?

— Kako to mislite? — upitao sam.

— Zašto se ne biste prihvatili obrane i zastupali točno ono stajalište, koje prikazuje vaš branjenik? Ne vjerujem, doduše, da ćete ga izvući; bit će svakako osuđen, ali vi ćete doći na glas, a vama, kao mladu advokatu malo reklame neće nikako štetiti. U najmanju ruku svi će govoriti o advokatu koji je branio lažna svemirca.

— Mislite li uistinu... ?

— Ne prekidajte me. Još nisam gotov. Bit će i onih koji će se pitati nije li to uistinu bio pravi svemirac. Nisu li ga možda osudili samo zato da prikriju od svijeta da se na naš planet iskrcao netko iz svemira i da tako spriječe eventualnu paniku. A to je ono, što nam treba.

*

Sutradan sam još jednom posjetio svog klijenta u zatvoru. Odlučio sam ga obavijestiti da ću se čvrsto prihvatiti njegove obrane, ali da zato... No, uostalom, evo, kako je bilo.

— Vi ste uhapšeni pod imenom Alfred Selinger. No onda je ustanovljeno da to nije vaše pravo ime već da tako samo stoji u dokumentima kojima ste se služili.

— Točno tako — odgovori moj klijent i zagleda mi se s naivnim pouzdanjem u lice.

— Lijepo, a biste li mi mogli kazati kako se vi uistinu zovete?

Napeto sam očekivao što će odgovoriti, jer prvi moj takav pokušaj nije urodio plodom. Čuo sam da je i u istrazi bilo neprilika s njegovim imenom.

— Mogu reći samo ono što sam već rekao. To vam ne bi moglo koristiti. Na mom jeziku to vam ime ne bi značilo ništa, ali dobro, prevest ću ga. Samo vam kažem da već iz iskustva znam, da ljudi s vašeg planeta nemaju smisla za naša imena. Dakle, moje ime bi značilo u slobodnu prijevodu: Onaj, koji stanuje u trećem sloju, u osmom sektoru druge jedinice, a ima pravo na četvrtdnevni izlazak.

Ostao sam zadivljen tolikom fantazijom. Čovjek je očito dobro prostudirao svoju ulogu prije nego što se počeo izdavati za naivna svemirca. Dakako, nisam pokazao divljenje, već sam se učinio kao da pristajem uz njegovo tumačenje. No ipak sam zatražio dodatna objašnjenja.

— Da li biste mi mogli protumačiti što to znači treći sloj? Sektore i jedinice još bih mogao nekako shvatiti. Pa i ono o četvrtdnevnom izlasku u grad. I to mi je malo čudnovato.

Moj se klijent nije nimalo zbunio. Počeo me podučavati očinskim glasom:

— Naš planet je prenaseljen. Svi nemaju mjesta na njemu. Zbog toga smo morali podići jedanaest slojeva, jedan iznad drugoga, kako bismo se mogli kako-tako kretati. Ali ni to nije više bilo dovoljno, pa zbog toga smijemo izići na ulicu samo kad za to imamo dopuštenje, a ne kada zaželimo. Jedino se tako može održavati promet. Svatko nosi svoj broj, slično kao kod vas automobili. Bez broja se ne smije izlaziti i ako se nekoga želi onemogućiti, dovoljno je da mu vlast oduzme broj.

Razmišljao sam o tome, kako ću nastaviti razgovor. Zapravo, bilo je dobro smišljeno, ali za obranu su ti podaci bili potpuno bezvrijedni. Odlučio sam promijeniti temu razgovora:

— Dopuštam da je prilično nezgodno zvati vas vašim pravim imenom. Biste li pristali, da vas zovem jednostavno Alfred ili Selinger?

Moj klijent odmahne rukom:

— Ako vam to čini zadovoljstvo, možete; iako moram priznati: nije mi drago da me nazivate imenom tog kriminalca. Vidite, zbog tog imena i tih dokumenata, za koje sam dao teško stečeni novac dospio sam u zatvor.

— Novac je možda teško stečen ali na nimalo pošten način — nisam mogao a da ne primijetim. — Ako ništa drugo, sigurno je bar to, zbog čega ste u zatvoru.

Licem mu preleti tužna sjena:

— Vi kao da mi ne vjerujete a rekao sam samo ono, što se zaista

dogodilo. Točno se držim onoga, što su mi rekli u istrazi: da je istina najbolja obrana.

Načas sam zaboravio Abrahamove savjete, pa sam popustio svom temperamentu:

— Slušajte, Selingeru, s treće razine i sve ono ostalo što ste kazali o sebi. Zar se ne bismo mogli ipak dogovoriti za nešto pametnije? Ono, što ste smislili za obranu odviše je fantastično da bi u to itko živ mogao povjerovati. Inače, priznajem, da u tome vašem razlaganju ima sistema. Možda biste sto godina kasnije uspjeli s tom obranom, ali danas u dvadesetom stoljeću.. a-a. to ne ide. Još je prerano. Cijela stvar bi imala samo onda smisla, kada biste time htjeli dokazati da ste duševno bolesni. No upozoravam vas da ni to nije baš najsretnije odabrano. Za ova vaša djela mogli biste dobiti u najgorem slučaju koju godinicu, a poslije ste opet slobodan čovjek. Ali ako izigravate luđaka i ako u tome uspijete, moglo bi vam se dogoditi da ostanete doživotno na nekoj psihijatrijskoj klinici. Prema tome, predlažem da smislimo nešto bolje.

Moj me klijent zaprepašteno pogledao i onda zavapi:

— Dakle, ni vi mi ne vjerujete. Što ću onda?

Lijepo. Čovjek je očito uporan. Smislio je lijepu pripovijest i toliko je uvjeren u njezinu djelotvornost, da je jednostavno gluh za sve dobre savjete. Da, ima takvih slučajeva, kao što sam se imao prilike uvjeriti dok sam službovao kod dra Abrahama. No što ja tu mogu. Odlučio sam se da ipak poslušam savjet bivšeg poslodavca.

— Slušajte Selingeru, pristajem na vašu obranu onako kako ste je postavili. Ne osvrćite se na moje oklijevanje i sumnjičenje. To je bila čista rutina, samo sam se htio uvjeriti da ćete nepokolebljivo ustrajati na takvoj obrani. Samo.. nemojte se onda začuditi ako svršite u ludnici.

— To je moja stvar. Ne vjerujem da bi mi se moglo to dogoditi na vašem planetu, gdje ima toliko pametnih i bistrih ljudi u što sam se do sada mogao uvjeriti.

*

Slijedećih dana posvetio sam se proučavanju zakona, koji bi mogli doći u obzir na procesu. Zlo je bilo još u nečemu. Moj je branjenik sve priznavao, pa se prema tome nisam mogao upustiti u nijekanje i na kraju eventualno priznati ono što će se dokazati. Nisam mogao čak ni pojedina djela ublažavati, jer su se izjave svjedoka potpuno poklapale s priznanjem optuženog. Prema tome trebalo je pronaći neke olakšavajuće okolnosti. Da, ali što? Mogao sam apelirati na meko srce porotnika prikazujući strašnu bijedu u kojoj je živio moj klijent. No cijela bi stvar pala u vodu čim bi se netko sjetio da zapita što je moj branjenik radio prije nego što je zapao u tu strašnu bijedu. Ni ja ni itko drugi nije ništa znao o predživotu optužena, pa čak ni tko je on

zapravo. Držati se njegove priče zacijelo ne bi urodilo plodom, jer tko će u nju povjerovati. Osim toga, saznao sam indiskrecijom da neće biti ništa ni od duševne poremećenosti, jer su psihijatri izjavili da je riječ o vrlo bistrom individuumu, svjesnom posljedica svojih djela. Na koncu sam zaključio da ne raspolažem ni jednim argumentom koji bih mogao dovesti u vezu s nekakvom olakotnom okolnošću. Nisam mogao upotrijebiti ni priznanje optuženog kao dokaz da se kaje, jer je uz to priznanje prikrpljena ona prokleta priča o dolasku iz svemira. Sud i porotnici još bi to mogli shvatiti kao izrugivanje. Bio sam jednostavno razoružan i nisam smio ni pomisliti, da se poslužim argumentima koji često pale, kao što su loš odgoj, teško djetinjstvo, nasljedna opterećenost. Ništa od svih tih krasnih stvari nisam mogao upotrijebiti.

Međutim, dr Abraham mi je savjetovao da prihvatim tvrdnje optuženog kao istinite. Što sam više o tome razmišljao sve mi se činilo da to nema smisla i da me se stari htio jednostavno riješiti na lak način.

Nezadovoljan sam sa sobom i sa stanjem stvari, ponovo sam se uputio dru Abrahamu. Možda će mi ipak to koristiti.

— Dakle, Mark, kako je? — dočeka me Abraham vrlo dobro raspoložen. — Ako se ne varam, sutra je parnica. Jeste li dobro smislili obranu?

Budući da sam šutio, dr Abraham je očito naslutio, da stvari stoje loše, pa je žalosno zakimao glavom i ponukao me:

— No, da vas čujem.

— Uvaženi kolega i bivši principalu — počeo sam svoju tiradu — sve ovo vrijeme nisam načistu treba li prokleti trenutak kad smo se upoznali, ili samo čas kad ste me nagovorili da preuzmem ovu parnicu.

— Da, da — dr Abraham se nije dao smesti — to sam mogao i očekivati. Eto... današnja generacija. Zar vi ne znate da je u pravu najvažnije razlikovati bitno od nebitnoga?

— Oprostite — odgovorio sam ledenim glasom — to sam imao prilike čuti od vas za ove tri godine bar deset puta na dan, a i nedavno ste me u tome podučili.

— E, a onda zašto se toga ne držite? — Abraham očito nije shvatio sarkazam, koji sam mu htio baciti u glavu.

Osjetio sam da u meni nešto kuha. Bojao sam se da ne prekipi, a onda bi mogao nastati vrlo nemio prizor koji bi u krajnjoj liniji samo mene ugrozio.

— Slušajte, doktore — pokušavao sam govoriti što mirnije, ali mi je glas bio piskutljiv — bitno je da su djela učinjena, bitno je da to moj klijent sve priznaje, bitno je da su ga psihijatri proglasili potpuno odgovornim. Isto je tako bitno da moj klijent ni za dlaku ne popušta od svoje svemirske priče, te su nebitne sve mogućnosti da se osuda ublaži... o oslobađanju ne treba ni govoriti. U istu bih kategoriju strpao

i vaš savjet da postavim obranu na temelju optuženikovih izjava. Kao što vidite, ja jesam i ostajem vaš dobar učenik.

Nakon toga prasnuo sam u bezrazložan smijeh. Dr Abraham je mirno čekao da se smirim, a onda nastavio kao da i nije bilo te upadice.

— Ne bih baš rekao da ste moj dobar učenik. Vidim da se, bar u ovom slučaju, bavite uglavnom nebitnim stvarima.

— Vi očito zastupate stajalište da su zločin i priznanje zločina potpuno nebitne stvari.

— U ovom slučaju, svakako — glasio je odgovor koji me je prilično iznenadio.

Dr Abraham dohvati nekakvu knjigu sa svog stola i dobaci mi je uz napomenu da je otvorim na bilo kojoj strani.

— Pročitajte na što ste naišli. Ne mora baš biti početak rečenice.

Nisam se mogao domisliti što je naumio stari, ali sam ipak poslušno pročitao:

— »Iz mjeničnog prava isključeni su vojnici, svećenici, luđaci, osobe pod starateljstvom... «

— Dosta — prekine me dr Abraham. — Prema tome. tko može potpisati mjenicu?

— Svatko, tko ovdje nije izričito naveden — odgovorio sam nimalo ne shvaćajući što smjera moj bivši šef.

— Vrlo dobro — pohvali me, što mi se činilo više kao izrugivanje — otvorite sada neku drugu stranu, pa da čujemo. Dakle?

— »Ako se kome dokaže da nije prijavio sve prihode, koji ltježu razrezivanju poreza... «

— Izvrsno — prekine me ponovo Abraham. — Tko mora prema tome prijavljivati porez?

— Bilo koja osoba... fizička ili pravna.

Postao sam toliko nesiguran, da umalo nisam počeo govoriti gluposti.

— Odlično, neću vas više gnjaviti zakonima. Odgovorite mi sada na jedno drugo pitanje: možete li tužiti štakora za naknadu štete?

— Štakora... ? Odšteta? — Bio sam potpuno zbunjen i osjećao sam da sam pri kraju sa živcima.

— Da, štakora. Štakor vam je izjeo cipele, nogu antiknog naslonjača i pola šunke. Šteta iznosi brat bratu trideset tisuća. To treba nadoknaditi.

— Smiješno — uspio sam konačno izreći nešto suvislo — dakako da ga ne mogu tužiti.

— A mačka, koji je popio tri litre mlijeka, ukrao biftek iz smočnice i pregrizao vrat kanarincu kao mišu?

Malo sam se pribrao. Stari se očito podruguje, ali ja ću zadržati hladnokrvnost i ostati pristojan.

— Molim vas, doktore, uistinu ne znam što da mislim o tom vašem zapitkivanju. Ako je to šala, možda je i duhovita, ali meni danas doista nije do šale. Inače, stvar je jasna, da se vratim na vaša pitanja, koja su...

— Bitna — nadopuni me dr Abraham. — Bar je u vašem slučaju to bitno, što vi međutim nikako ne želite ili ne možete vidjeti. A sada se smirite i dobro me slušajte. Cijelu stvar moramo postaviti ovako: je li biće iz svemira čovjek ili nešto drugo? Ako je čovjek, onda podliježe svim ljudskim zakonima; ali ako nije čovjek, onda se ne može pozvati ni na odgovornost. Zakoni su samo za ljude. Toga se držite. Ako čak i izgubite parnicu, postat ćete glasoviti. Bit ćete prvi odvjetnik koji je prisilio sud da definira što je to čovjek.

*

Proces je počeo vrlo mlako. Čini se da novinari nisu shvatili što bi se sve moglo izvući iz te parnice za javnost, pa novine nisu ni jednom riječi spomenule da će se suditi čovjeku optuženom za razbojstvo, krađu i korištenje tuđim dokumentima, a koji uporno tvrdi da je pao iz svemira. Zbog toga je i publike bilo vrlo malo. A ni sudac ni porotnici nisu pokazali neko veće zanimanje, i kao da su samo čekali da državni tužilac i branitelj izrekne svoje, pa da onda donesu bilo kakvu odluku. Po pogledima, što su ih upućivali mome branjeniku i meni, shvatio sam da optuženoga već unaprijed smatraju krivim i osuđenim.

Za procesa nisam se uopće uplitao u raspravu. Pustio sam tužioca da govori i pita što hoće, jer to ionako nije moglo utjecati na tok rasprave. Bombu sam ostavio za kraj.

Već je prilikom uzimanja osnovnih podataka izbio malen sukob. Optuženi se ispričavao da ne zna na našem jeziku izreći kako se zove njegov planet, pa tako ne može navesti ni mjesto rođenja. Tužilac je tražio da se unese u zapisnik kako optuženi ne želi reći svoje mjesto rođenja, no sudac se zadovoljio formulacijom o nepoznatom mjestu rođenja. Slijedeći šok je nastao kada je optuženi izjavio da mu je 97 godina. Doimao se kao da mu nema ni trideset. Kad mu je to sudac spomenuo, optuženi je rekao da je do toga došlo zbog razlike u vrtnji njegova planeta oko svoga sunca i računanja vremena na Zemlji. Ako ništa drugo, morao sam priznati u sebi, da je bio dosljedan.

Zanimanje za raspravu je oživjelo kad je sudac zapitao optuženoga kako je on sebi zamišljao dalji boravak na Zemlji, sve dakako uz pretpostavku, da su mu navodi točni, o čemu, dakako, nije moglo biti ni govora.

— Htio sam zarađivati na pošten način i štedjeti kako bih mogao kupiti sirovine potrebne za popravak svoga jastuka za spašavanje.

Onda bih uz njegovu pomoć mogao napustiti vaš planet — glasio je odgovor.

To je bilo za mene nešto novo pa sam prekinuo šutnju:

— A o kakvim to sirovinama govorite?

— Protestiram — javio se državni odvjetnik — to nije bitno i nikako ne može utjecati na suđenje. Samo će otegnuti parnicu unedogled.

Sudac je prihvatio taj protest, pa je tako odgovor ostao visiti u zraku.

Dok je optuženi opširno pripovijedao o svojim svemirskim pustolovinama i nedobrovoljnu boravku na Zemlji, državni ga je tužilac nekoliko puta pokušavao prekinuti, tvrdeći da iznošenje tih trabunjanja ruši ugled suda. Čak ga ni opširno priznanje nije udobrovoljilo, iako je to obično poslastica za svakog zastupnika optužbe.

— Nedopustivo je da se takve gluposti iznose na tako uzvišenom mjestu kao što je sud.

Ali, sudac je očito volio naučnu fantastiku, pa je htio čuti priču do kraja i tužiteljeva je intervencija pala u vodu.

— Da budem iskren — završio je svoja izlaganja optuženi — moram priznati da sam razočaran u ljudskom rodu ovog planeta. Umjesto da mi se pomoglo u ime svemirskog bratstva, doživio sam samo neugodnosti i nevolje. Kod vas čovjek nije čovjek ako nema odijela, novca i dokumente. A da bih postao čovjek kojeg ćete vi priznati, bio sam prisiljen da učinim cijeli niz nedjela, što mi je doduše žao, ali bilo je neizbježno.

Poslije toga je sudac pročitao iskaz psihijatra i kimajući glavom odložio spis. Državni tužilac je smjesta iskoristio priliku:

— Da, optuženi je normalna osoba, koja zloupotrebljava svoju inteligenciju. Tim se fantastičnim oblikom obrane služi u prvom redu zato, da bi doveo sud u smiješan položaj.

Konačno je došao velik trenutak zastupnika optužbe. Državni tužilac je bio srednjih godina, ali je svojom vanjštinom i načinom odijevanja djelovao konzervativno i — zaguljeno. Nosio je kratko podšišanu kosu, velike zaliske i nekakvo staromodno odijelo s prslukom preko kojeg se kočio zlatni lanac, koji je jednim krajem završavao na satu, također zlatnom. Mogu reći da nije djelovao nimalo simpatično, i to ne samo na mene, koji sam mu bio službeni protivnik; ni porota ni sudac očito nisu bili njime oduševljeni. Vidjelo se to jasno i po tome kako su ga promatrali dok je govorio. Dakako, da nije ni za dlaku odustao od svoje optužnice i tražio je najveću moguću kaznu za sva djela što ih je učinio moj branjenik. To je potrebno — prema njegovu mišljenju — kako bi se ubuduće svakome izbila iz glave i sama pomisao na to da se pravosuđe izvrgava ruglu.

Onda je došao red na mene. Osjetio sam da se u meni pojavio duh

dra Abrahamu, pa sam potpuno zaboravio na govor koji sam bio pripremio. Počeo sam onako kako su mi misli upravo padale na pamet:

— Slavni sude, u svakoj pravnoj stvari treba razlikovati bitno od nebitnoga. U ovom slučaju uopće nisu bitna inkriminirana djela, već je bitno ustanoviti tko je učinio ta inkriminirana djela. Pri tome ne mislim na pravo ime optuženog, koje praktički ne postoji, jer ga nećemo prihvatiti ako ga i saznamo, već moramo biti načistu potpada li optuženi pod udar bilo kojeg zakona na ovome svijetu, na našoj Zemlji.

Malo sam zastao i ogledao se po dvorani. Imao sam dojam da su se ljudi probudili, jer su se pogledi porotnika ukočili na mojim ustima. Nastavio sam:

— Ako su podaci mojeg klijenta točni, to jest, da ne potječe s ove Zemlje, onda se nužno postavlja pitanje možemo li ga uopće ubrojiti u ljudski rod. Uostalom, pogledajmo, što govori u prilog toj tvrdnji, a što je obara. Obara je upravo to što dosad nije poznat nijedan slučaj da bi se na našem planetu iskrcao netko iz svemira. Inače, pitajte kojeg god učenjaka, ili privatnu osobu, koja se zanima za nauku, postoji li život na drugim svemirskim tijelima. Od desetorice, devetorica će izjaviti da se na stotine ili tisuće planeta u svemiru morao razviti život sličan našem. Negdje može taj život biti iznad naše razine a negdje ispod nje, ali to su nevažne pojedinosti. No ti će se isti ljudi najogorčenije okomiti ne na vijest, već i na samu pomisao, da se netko s jednog takvog planeta iskrcao na Zemlji. Što znači takva nedosljednost? Samo to, da su ljudi u toku generacija izdresirani, da samu takvu pomisao proglase fantazijom, priviđenjem pijanca i tako dalje.

Otpio sam gutljaj vode i nastavio:

— No a da vidimo, što govori u prilog tome da su tvrdnje optuženoga točne. Liječničko vještačenje nije pokazalo, da je moj branjenik biće, koje ne bi imalo ljudske značajke, ali, gospodo, ne zaboravite: isti uzroci, iste posljedice, jednaki rezultati. Dakle, ako na tom planetu vladaju jednaki klimatski uvjeti, gravitacija i ostalo, bilo bi prilično logično da su se razvila i jednaka bića kao kod nas. Prema tome. nema razloga da ne povierujemo u to da se živi oblici mogu u svemiru ponavljati. Ali to još i nije ono glavno. Da je riječ o biću s drugog planeta govore baš djela zbog kojih se ono sad nalazi pred ovim sudom. Pozivam sve prisutne, da kažu iskreno, kako bi se oni vladali, da su se našli u istim prilikama kao optuženi. Možda bi netko od nas učinio još i nešto gore nego optuženi. No pođimo dalje. Ni uz najpomniju istragu nismo mogli ustanoviti odakle je došao taj čovjek. Njegovi otisci prstiju ne postoje ni u jednom dosjeu na kugli zemaljskoj. Da potječe sa Zemlje morao bi mu se ipak bilo gdje naći kakav-takav trag. Tu je iznevjerio i Interpol a i morao je iznevjeriti. Očito je da je to netko tko je prvi put pred jednim od naših sudova, ili

još bolje, tko je prvi put pred bilo kojom našom državnom ustanovom. Namjerice sam izbjegavao riječ čovjek, jer je posve očito, da nije riječ o čovjeku. Čovjek može biti samo onaj, tko se rodi na našoj Zemlji... Dobro, dopuštam da sam se malo zaletio. Čovjek se može roditi i na Mjesecu, ali bi mu svakako preci morali biti ljudi. A kod optuženog ne dolazi u obzir ni jedno ni drugo...

Govorio sam u tom smislu još oko pola sata, a onda završio apelom na pravednost suda, koji neće dopustiti da se osudi netko tko uopće nema kvalifikacije da bude osuđen.

— Ovdje je biće kojemu bi bila potrebna naša pomoć, a ne osveta!

Tim sam riječima završio svoj pledoaje. Čuo se žamor, koji je sudac jedva utišao. Zatim se začuo sučev glas:

— Parnica se odgađa dok se ne čuje mišljenje stručnjaka.

*

Bomba je prasnula u prvim popodnevnim izdanjima. Odmah nakon toga počeo je zvoniti telefon u mom stanu kao da je pomahnitao. U početku sam se odazivao, ali sam kasnije odustao od toga da razgovaram s nepoznatim dobronamjernicima. Uglavnom su se javljale dvije vrste ljudi: jedni su mi čestitali na hrabrosti što sam na sudu dokazivao da smo dobili posjet iz svemira, i drugi, koji su mi davali adrese klinika i ludnica na koje bih se mogao obratiti za pomoć. Jedina mi je utjeha bila, što sam okolnim putem saznao, da bolje nije prošao ni sudac, a ni državni tužilac.

U večernjim izdanjima novina pojavila su se već i prva mišljenja stručnjaka. Dakako, naveliko se raspravljalo o mogućnosti da na drugim planetarna postoji život sličan našem. Svi su se u principu složili da je to moguće. Ali onda je nastala pometnja kada je trebalo ta bića uvrstiti u neki zoološki sistem.

Jesu li to ljudi? Pri tome je jedan od člankopisaca pisao da su dvije mogućnosti. Takvo biće može biti čovjek samo u biološkom smislu, ali ne i u pravom. Da li bismo mogli smatrati čovjekom u pravom smislu nekog hiperinteligentnog polipa? Očito ne bismo, zaključuje autor rasprave, dodajući kako ne bismo prihvatili kao čovjeka ni biće, koje bi biološki bilo istovetno sa čovjekom, a imalo konjsku psihu. Čitao sam i članke u kojima se postavljalo pitanje može li se čovjek roditi na bilo krjem drugom svemirskom tijelu bez obzira na njegov psihički i fizički lik, ili je pojam »čovjek« samo specijalnost i privilegij Zemlje. U jednom sam članku naišao na tezu da bi trebalo uvesti personalno pravo kao u srednjem vijeku: da se bićima koja su došla iz svemira sudi po zakonima što vrijede na njihovim planetarna. A neki su predlagali da se uvede svemirsko pravo, koje bi precizno reguliralo status

svemiraca na Zemlji.

Netko je iznio pretpostavku i postavio pitanje: a što bi se dogodilo kad bi nam uspjelo kod majmuna na umjetan način proizvesti mutacije, i to tako da bi na koncu jedno mladunče izgledalo kao čovjek. Što bi onda bilo to čovjekoliko majmunče? Čovjek sa svim pravima i dužnostima, ili životinja o kojoj se brine uprava zoološkog vrta ili lovočuvar? Očito čovjekom se ne bi moglo nazvati to mutirano biće, odgovara sam pisac, jer ono ne potječe od čovjeka već od majmuna. Posve je jasno, zaključuje autor članka, da je za prosuđivanje vrste potrebno uzimati u obzir porijeklo.

Drugog dana mu je netko odgovorio da sve živo na Zemlji potječe od ameba, pa kad bi se prihvatilo gledište da je porijeklo odsudno, onda ne bi bilo čovjeka na Zemlji. Bilo je i takvih, koji su naveli, kako na Zemlji postoji cijeli niz vrlo inteligentnih životinja, kao što su to, na primjer, delfini, ali do danas nije nikome palo na pamet, da ih proglasi ljudima ili da im osigura nekakvo posebno mjesto u prirodi. A kad tako ne bi bilo, sudovi bi bili pretrpani procesima protiv delfina, koje bi tužili ribari jer im kradu lovinu iz mreže.

Na žalost, tog sam dana propustio da otvaram radio i televizor, pa mi je uslijed toga izbjeglo pokoje predavanje ili konferencija okruglog stola. No i to što sam pročitao u novinama bilo je dosta.

Uskoro su se javili i teolozi. Za njih je stvar bila prilično jednostavna. Čovjek potječe od Adama i Eve. Prema tome bi se u svemiru moglo naići na ljude jedino ako su potomci Adama i Eve naselili neko svemirsko tijelo. No ubrzo se pojavila i druga skupina teologa, koja je prvu najodlučnije pobijala. Po njihovu mišljenju je cijela epizoda s Adamom i Evom bio samo jedan specijalan slučaj na Zemlji, jedan od milijun mogućih. Bog, koji je očito svemoguć, mogao je stvarati po volji ljude i na drugim planetima. Pri tome se nije morao obavezno služiti zemljom kao materijalom iz kojeg će podići čovječanstvo. Da bi čovjek bio čovjekom treba imati tijelo, razum, slobodnu volju i besmrtnu dušu, kažu teolozi.

No ni to nije bilo konačno. Pojavila se grupa, koja je potpisivala svoje članke s »Mladi teolozi«. Ona je najoštrije postavila pitanje istočnog grijeha i otkupljenja. Najprije su postavili pitanje može li čovjek postojati a da ne počini istočni grijeh. Očito ne može, jer kad bi mogao, onda bog ne bi dopustio da dođe do istočnog grijeha. Jedna od bitnih značajki čovjeka je da mora prije ili kasnije umrijeti, a u Svetom pismu izrijekom stoji, da je čovjek postao smrtan baš zbog istočnog grijeha. Osim toga, ni jedan čovjek se ne može spasiti poslije smrti baš zbog tog istočnog grijeha. Izlaz iz te nevolje pronađen je tako što je bog bio prisiljen da bi spasio ljude, zapravo njihove duše, žrtvovati svoga sina. Tako su grijesi svekolika čovječanstva bili otkupljeni. Ali, ako je tako, onda bi bog morao na svakom planetu, gdje postoje ljudi,

žrtvovati po jednog sina, u što je prilično teško povjerovati, to više, što se izrijekom spominje, da je bog otac samo jednog sina.

No javljale su se i ostale religije. Pristaše islama ozbiljno su sumnjali da bi čovjek mogao biti čovjekom bez svetih knjiga, koje je bog objavio preko svojih apostola. Već prvi čovjek Adam napisao je svetu knjigu Tevrat, a onda su slijedile još neke, kao Indjil i Kur'an. Nema nikakva jamstva da se to ponavljalo i u svemiru. Osim toga, u Kur'anu se nigdje ne spominju ljudi na drugim planetima. Jedina bića, koja nisu s ove Zemlje jesu anđeli i divovi, a ima riječi i o đavolu, no ni jedni se ni drugi, ni treći ne mogu ubrojiti u ljude.

Brahmani i budisti bili su nešto elastičniji. Sve zavisi o tome kakav je duh ušao u kakvo tijelo. Ponovno rođenje nikako ne isključuje mogućnost, da se to ne bi moglo dogoditi na nekom drugom planetu. Ionako su sva bića jednaka, odnosno imaju istu dušu a tijelo je samo ljuska u kojoj ta duša djeluje u materijalnom svijetu. Pri tome su marljivo citirali Upanišade, Bhagavadgitu i po kojeg kineskog filozofa, a otkrilo se i nekoliko citata iz tibetanske Knjige mrtvih.

Bilo je i glasova, koji su tvrdili da uopće nije važno da li netko potječe sa Zemlje ili s nekog drugog planeta, budući da naš zemaljski rod ionako vuče porijeklo od došljaka iz svemira.

To raspravljanje u javnosti dobro mi je došlo. Nisu me uznemiravali, pa sam mirno čekao na ponovnu raspravu. Za to vrijeme diskutanti su se obilno obasipali prokletstvima u ime i za dobrobit nauke ili religije. Osim toga, u većem dijelu javnosti prevladavalo je mišljenje da bića iz svemira ne mogu biti ljudi, što je svakako moralo utjecati i na porotnike. Nakon nekoliko dana posjetio sam ponovo svog klijenta.

Bio je dosta dobro raspoložen. Ta stekao je povjerenje velikog dijela čovječanstva. Htio sam ga prekinuti, no on je neumorno govorio o tome, kako sam ga odlično izvukao i da se više ne boji kako će svršiti rasprava. Još mi je počeo zahvaljivati što sam ga naveo na dobru ideju, ali konačno je ušutio, kad sam ga energično zamolio da prestane:

— Pustite sve to. Sve to neće mnogo pomoći osim jednoga. Vi ste nekoliko puta spomenuli, da ste sakrili svoj jastuk za spašavanje prije nego što ste se pomiješali među ljude. Kako bi bilo, da nam pokažete tu stvar? Naši bi stručnjaci mogli vrlo brzo ustanoviti, da li je to zemaljskog ili izvanzemaljskog porijekla.

Očekivao sam da će taj prijedlog moj klijent odbiti, jer bi se tako vrlo brzo razotkrila cijela njegova obrana. Nisam jedino znao kako će se izgovoriti. Zbog toga me je njegov odgovor zapanjio:

— Pa to sam htio i sam predložiti. Već sam spomenuo da ste mi dali odličnu ideju. Međutim, samo mi taj jastuk može pomoći da se vratim među svoje. Dopustit ćete da postoji mogućnost da ti vaši stručnjaci nešto zabrljave kod pregledavanja. E, a tada sam gotov.

U sebi sam ga pohvalio jer se zaista spretno izvukao. Konačno, s tim prijedlogom ionako ne bih išao pred sud, jer bi se istog trenutka srušila cijela moja obrana, ako se jastuk ne bi našao ili kad bi se našao i ustanovilo da je najobičnija zemaljska tvorevina. Moja razmišljanja prekinuo je klijent:

— Ja sam već sve dobro promislio. Stvar bi se mogla izvesti ali bih postavio nekoliko uvjeta.

Oho, dakle ipak! Ali: uvjeti. Po svoj prilici bit će takvi da ih nitko neće moći ispuniti.

— Tražim samo da budete prisutni vi, kao moj jedini prijatelj, zatim sudac, da vidi da sam govorio istinu, te državni tužilac, da jadnik nešto nauči. Ako jedan od vas trojice neće da dođe, neću pokazati ništa.

Sada sam se ja zabrinuo. Upozorio sam ga da bi moglo zlo svršiti ako stručnjaci ne budu načistu s time, da njegov jastuk nije s naše Zemlje. No on je bio toliko oduševljen svojom zamisli da je jednostavno odvratio:

— Ne brinite. Ako sve bude išlo kako treba državni tužilac bit će i više nego uvjeren u sve moje tvrdnje.

Upoznao sam suca s prijedlogom klijenta. Smjesta je pristao, a kad sam spomenuo da optuženi traži da bude prisutan i državni tužilac, bio je zadovoljan:

— Nije loše, nije loše... najbolje bi bilo kad bi tome prisustvovali svi kojih se to tiče. Tako ćemo bar odmah biti gotovi. Čim naši stručnjaci utvrde kakva je to sprava, mi ćemo ga lijepo osuditi i usput začepiti gubice svim tim lajavcima, koji preko novina radija i televizije dižu toliki urnebes. Iskreno mi je žao što se nećete proslaviti.

*

Ekspedicija je pošla u dva automobila. U jednom je bio optuženi s dvojicom policajaca, a u drugom sudac, državni tužilac i ja. Bilo nas je ukupno osam, računajući i vozače automobila.

Kretali smo se prema optuženikovim uputama. Izišli smo iz grada, prošli pokraj veslačkog kluba (onoga u kojem je on upotpunio garderobu), a zatim skrenuli ulijevo, na nekakvu šumsku stazu. Staza je odjednom prestala, pa smo morali izići iz kola i pješačiti.

Nakon desetak minuta našli smo se pred nekakvom spiljom s vrlo niskim ulazom, tako da bi se trebalo potrbuške kroz blato uvući u tu pećinu. I dok sam razmišljao kako sam zapravo bio glup, što nisam obukao nekakvo staro odijelo, javio se državni tužilac:

— Aha, pokušaj bijega! Optuženi bi se kroz to blato uvukao u spilju, koja očito ima još jedan otvor. I dok bismo čekali, da se vrati sa svojim spravama, on bi već bio daleko. Ali ja vam kažem..

— Tu smo — prekine ga optuženi, koji je stajao pokraj drveta, nasuprot pećini. — Sada bih vas molio da otkopčate kapute.

Iako me je taj zahtjev iznenadio, smjesta sam ga poslušao. Ali sudac i državni odvjetnik kao da su oklijevali.

— Samo otkopčajte kapute — rekao je optuženi — inače neće biti ništa. To je moj uvjet.

Sudac se neko vrijeme skanjivao a onda posluša:

— Zašto, konačno, da se ne raskopčamo? Ne vidim da bi nas to moglo ugroziti.

I državni ga je tužilac nevoljko slijedio i sve vrijeme sumnjičavo zirkao prema pećini.

— Izvrsno, razveselio se optuženi. — Sada ću vam odmah dokazati da sam govorio istinu.

Poslije tih riječi razmakne nekoliko grančica i mi ugledasmo šupljinu u drvetu. Očito je stablo bilo trulo. Na to optuženi izvuče iz šupljine nešto, što je jako podsjećalo na gumeni jastuk sa dvije vrpce, koje bi mogle služiti kao naramenice. Jedino, čime se ta sprava bitno razlikovala od ostalih zračnih jastuka bio je veliki lijevak pričvršćen sa strane. Činilo se da je izrađen od nekakve metalne mase.

— Evo, vidite, to je sve. A ovako se to nosi.

Optuženi namjesti jastuk kao da će na njega sjesti i učvrsti ga naramenicama. Državni tužilac je zakoraknuo kao da će poći prema njemu, ali kad je vidio da je sa svake optuženikove strane po jedan policajac, zastane.

— No nemojte misliti da se tim jastukom leti — počeo je tumačiti moj klijent. — On omogućuje da se materija dematerijalizira, u ovom slučaju je riječ o mojem tijelu, i onda se ponovo materijalizira na mjestu, koje se odredi unaprijed.

— Vrlo zanimljivo — pohvalio je državni tužilac s neprikrivenim sarkazmom optuženikov jastuk. — Bio bih neobično počašćen, kada bih mogao vidjeti taj jastuk u akciji. Jedino se bojim, da će se pojaviti neka tehnička teškoća, pa da od svega toga neće biti ništa.

Optuženi kao da nije opazio tužiteljev podrugljivi ton. Svu svoju pažnju obratio je velikom zlatnom satu koji je visio na lancu, također zlatnom, preko trbuha državnog tužioca.

— Biste li bili toliko ljubazni da mi na trenutak date vaš sat s lancem? Morao bih nešto provjeriti prije nego što ću svoju spravu predati vašim stručnjacima.

Državni tužilac je ustuknuo, ali se odmah primirio. Ipak je najprije upozorio stražare da dobro paze na zatvorenika, a onda otkopčao lanac s prsluka, izvadio sat i sve to pružio optuženom.

— Baš me zanima što će sada biti — rekao je i pri tome namignuo ostalima, kao da je izrekao dobru šalu.

— Rekao sam već prije — počeo je moj klijent, vagajući sat i lanac

u ruci — da se cijeli moj problem sastojao u tome da nabavim gorivo za svoju spravu. Sada je ono ovdje.

Kazavši to, gurne sat zajedno s lancem u lijevak uz jastuk. U tom trenutku pojurio je prema njemu državni tužilac, očito želeći spasiti svoj sat. No uhapšenik ga je zagrlio jednom rukom, a drugom nešto pomaknuo ispod lijevka. Tog časa nešto zabljesne, tako da smo morali zatvoriti oči a odmah nakon toga osjetio sam kao da me je pogodio udar snažna vjetra. Oteturao sam nekoliko koraka i pri tome se s nekim sudario. Kada sam otvorio oči ustanovio sam da sam naletio na jednog stražara, koji se upravo pridizao. Ni drugi nisu bolje prošli. Ali, uzalud smo se ogledavali gdje je optuženi. Kao da ga je zemlja progutala. I još je netko nedostajao: državni tužilac.

*

Pet dana kasnije bila je nedjelja. Krasno prijepodne izmamilo je mnoštvo šetača u prirodu a među njima bili smo i dr Abraham i ja. U šetnju me je on pozvao, jer je htio da mu ispripovijedam kako je svršio cijeli slučaj s navodnim svemircem. Treba, naime, znati, da smo se sporazumjeli poslije tajanstvena nestanka optuženoga i tužioca da ni u kom slučaju ne dopustimo da ta vijest prodre u javnost. Kako sam bio obećao, nisam se pojavljivao kod dra Abrahama, kako ne bih došao u napast da mu bilo što odam. No sada me je on pozvao u šetnju i bilo je prilično jasno što očekuje od mene. Osim toga, po nekim primjedbama shvatio sam da je Abraham i sam nešto načuo.

— Slušajte, kolega, ne mislite li da je sada došao trenutak da mi nešto kažete?

— Zapravo vam ne bih smio ništa reći — odgovorio sam osjećajući da ću ipak sve reći — ali nešto vam moram objasniti. Napokon, vi ste na neki način sudjelovali u cijelom predmetu.

— Tako valja, mladi čovječe — pohvali me dr Abraham. — Da čujemo!

U nekoliko riječi ispripovijedao sam mu kako su nestali optuženi i tužilac i kako sada sami ne znamo na čemu smo. Dakako, nisam zaboravio apelirati na njegovu diskreciju.

Abraham je u početku slušao s velikim zanimanjem, a onda mu je lice pocrvenjelo kao da će ga udariti kap.

— I vi to meni! Mislio sam da u vama imam prijatelja, a ne protivnika koji me obmanjuje jeftinim lažima.

Ostao sam zatečen. Eto, i dr Abraham. koji mi je u usta dao cijelu obranu i koje sam se držao, sada ne vjeruje da je imao pravo. Pokušao sam ga umiriti:

— Ali doktore, govorim vam pravu istinu! I vi već znate da

optuženog više nema u zatvoru.

— Da, jer vam je pobjegao, pa se sada izvlačite tim nevjerojatnim tvrdnjama.

— A kako tumačite onda nestanak državnog tužioca? — izbacio sam svoj najjači adut.

— Meni su u sudu rekli da je naglo nekamo otputovao. Obiteljska stvar. Dopustit ćete da to može učiniti svatko, pa i državni tužilac, a da mu za to nije potrebna pomoć nekog svemirca. Jednostavno ne shvaćam zašto nećete na sunce s istinom. Stvar je očito morala svršiti ovako ili onako, ali nipošto na način koji ste mi vi izvolfevali prikazati. Uostalom, evo ga!

Upravo smo bili izišli iz nekog gaja na neveliku livadu. Usred te livade teturao je neki čovjek. Kad nas je opazio malo je zastao, a onda divlje zaurlao i poletio prema nama. Odmah sam uočio kako mu je odijelo neuredno i pohabano, a kad je došao bliže vidio sam i neobrijane čekinje na njegovu licu. U sebi sam se divio oštrom pogledu dra Abrahama, jer je meni trebalo dobrih petnaest sekunda, da u toj spodobi prepoznam državnog tužioca.

— Dakle, vi ostajete i nadalje pri svojoj tvrdnji da je tog čovjeka oteo neki svemirac? — upita me dr Abraham trijumfalnim glasom.

Htio sam nešto odgovoriti, ali je uto tužilac već dohitao do nas.

— Hvala bogu, napokon pravi ljudi!

— Uvijek sam bio na svome mjestu — rekao je dr Abraham, očito krivo tumačeći tužiteljeve riječi.

— Vidim vas i vidim ovog čovjeka — rekao je obraćajući se i meni. — Onda nema nikakve sumnje. Ja sam opet na Zemlji. Ili da nisu i vas oteli?

Državni tužilac tresao se u grčevitu plaču, a dr Abraham je počeo vrtjeti glavom u nedoumici. Čas je pogledao državnog tužioca, koji je u tom trenutku više nalikovao na skitnicu negoli na zastupnika javnog reda i poretka, a čas mene. Ja sam međutim, pristupio čovjeku, koji nije znao što bi počeo od sreće.

— Umirite se, čovječe — rekao sam. — Sada je sve u redu. Vi ste opet među svojima. Bit će najbolje da vas otpratimo kući.

No državni tužilac me nije poslušao. Bacio se na tlo i ljubio travu i korijenje, obilno ih zalijevajući suzama. Kad se malo primirio, uhvatio je dra Abrahama za ruku i počeo pričati:

— Zamislite, odveo me na svoj planet i ostavio na ulici nekakva grada. Prolaznici su me čudno gledali i udarali nogama. Shvatio sam da njima ne smeta moje odijelo već što nisam imao oznaku na prsima i leđima, nešto poput broja. Gonili su me iz jednog kata u drugi, jer morate znati da su tamo ulice jedna nad drugom. Njihovo sunce hladnije je od našeg, pa mi je bilo jako hladno. Ukrao sam jedan zastor s prozora, da se nekako ugrijem, bio sam gladan i ukrao sam nekakvu

posudu s nečim što se moglo jesti. Kasnije sam saznao da je to bilo gnojivo za bilje. Bacio sam se na koljena pred nekom ženom i molio je da mi pomogne. Ona je pobjegla glasno pozivajući u pomoć. Nastala je strka i ja sam bježao. Kad sam ostao sam, počeo sam tuliti od očaja. Onda su me pokupili i zatvorili. Konačno je došao onaj kojem smo htjeli suditi i valjda objasnio mojim tamničarima tko sam i odakle sam. Konačno me je taj naš znanac posjeo na jastuk i sam sjeo uz mene. Odjednom sam se stvorio ovdje. Zamislite, još prije pola sata bio sam na njihovoj policiji. Mislim da bi što prije trebalo donijeti zakon o zaštiti zalutalih astronauta...

Divna s Lupusa

Maurice Limat
Les cosmatelots de Lupus

Preveo Božidar Stančić

— Imamo li pravo da to učinimo, komodore? — zapovjednik Martinbras gledao je u oči svoga sugovornika sa Zemlje, komodora Coqdora. Bili su u svemirskom brodu »Zlatni orao«. Coqdor je njime proputovao mnogo kilometara i svjetlosnih godina svemirskog prostora. Ovaj put je oklijevao s odgovorom. U razgovor se umiješao i mladi geolog Jean Farnel.

— Dakle, šio kažete? — zapita zapovjednik geologa.

— Sudeći po laseradaru, riječ je o malenom havariranom svemirskom brodu, što luta prostorom. Vjerojatno olupina oštećena broda...

— Dakle, olupina — reče Martinbras. — Prazna, posada ga je napustila.

— Nije zapovjedniče — odvrati mladi Farnel. — Prema nekim se vibracijama naslućuje da je na oštećenu brodu živo biće. Signal je vrlo slab... vjerojatno samo jedan čovjek...

Zelene oči komodora Coqdora su bljesnule.

— Vidite, zapovjedniče. Treba da pođemo u pomoć tim ljudima. Ili posljednjem preživjelom.

Zapovjednik Martinbras stisne šake.

— Coqdore, nemojte me pogrešno shvatiti. Položaj »Zlatnog orla« je težak i samo zato ne mogu sada pomoći tim nesretnicima.

— Znam, Martinbrase — odvrati komodor — dugo vas poznajem. Već dugo putujemo među zvijezdama — okrenuo se prema prozorčiću i pogledao u prazni beskraj. — Kad bismo samo znali —

»Zlatni orao« je bio milijarde i milijarde kilometara daleko od Zemlje. Udaljenost se mogla mjeriti samo jedinicama svjetla. Astronauti nisu točno znali gdje su. Bila je to posebna misija broda i njegove dobrovoljačke posade.

Desetljećima su istraživali svemirske prostore. Opazili su beskrajan prostor što se protezao prema zviježđu Lupusa, nepregledan vrtlog. Dokle? Ostaje zagonetka. Koliki je taj bezdan nisu mogli izračunati ni astronomi. Područje Lupusa bilo je tajna. Činilo se da su tamošnji

planeti nenaseljeni a zvijezde su u tom bezdanu mutno i nemirno sjale. Da li zbog pomicanja, različitih smetnji, od ključanja do hlađenja, što bi ih moglo pretvoriti u Nove? Netko je rekao da bi to jednostavno trebalo istražiti. Pretpostavljalo se da put vodi tunelom bezdana prostora što se otvara prema antisvijetu koji se jedva može i naslućivati. Sanjalice i nestručnjake je to zabavljalo. A što ako je struktura svijeta drukčija? Da se pode onamo? Stavljati na kocku svemirski brod i posadu nije bilo tako jednostavno. Valjalo je naći ekipu dobrovoljaca, opremiti specijalni svemirski brod... i to je »Zlatni orao«.

Sad je stari svemirski vuk Martinbras oklijevao. Nije želio skrenuti brod s pravca i poći u pomoć. Relativno tako blizu Lupusa... Osim toga, tu je i ona čudna kugla, zagonetna, teško odrediva, prema kojoj su i Martinbras, i Coqdor, i Farnel često skretali tjeskoban pogled. Svemirska maglica? Prapočetak svijeta? Tko to zna? Doimala se poput kugle, išarana pjegama i prugama različnih boja. Neke su bile tamne, druge sjajne i jasne.

— Kao planet Jupiter — izustio je Jean Farnel.

— Jest — sanjarski odvrati Martinbras. — Gospodar neba. Široko poput sunčeva sustava . ..

Otkako su se upustili u tu pustolovinu ulaženja u grlo golema bezdana, što je počinjao na putu prema Lupusu i protezao se u beskraj, zapovjednik i posada nisu mirno spavali. Neprestano su kontrolirali da li se brod kreće kako treba jer su zapazili nekakve vibracije Bilo je očito da upravo prisutnost one tajanstvene njima potpuno nepoznate kugle izaziva neprilike. Fiziološke smetnje u nekih, glavobolje, početak gubljenja vida u drugih, povraćanja, srčane smetnje...

Dt Stewe, brodski liječnik, imao je pune ruke posla, premda je i on počeo osjećati da mu nešto nije u redu s očima. Kao da je radio u polumraku. Činilo se da su se i instrumenti svemirskoga broda poremetili. Metal je postajao vruć na mjestima velikim po nekoliko četvornih centimetara. Zatim su se ta mjesta opet zaleđivala. Istraživanja osjetljivim laseradarom pokazala su da su poremećaji nastajali uslijed zračenja s one goleme kugle. Martinbras se pokušao udaljiti, ali se brod »Zlatni orao« odjednom našao u opasnom području, u kojem je prijetila druga opasnost: niz brzih meteora što su se žestoko obrušavali jedan prema drugome iz svih pravaca, sudarali se žestoko, razbijajući se u prostoru između rijetkih planeta što su kružili oko Lupusa IV, prve zvijezde najbliže svemirskom brodu. Zapovjednik Martinbras morao je povećati brzinu da bi izbjegao opasnu zonu i pogibeljne, neobjašnjive radijacije.

Te su im radijacije bile najveća tajna. I komodoru Coqdoru, i dru Steweu, i Farnelu, i Robinu Muscatu, policijskom komesaru, koji se ukrcao na »Zlatni orao« sa suprugom Corinnom.

A sada se, pak, na ekranu laseradara pojavila točka. Uznemiravajuća, neočekivana. Označavala je nekakvu olupinu u svemiru. A u olupini stradala broda naslućivali su živo biće, vjerojatno ljudsko, vjerojatno jedino koje je preživjelo neku katastrofu. Ali, kako se takav brod mogao naći u tom području? Martinbras nije smio promijeniti kurs. Našao bi se pod utjecajem zagonetne kugle, s mogućim ozbiljnim poremećajima, ili bi se opasno približio području pomamne jurnjave i sukobljavanja meteorita. Ni na pojedinačno lebdenje astronauta nije se smio odlučiti u tako opasnom području. A Martinbras, opet, nije bio čovjek koji bi se povlačio pred neprilikama. U olupini je, možda, ljudsko biće. Možda traži pomoć. Zapovjednik se mučio, lomio između dužnosti ili brige za svoju posadu i brige za ono ljudsko biće u havariranu brodu. »Ako je to uopće ljudsko biće!« — kako je odjednom izlanuo komesar Muscat.

*

Na tu opasku Robina Muscata Coqdor se razbjesnio. Držao je da je Robin pretjerao.

— Dužni ste štititi ljude, cajkane međusvemirski! Znate što znači ne pomoći čovjeku u nevolji?

— Dragi moj 37 godišnji svemirski vraču — odvratio je komesar — vi znate da vaše zelene čarobnjačke oči ne djeju na mene i da vam mogu u tren oka navući magnetske lisičine na ruke. Zbog čega sam ono rekao? Sjećate li se kako je bilo kad ste na nekakvoj olupini stradala broda našli ovo svoje čudovište Raxa?

Tog se trenutka uvuklo u prostoriju upravo to čudovište na dvije mišićave noge s oštrim kandžama. Imalo je velika krila i bilo je nalik na golema šišmiša. Krilima je zaštitnički nježno pokrilo svoga gospodara Coqdora, liznuvši ga, mumljajući i predući kao velika mačka i gledajući komodora svojim pozlaćenim očima.

Jean Farnel se smijuckao, kao svaki put kad bi se komesar i komodor pograbili. Rax je psiknuo i skočio prema ženi što je upravo ušla nasmijana, srdačna. Bila je to komesarova žena Corinna, dražesna sretna, zadovoljna životom.

— Što to čujem, Robine? Ljutiš našega prijatelja komodora — reče ona.

— Nesnosni su — primijeti mladi geolog Jean.

Corinna je bila jedina žena na svemirskom brodu. Pratila je svoga muža komesara InterpolInterplana, međuzvjezdane policije. On bi prije odustao od misije nego pošao bez žene. Corinna je bila i korisna: kao genetičar pomagala je dru Steweu.

— Procijeni i sama, draga, imam li pravo — počeo je Muscat. Corinna je bila zahvalan slušalac. Robin je bio na strani zapovjednika

Martinbrasa kad je ovaj razlagao da ne mogu pomoći stradalu brodu zbog meteora koji se neprekidno, u nizu, sudaraju u toj opasnoj zoni.

— Ali, Robine — založila se Corinna — ne postoje li ipak nekakve mogućnosti da se taj jadnik spasi?

— Robin misli — upadne u riječ Coqdor — da će spasilačka ekipa s broda dovesti nekog divovskog pauka-raka ili čak utvaru.

— Dopustite — pobuni se Muscat — imao sam i ja ideju, ali je nisam izrekao: bilo bi najbolje poslati ekipu svemirskih ronilaca.

— To se ne bi moglo, zbog svemirske kometske prašine — reče zapovjednik. — Ona ie i korozivna i smanjuje vidljivost. Skafanadri ne bi izdržali.

— Možda ipak... — primijeti Jean.

— Stotinu mu kometa! — piasne zapovjednik. — Znate i sami da ne smijem pogriješiti!

— Pokušajmo upotrijebiti svemirske mjehure — javi se Coqdor. — Sistem lebdenja...

— Dakle, preostao nam je taj primitivni sistem — pojada se zapovjednik.

No nije bilo druge. Valjalo je pomoći stradalniku i svi su se odlučili za mjehure. Jednostavan sustav održavanja stabilnosti između unutrašnjeg tlaka i vanjske snage inercije pomoću guste ljepljive tekućine — ulja. U dobrovoljnu spasilačku ekipu javili su se Coqdor, Jean Farnel i Robin Muscat. Corinnu je nešto steglo oko srca. I Rax se uznemirio što mu odlazi gospodar.

Tri su mjehura bila spremna. Napuhani posebnim priručnim mijehom rasli su oko astronauta u skafandrima. Činili su se kao da su od prozirne žive. Za svakog su astronauta bili poseban svijet, krhki, ali ipak zaštitna ljuštura protiv kozmičkih zračenja i prašine što je stizala iz svemirskih prostora. Svaki je ronilac imao i aparat kojim je mogao, po potrebi, napuhati mjehur. Kad su se otisnuli, Rax je bolno skvičao, a Corinna ga je milovala po glavi.

— Gledajte, mjehuri gube svoj prijašnji oblik — primijeti dr Stewe.

— To je zbog toga jer nema atmosfere — odvrati Martinbras. — Ali, praznina nije prazna. Inače bi se razrijedilo ulje od kojih su sastavljeni mjehuri. Mjehuri se izobličavaju, ali se ne raspadaju. I prljaju se, kao što vidite... Od prašine što im se lijepi na stijenke.

— I ta prašina, zapravo, štiti naše momke od jačega udarca.

Astronauti su ipak ubrzo upali u neprilike. Mjehuri su se prljali izvana i tako postali gotovo neprozirni. Trojica spasilaca jedva su se mogla orijentirati. Ipak su nazirali tajnovitu olupinu pred sobom. Lebdjela je između zagonetne kugle i područja kometskih bolida, što su stvarali neprekidan vatromet bjesomučno jureći i obasjavajući kratkim ali blistavim svjetlom crno nebo Lupusa. Mjehuri su napredovali pomoću unutrašnjih motora. Postali su jajoliki. Astronauti su među

sobom održavali radiovezu.

— Kako je, Jeane? — zanimalo je Coqdora.

— Sasvim dobro — odvratio je Farnel.

— A kako vaša žandarska visost? — uputio je pitanje Muscatu.

— Kao i vaše paklene čarolije — uzvrati Robin Muscat.

— Neka samo naši mjehuri izdrže — napomene smijući se Coqdor. Sva trojica su se malo opustila. A prašina se i dalje gomilala. Analize s broda utvrdile su da su te čestice prašine korozivne.

Coqdor i Muscat bili su stari astronauti a Jean Farnel, Coqdorov učenik, gotovo početnik. No nijedan još nije nikada vidio svemirski brod oblika kao što je bio ovaj oštećeni. Kao metalni gušter, mačje glave, jeziv svemirski brod, kao vilinski brod, kao brod iz grozničava sna. Kvrgav, izbrazdan, oglodan, izgreben, rasparan i bez svjetla.

— Ta olupina dugo luta ovim beskrajem — javi se Muscat.

— Onda vjerojatno nema nikoga na njemu — reče Jean. — A laseradar pokazuje da je netko ipak...

— Ima... ima neko živo biće — uplete se Coqdor, koji zatvorenih očiju pokušavao usredotočiti na brod i okoristiti svojim izvanrednim medijskim sposobnostima prijenosa i čitanja misli.

Muscat se naruga Coqdorovim pretpostavkama govoreći o eventualnim divovskim kukcima, hobotnicama ili ljuskavcima s nekakvom dozom inteligencije. Coqdor mu nije ostao dužan, pa je vratio lopticu opaskom o policajcima koji bi dobro učinili čovječanstvu kad bi na Zemlji progonili džepare. Jean je dotle promatrao tajnovit, slupan, čudan svemirski brod. Brod je, bez sumnje, bio napadnut i nije se mogao braniti. Čini se da nije ni bio opremljen za borbu...

— Ili atomski napad ili uttraljubičaste zrake — reče on.

— Brod ne nalikuje ni na jedan od naših brodova. Odakle li je..?

— S Lupusa... — odvrati Jean.

Zaprljani su mjehuri stigli do broda. Trojica spasilaca izišla su iz mjehura uvukavši ih u aparate za ulje. Zatim su ušli u havarirani brod. Svi su se čudili ostacima savršenih, neobičnih strojeva. A Coqdor je naslućivao blizinu ljudskog bića. Pregledavali su brod. I odjednom su ga spazili! Od toga se trenutka sve izmijenilo. Zapravo, otad je sve počelo.

*

Sva trojica bila su šokirana. Nije se moglo više ironizirati o preživjelima i o čudovištima. Ovdje je bilo živo ljudsko biće, zlatne kose i ljubičastih očiju. Lica, doduše, umorna od preživjele nesreće, ali izvanredno lijepa i ljupka; bila je to djevojka pozlaćene kože. Žena koja »nije bila kao druge«. Imala je na sebi razderane ostatke nekakve odjeće, kroz koju se vidjela dojka zlataste i privlačne boje, pa dugačke,

krasne noge. Sva su trojica zanijemila — dug neobičnoj, zavodljivoj ženskoj ljepoti. Djevojka se stisnula uza zid. Bila je očito na kraju snaga. U očima joj se caklio grozničav sjaj.

Trojica muškaraca su zastali. Nisu se približavali. Pred njima je iskrsnula senzualnost divne žene, kao da je tinjala ispod vulkanskog pepela: vrat, ramena, grudi, sve što se moglo vidjeti. Pa osmijeh što joj je razvedrio pogled čim je ugledala spasioce koje je čekala toliko dugo. Pošla je prema njima, zateturala i pala u naručje Coqdoru, koji ju je vrlo rado uhvatio u zagrljaj. Robin i Jean gledali su ga s vatrom u očima. I u komodoru Coqdoru rastao je plamen, sušilo mu se grlo, a srce mu je htjelo iskočiti.

— Možda ima još koga... da pogledamo, pa da je prenesemo na brod — napomene Robin.

Coqdor se prenuo. Bio je vrlo blijed. Jean se pak bio zacrvenio.

— Jest, prenijeti je... — promucao je. Coqdor se još jednom pokušao pribrati kako bi ustanovio je li djevojka sama na brodu.

— Ali zašto je ta djevojka sama na napuštenu brodu? Nema ni leševa... — primijeti Robin.

Komodor slegne ramenima, pomažući Jeanu da to biće odjene u astronautsko odijelo koje su kao rezervu nosili u kovčežiću.

— Kad se bude oporavila, progovorit će — odvrati on.

Muscat se mrzovoljno okrenuo i počeo pretraživati brod.

Nikoga. Zatim su pomoću priručnih mijehova napuhali mjehure. Na žalost, istim uljnim materijalom, prljavim od svemirske prašine.

— Ovi zaprljani mjehuri smanjuju vidljivost — primijeti Muscat.

— Nemamo izbora — odvrati Coqdor i ponese djevojku, pa se spremi da poleti u bezdan svemirskog prostora. Jean ga je ljubomorno promatrao. Muscat je pričekao da se obojica otisnu. pa je i on pošao za njima.

Moglo bi se reći da su putovali gotovo naslijepo. »Zlatni orao« je bio daleko. Znali su da im Martinbras ne može pomoći. Na to su pristali prešutno, samim odlaskom.

Mjehuri su mijenjali oblik, ali i postolari sve neprozirniji. Tri prljava mjehura u opasnu i nepoznatu beskraju. Pokušali su uhvatiti radiovezu sa »Zlatnim orlom«. Nije išlo. Odjednom je Robin Muscat viknuo u mikrofon:

— Coqdore, Farnele! Vidim svjetionik . .. ! Što je to?

— Ja ne vidim ništa — odvratio je Jean Farnel.

— Ja vidim zvijezdu — primijeti Coqdor. — Možda je Lupus IV? Onaj što nam je najbliži. Svijetli kao sunce.

— Ne, ne, nije to... to je spirala pomičnog svjetla... peku me oči... čini mi se da ne bih izdržao svjetlo da mjehur nije tako prljav — jadao se Muscat.

— Robine... nema ničega... — umirivao ga je komodor. — Slijedite me. Ne gledajte na tu stranu ako se bojite.

Coqdoru nije bilo lako. Nosio je djevojku, a sad je morao i voditi Muscata, a i pomagati Jeanu, Moniquinu bratu, još gotovo početniku. Tada ga pozove i Jean:

— Komodore! Vidim oko sebe... neke... ronioce, lebde... napast će nas... ! — govorio je sav očajan.

— Ne budi lud! — odvrati Coqdor. Pokušao je vidjeti kroz zaprljani mjehur. Ništa. Bili su daleko od olupine, a i od matična broda. S lijeve strane područje opasnih, brzih meteora, a s desne ona kugla... čudnovato, golema, uznemirujuća.

»Ta kugla emitira opasne valove« — reče sam za sebe. »Dr Stewe gubi vid, Muscatu također nešto nije u redu s očima, Jean vidi nekakve napadače. Moramo što brže stići na brod.«

Djevojka koju je nosio bila je i dragocjen i opasan teret. Činilo mu se da će mu ta neznanka izmijeniti život. Odjednom...

Nije znao je li to halucinacija ili zbilja: pred njim je bila staza meteorita što su se bjesomučno sudarali, brže od svjetla i misli. Pokatkad bi samo planula iskra. To će zacijelo presjeći put njihovim mjehurima, a natrag ne smiju. Činilo se da Muscat nije u stanju manevrirati, Jean je još bulaznio o napadačima. Uzalud je Coqdor vikao u mikrofon neka se smire.

— Napadaju nas...! — vapio je Jean. — Treba ih poubijati! — Mladić je očito izgubio glavu. A pred njima je odista bila prepreka, pravi neprijatelj: streloviti meteoriti. Mjehuri su preslabi da bi izdržali. Jean bi pak mogao potegnuti i ultraljubičasti pištolj... To je zaista i učinio i mjehur mu se rasprsnuo. Čovjek u skafandru ostao je lebdjeti u ponoru. Svemirska prašina i sitni meteoriti lijepili su mu se za skafandar, a kapljice rasprsnuta ulja gubile su se u prostoru. Muscat je tada vrisnuo u mikrofon da ne vidi više ništa.

*

Treba nešto poduzeti i učiniti. Spasiti drugove. I sebe. Komodor Coqdor, čovjek zelenih očiju, odjednom je, međutim, osjetio nekakve čudne, neshvatljive poremećaje. Glava ga je zaboljela. Kao da kroz nju prolaze meteoriti. To je zacijelo od one kugle. Treba zatvoriti oči, prepustiti se, odustati... Bio je satrven svemirskom bolešću, zlom kobi, stežući lijepu neznanku. Najprije ga je spopala uništavajuća želja za samoubojstvom, kukavičkom smrću, poželio je da odustane. Znao je da je odgovoran za tri života. Prošao je cijelu galaksiju, vidio najfantastični ja bića, a sada... Volio je Muscata s kojim se tako često prepirao, volio je mladog Farnela. Strast mu je uzburkala krv, maglilo mu se u glavi od tijela djevojke ljubičastih očiju. I kao da ga je to

spasilo.

Postidio se svoje slabosti. U glavi je načinio plan. Jean se vrtio u praznu prostoru, skafandra već prljava od korozivne prašine i meteorita. Coodnr je pozvao Muscata.

— Robine...

— Hmmm... — javio se Robin. — Jeste li to vi, Bruno?

— Ja sam, Robine — odvrati Bruno Coqdor.

— Kad bih vas bar mogao vidjeti — jadao se komesar.

— Zasad nemoguće. Ali poduzet ćemo nešto da bismo se lakše kretali. Bez mjehura.

Coqdor je kao i svi astronauti imao pod skafanderom skladište potrebnih stvari. Prikopčao je dragocjeno neznankino tijelo za opasač i uzeo tridesetak metara dugačko uže. Dodat će ga Muscatu Pred njima, s druge strane opasna područja brzih sudara meteorita. sjala je točkica: »Zlatni orao«. Njihova nada ako se izvuku s ove ubistvene staze Coqdor je probio svoj mjehur. Kapljice uprljana ulja razletjele su se beskrajnim prostorom. Isto je tako probio i Robinov mjehur pružajući komesaru uže.

— Držite. Robine, pružam vam uže! — viknuo je u mikrofon. — Aktivirajte svoj reaktor. — Komodor je sada vidio malo bolje. Znao je da to neće dugo trajati. Treba da i Jean prihvati uže. Prišao mu je sasvim blizu.

— Jeane, Jeane! Prihvati uže!

Činilo se da mladić prihvaća pruženo uže nesvjesno, mehanički. Coqdor je sada vodio taj grozd astronauta-spasilaca.

Približavali su se bočnom svjetlu svog svemirskog broda. Trebalo je sada prijeći preko opasne staze stotina, tisuća opakih i brzih meteorita. Trebalo je po svaku cijenu prijeći, riskirati. Ako ih udari koji komad, satrt će ih u prah. Ali, moraju prijeći. Kad je krenuo u taj metež, činilo mu se da se ispraznio, a da je psihički teži za tisuće tona, da mu se srce zaustavilo, da ga proždire unutrašnja vatra... Okrenuo se prema djevojci koju je spasio. Otvorila je oči. Pričinilo se da se nasmiješila. Sad je bio u opasnoj zoni, u strašnom kaosu, vatrenu krugu, ali i u potpunoj tišini. Zastrašujućoj tišini, tišini u koju su utonuli, koja je prijetila svom tajnovitošću i meteoritima...

*

Na svemirskom su brodu dva bića bila vrlo zabrinuta i tjeskobna više nego ostali: Corinna i golemi Rax. Corinna je uznemireno promatrala crn beskraj. Krilato čudovište zlatasta pogleda, odano svome gospodaru, kao da je bilo izgubljeno. Kao da je njušilo opasnost u koju se upustio Coqdor. Svi su se uznemirili u svemirskom brodu. Ronioci se nisu vraćali. Astrotelevizor ih nije registrirao.

Martinbras je smrknut šutljivo zurio u telekomunikacije. Takvi su bili i stari Marsovac Vagaoo, Woltt, mladi Ir s Venere, kojemu je to bilo svemirsko krštenje. Onda je Vagaoo najavio da astroradio nešto otkriva. Odmah su se pokraj njega stvorili Corinna i Rax.

— Čini se da pokušavaju uspostaviti vezu s nama — reče Vagaoo. — Krči, teško ih otkrivam... valjda zbog meteorita. — I Marsovac neodređeno pokaže prema zoni meteorita.

— Ili to možda dolazi od one kugle — primijeti Ir.

— Može li se nešto poduzeti, zapovjedniče? — uznemireno će Corinna.

Martinbras je načinio žestoku kretnju.

— Upozorio sam ih...

Vagaoo je pokušavao poboljšati radio i televezu. Ali na ekranu su se vidjele samo crte, tragovi putanja meteorita. Tisuća, milijuna meteorita...

— Je li poziv došao... odande? — zabrinuto će Corinna.

— Vjerujem... — promrmlja mladić.

Astrotel je prikazivao ono što je vidio i Coqdor. Onaj paklenski kaos. Rax je bolno psikao. Kao da je shvaćao. Vagaoo je i dalje tražio.

— Sad se ništa ne čuje Tišina. U jednom trenutku sam ih bio uhvatio, ali sam ih opet izgubio. Sad su vjerojatno u zoni meteorita

Corinna je bila bijela kao zid. Robin je sada u tom paklu .. Tada je Vagaoo kriknuo:

— Evo... evo! Vidim ih! Corinna, Ir i komandant su skočili.

— Evo, ove točkice, idu prema nama... Spašeni su...

— Ili gotovo spašeni... — reče Martinbras. Corinna je živnula.

— Četvorica... Jedan blizu drugoga — reče Vagaoo. — Znači, preživjeli su!

— Vagaoo — reče zapovjednik — dajte mi njihove koordinate.

Corinna nije shvatila što znači taj Martinbrasov zahtjev. A on se samo htio uvjeriti jesu li to doista oni.

— Tri muškarca, zapovjednice, i jedna žena. Narančasta linija... ženski metabolizam... zatim... — Vagaoo zastane i pogleda zapovjednika.

— Samo vi nastavite — reče Corinna, shvativši značajan pogled

Jedan od njih je slijep — nastavio je — a jedan nije sasvim pri sebi, tako kažu instrumenti...

Sad su jasno mogli vidjeti astronaute i iza njih paklenu zbrku meteorita. Iznenada je kraj njih nešto sijevnulo.

— Meteorit! Udario je jednoga! — uznemireno će Vagaoo. Corinna vrisne. Martinbras zgrabi interfon.

— Ronioci u opasnosti! Traže se tri dobrovoljca!

— Hvala, zapovjednice — izusti Corinna. No zapovjednik bez riječi iziđe. Ir izvede Corinnu iz kabine. Pošli su po dra Stewea i ispričali mu

sve.

— Pa i mi smo svi napola slijepi — odvrati liječnik. — Ja nosim tamne naočale. Sto se tiče ludila, to je nemoguće. Ali čovjeka kojeg je udario meteorit treba odmah liječiti. Učinit ćemo sve što možemo.

Iz broda su pošla tri spasioca. Nagađali su kojeg je ronioca zahvatio meteor. Znalo se samo to da je udareni muškarac. Koji? Corinna je strepila od neizvjesnosti. Woltt je prvi vidio i ustanovio istinu. Činilo se da je iznenađen.

— Tko je ranjen, Woltte? — zapita zapovjednik.

Dotle je poručnik Ferbrul pomagao astronautima da uđu u brod.

— Oh, zapovjedniče, ona je tako lijepa! — reče zaneseno Woltt. Stewe, Corinna i zapovjednik gledali su Woltta. Što mu je?

— Pitao sam vas nešto, Woltte — oštrije će Martinbras.

— Oprostite... ranjen je Farnel.

Upravo su ga unosili, nepomična, bio je zahvaćen ispod skafandera, inače bi već bio mrtav. Coqdor je teturao, ali se smiješio. Rax se baci na njega i lizne ga. Corinna je gledala Robina. Činilo se da on nju ne vidi.

— Robine!

— Gdje si, ljubavi?

— Ti me ne vidiš... — Corinna mu se baci u zagrljaj.

— Smirite se — reče dr Stewe. — Pobrinut ću se za njega. Stao je. Ugledao je djevojku koju su spasili. Ugledali su je i ostali: Ir, Stahl, Mennimo i Ferbrul. Svi su vidjeli to pozlaćeno tijelo, kosu poput rastaljena metala i te ljubičaste, goleme, zagonetne oči. Corinna ju je gledala kao što žena gleda ženu. I Farnel, koji je ležao okrvavljen, odjednom se trgnuo i izustio:

— Ona je tako divna... Divna...

I to ime joj je ostalo. Svi su ga ponavljali, nametnulo se. Divna. Ništa joj ljepše ne bi ni pristajalo.

Stewe se prvi pribrao i naredio da ih sve odvedu u ordinaciju, gdje su ih prihvatila dva robota. Corinna se požurila da mu pomogne, dok su muškarci ostali natmureni, čudni, sanjalačkih očiju. Posvuda se čulo: Divna.

Došlo je vrijeme večere. Martinbras se zatvorio u svoju kabinu, Ferbrul je bio na straži, vodeći brod prema nepoznanici što se zvala Lupus. I on je bio uznemiren, tjeskoban, progonile su ga ljubičaste oči. Vidio ih je posvuda u beskraju galaksije kojom su plovili. Nitko nije mogao zaspati. Svi su bili napeti zbog neznanke s oštećena broda. Svi u groznici, u požudi...

Coqdor nije bio opsjednut, ali je bio zabrinut. Corinna je bila uznemirena ali drugačije.... spremala se na eventualnu borbu.

*

Zapovjednik Martinbras bio je također zabrinut, iako su osim teško ranjena Jeana Farnela ostali bili zdravi. I Steweu i Muscatu se poboljšao vid. Stewe se brinuo i o lijepoj neznanki. Zapovjednika je sve više zabrinjavalo to putovanje prema nepoznatom planetu, neprekidne zapreke što su iskrsavale na tom putu, zagonetna kugla. Treba li da nastavi putovanje? Povjerio je svoje nedoumice komodoru Coqdoru i komesaru Muscatu. Oni su se složili da putovanje treba da se nastavi. Do kraja. Do cilja: Lupusa.

Tek će tada doznati postoji li tunel bezdana i uništavila ili nešto posve drugo što bi ih moglo sve duboko iznenaditi.

Djevojka zbog koje su toliko toga stavili na kocku osjećala se dobro. Stewe je obavljao svoju liječničku dužnost, iako je i on bio uznemiren njezinom ljepotom. Oko liječnika bila su dva robota-pomoćnika, na sreću neosjetljiva na ženske draži, i Corinna, najbolja njegova pomoćnica. Ona je odista voljela taj posao. Brinula se i o zdravlju djevojke. Coqdor je odlučio što prije ispitati mozak te prelijepe neznanke.

Olupinu iz koje je djevojka spašena trebalo je uništiti da ne bi ugrožavala svemirske brodove. Ali kad je to zapovjednik htio učiniti, ustanovio je da radar više ne može naći olupinu. Još jedna zagonetka više. Ni ljudi više nisu bili isti. Iskusni svemirski putnici: Martinbras, Coqdor, Stewe, Muscat ili stari Vagaoo poznavali su te kolektivne nervoze. I oni su previše mislili na Divnu.

Dr Stewe se trgnuo iznenađen kad ju je u ordinaciji vidio golu, na pregledu. Činilo se da joj je koža doista bila pozlaćena; imala je savršene grudi, dugačke i vrlo lijepe noge... pa ona glava, očaravajuća, dakako, i krasne ljubičaste oči. Još nije govorila, ali se smiješila.

— Doista lijepa djevojka — morala je priznati Corinna, pogotovu kad ju je djevojka u znak zahvalnosti za njezinu brigu pomilovala po obrazu. — Zaista je vrlo zavodljiva.

Svi su astronauti pokušavali ući u ordinaciju pod bilo kakvom isprikom. Svi su htjeli vidjeti Divnu.

Jest, ona je bila spašena, ali je zato Jean Farnel bio teško ranjen. Izgubio je mnogo krvi dok nije stigao na brod. Dr Stewe je pokušao transfuzijom. Nije uspjelo. Činilo se da Jeane više ne opsjedaju utvare iz galaksije, ali i da neće dugo izdržati. Postajao je sve slabiji. Coqdoru je bilo teško. Volio je mladoga geologa, njegovu sestru Monique. Kako će joj javiti ako se Jeanu nešto dogodi?

Uznemiren Jeanovim stanjem sve češće bi se zatvarao u svoju kabinu zajedno s Raxom. Ondje bi ležao, otvorenih očiju mislio na umirućeg Jeana. A opsjedale su ga i one ljubičaste oči. Samo Robin Muscat nije bio opsjednut. Nije bilo teško pogoditi zbog čega: mnogo je volio svoju Corinnu.

Dr Stewe je znao što proživljavaju astronauti na dugim putovanjima bez žena. Vježbe, napor i situacija potiskivali bi i uspavljivali u njima spolni nagon. Sad je Divna neprekidno bila u središtu pažnje posade na »Zlatnom orlu«. Nicale su iz dubine potiskivane strasti. Dakako, svima je bilo žao Jeana Farnela, ali mu nisu mogli pomoći.

— Žao mi je, Corinna — sumorno je rekao dr Stewe. — Mislim da Jeanu nema pomoći. Još možda nekoliko sati...

Jean je bio vrlo blijed, beskrvan. Tonuo je u agoniju. Corinna se nagne nad njega.

— Još diše... U sobu je ušao Muscat.

— Robine — odmah će Corinna. — Jeanu je vrlo loše. Treba obavijestiti komodora.

Čim je obaviješten, Coqdor je požurio i začas je stajao pred Jeanovim krevetom. Zelenooki je Coqdor pokušavao nemoguće. Pokušavao je spasiti mladića prijenosom vlastitih psihičkih energija. Sugerirao mu je koliko je jače mogao da mora preživjeti, ali ubrzo je shvatio da je sve uzalud. Uhvatio je Jeana za ruku. Robin se ganut približio umirućem Farnelu. Corinna je tiho plakala. Stewe je bio bijesan jer se osjećao nemoćnim. Martinbras je stigao, ali je još šutio.

Tada se odjednom pojavila Divna. Njezin je dolazak iznenadio prisutne. Osjećali su kako ih nešto steže u grlu. Corinna joj priđe i uhvati je za nadlakticu. Divna se osmiješila i približila postelji umirućeg astronauta. Gledala ga je. Što je mislila pri tome? Što je značio onaj plamen u njezinu pogledu? Jean je nije mogao vidjeti. Jedva da je i disao. Divna je podigla glavu i nešto tražila po prostoriji.

— Što želi? — zapita tjeskobno Corinna.

— Pustite je — presiječe komodor.

Djevojka je pronašla ono što je htjela: iglu za injekcije. Što to ona pokušava? Uspjeti ondje gdje nije uspio dr Stewe?

S iglom u ruci Divna se približila umirućem Jeanu. Corinna je htjela potrčati prema Jeanovoj postelji da ga zaštiti, ali ju je Coqdor spriječio.

— Pustite je. Ionako mu ne može više naškoditi...

Svi su bih napeti. Djevojka je zavrnula rukav svoje košulje. Bljesnula je pozlaćena put. Divna naglo zabode iglu u podlakticu. Poteklo je nekoliko kapi krvi. Djevojka priđe Jeanovoj postelji, podigne glavu umirućeg, pa približi svoju ruku s kapljicama krvi Jeanovim usnama i navlaži ih tom krvlju. Zatim slobodnom rukom iscijedi još nekoliko kapi pa ponovi postupak. Zemljani su se pitali neće li to naškoditi Jeanu. Naškoditi umirućem?

Zatim se Divna povukla malo natrag i gledala mladića na umoru sjajnim ljubičastim očima. Prisutni su gledali čas u nju, čas Jeana. Prošlo je nekoliko trenutaka. Nitko se nije usuđivao pomaći. Corinni se odjednoj učinilo da se djevojčino lice razvedrilo. Pogledala je prema Jeanovoj postelji.

— On se miče... — rekla je zapanjena.

Svi su se približili Jeanovu krevetu. Doista, mladi se geolog počeo micati. Počeo je i gotovo pravilno disati. Lice mu se zarumenjelo, a uskoro je otvorio oči, ali nije gledao svoje drugove. Gledao je nju. Divnu. Htio je nešto reći. Ali nije mogao. Gledao je sa zanosom tu ženu. Gledala ju je i Corinna. I Robin Muscat, i Coqdor, i svi prisutni. Na njezinu se krasnu licu opažao izraz trijumfa što je Jeana vratila u život. Tada su se svi uskomešali, prišli joj, pružali joj ruke da bi joj čestitali na uspjehu, opijeni prevelikom srećom, iskorištavajući priliku da dotaknu to tijelo što ih je i mučilo i oduševljavalo. I Corinna je prišla Divni i sestrinski je poljubila. Svi su zapljeskali. Jean se pokušao dignuti i prići Divni. Stewe je razmišljao o tome kako bi analiza Divnina tijela donijela zacijelo krupnih iznenađenja.

I u taj je trenutak preko interfona odjeknuo tjeskoban krik.

— Zapovjednice! Zapovjednice!... U pomoć!

Martinbras je skočio i istrčao iz ambulante. Za njim Muscat i Coqdor. Stewe i Corinna ostali su kod bolesnika. S Divnina lica nije nestajalo osmijeha.

— Reklo bi se da je to bio glas maloga Ira — primijeti Stewe.

— Pretražite brod! — naredio je Martinbras.

— Tražimo, zapovjednice. Nema ga nigdje.

— Mennimo, Stahl, Woltt, tražite ga! On je u nevolji! — ljutio se zapovjednik.

Astronauti su se razbježali posvuda. Ira nije bilo.

— Tko ga je posljednji vidio? — zanimalo je zapovjednika.

— Stahl, čini mi se.

Martinbras je upravo htio nešto reći kad ga prekine nov urlik.

— U pomoć, zapovjednice! U pomoć!

— Mali je tu negdje! Ili ovdje...

Glas je doista bio sasvim blizu i svi su potrčali prema kabini iz koje je, kako se činilo, dolazio. Kabina je bila prazna. I slijedeća. Ir je netragom nestao, a odasvud su dopirali njegovi bespomoćni i bolni krikovi. Sada sve slabiji, ali puni strave i patnje.

Muscat se nije predavao, smatrao je da će naći rješenje. Coqdor se pokušavao koncentrirati, Rax je nemirno psikao, skakao, borbeno podizao krila i nasrtao u prazno. Strah je obuzeo posadu broda »Zlatni orao«. Pogotovu kad bi se ponovo začulo Irovo jecanje i tužaljke iz raznih kutova svemirskog broda što je krenuo na putovanje koje još nijedan dosad nije poduzeo.

Osim, vjerojatno, onoga čiju su olupinu bili našli s tom prekrasnom preživjelom djevojkom.

*

Jean je već gotovo potpuno ozdravio i prihvatio se svoga posla, nagnut nad mikroskopom, proučavajući svemirsku prašinu sa skafandra astronauta. »Zlatni orao« sve je dublje prodirao u zviježđe Lupusa i prošao početnu halucinogenu zonu. Obišao je onu veliku kuglu, i iza sebe ostavio opasno područje meteorita. Pojavili su se daleki sateliti Lupusa. Brod se usmjerio prema središtu tog nepoznatog svijeta, gdje su njegovi teleskopi mogli nazreti samo golemu zagonetnu rupu. Sve bi bilo u redu da nije nestao Ir i da nije bilo uznemiravajućih očiju Divne. Martinbras je postajao svjestan opasnosti koja čeka brod. Oduvijek su velika svemirska putovanja bila prepuna opasnosti i zagonetaka. Ali astronauta se snažno dojmio upravo taj Irov nestanak. Praznovjerje posade potiskivalo je zdrav razum. Saputalo se, šuškalo se o starim legendarna. Kako je čovjek mogao nestati a da mu se čuje glas:

Muscat se zarekao da će otkriti tajnu ali se uzalud mučio. Divna je dotle ostala pod Coqdorovom i paskom. Komodor je bio specijalist za psihičke probleme: za dodire s bićima iz svemira. Kao mediju nije mu bilo premca. Mogao je uspostaviti neposrednu vezu s mozgovima i čitati im misli. Dakako, mogao je prenositi i svoje misli, ali ne u svaki mozak. Neki su se mozgovi tome odupirali.

Coqdor je tom metodom pokušao djevojku ljubičastih očiju naučiti svemirski jezik spalaks. Crtao bi ideograme, oslanjajući se na asocijaciju. Zatim bi izgovarao riječi. Ona se trudila da shvati. Učila je brzo, čak i apstraktne pojmove. U pojedinim je trenucima Coqdor pokušavao prodrijeti u njene misli. Na svoje veliko iznenađenje ustanovio je da joj je duh netaknut, čist, nepokvaren. Reakcije su joj bile jednobojne, kao u djeteta.

Coqdor je onako začuđen morao pomisliti kako je Divnin put primitivan. Ali kako se to slagalo s najsuvremenijom opremom broda u kojem ju je našao, opremom čija je tehnika svjedočila o visokoj civilizaciji?

— Reklo bi se da Divna ima djevičanski, neokrnjen duh, duh novorođenčeta— tumačio je komodor Rubinu Muscatu, Steweu, Farnelu, Martinbrasu i Corinni. — Sve bi inače moralo biti otisnuto u njezinu mozgu.

— Samo ako joj sjećanje i svijest nisu izbrisani nekim nama nepoznatim postupkom — primijeti policajac zvjezdanih staza Robin.

— A zbog čega, pajkane moj galaktički? — začudi se komodor.

— Eh, moj propali čarobnjače svemirskih praznina! Treba sve razmrsiti od početka. Onaj čudni brod je ubrzo bio nestao .. I to bi trebalo protumačiti.

— Raspravljanje bi se, dakako, razvuklo i pretvorilo, kao i obično, u prepirku. Ali Corinna je preporučila Coqdoru neka radije nastavi podučavati Divnu. Možda će to pomoći.

— Vidimo da je željna znanja — dodala je. — Komodor će joj

pomoći da ga upotpuni.

Bruno Coqdor je nastavio obuku. No podižući ponekad pogled prema prelijepoj i marljivoj učenici, osjetio bi kako ga ona gleda, i kako joj duh teži prema njemu. Djevičanski duh i zavodljive oči.

Muscat je sa zadovoljstvom slušao kad bi mu Coqdor pripovijedao o tome. A Jean je uzalud pokušavao svoj nemir prikriti marljivim radom na istraživanju korozivnog djelovanja galaktičke prašine. Bio je opsjednut divnim očima preživjele putnice sa čudnog i nestalog broda. Kako je komodor napredovao u obuci, Jeana je sve više stezalo oko srca. Znao je i zbog čega.

»Jest«, govorio bi sam sebi, »ljubomoran sam na njega jer je neprekidno s Divnom.« — Sa strahom u duši je to otkrio. Mogao se povjeriti Muscatu. Nije se usudio. Možda je svemu tome krivo onih nekoliko kapi njezine krvi? Ali što je s ostalim astronautima? Oni nisu okusili njezine krvi, a pomamili su se.

— Shvaćam ih — govorila je Corinna u Robinovu naručju. — Ja ništa ne riskiram jer sam s tobom.

— Bez tebe bih i ja zacijelo bio zaljubljen u tu djevojku — nasmiješi se Robin. — Za ostale je to drama. Možeš li predstaviti sebi što to znači ovdje, na brodu?

— Mislim da jedino Bruno ime šanse da uspije — reče Corinna jednostavno.

— Sasvim prirodno. Taj zelenooki čarobnjak zaluđuje žene. Ljubičaste Divnine oči pokleknut će pred zelenim komodorovim očima.

— Zabrinuta sam za Jeana — spomene Corinna. Shvatila je: Divna je sve uznemirila. Svaki čas bi bez nekoga čvršćeg povoda izbile svađe među posadom. Morali su intervenirati Martinbras ili poručnik Ferbrul. Ozbiljna je stvar nekoga kazniti u svemirskom brodu. Dobri odnosi među posadom uvjet su uspješna putovanja. Muškarci su mislili samo na Divnu, tukli su se za nju, željeli su je.

Let svemirom se nastavljao, ali u posadu se uvukao strah. Bili su dobrovoljci, znali su opasnosti takva pothvata, znali su da je opasnije uletjeti u crni bezdan, tunel praznog prostora, vakuuma, ulaziti u drugi, neznani svijet, nego se suprotstavljati čudovištima koja lutaju galaksijom. Zbog čega su se sada plašili putovanja u nepoznato? Zbog Irova nestanka ili zbog pojave Divne?

Za večere se malo razgovaralo. Ili bi odjednom svi postali neobično razgovorljivi, da bi na kraju sve završilo raspravama 1 prepirkama. A takvim je domjencima prisustvovala i Divna, nasmiješena, sa čudnom vatrom a očima. Počela je i razgovarati, razmjenjujući sa svakim poneku riječ, pokazujući znanje koje je sa svakim satnim krugom od 12 sati (po astronautskom mjerenju vremena) postajalo sve bogatije.

To je među astronaute unijelo novu jabuku razdora. Svatko je želio razgovarati s njom, ponuditi joj piće, dodati jelo, čekajući njen osmijeh

ili riječ s pozlaćenih usta ili čak priželjkujući stisak ruke. Oholost bi se uvukla u dušu onoga koji bi to doživio. Svi uvjeti za konflikte. Coqdor je pomišljao i na to da bi Divnu trebalo pod nekom isprikom zatvoriti u kabinu ili u ambulantu.

— Posumnjali bi ostali — smatrala je Corinna. A požuda bi se samo pojačala, i spoznaja da Coqdor i nadalje podučava djevojku.

— Imate pravo, Corinna — odvrati komodor milujući Raxa. — Dovoljno je to što je Jean toliko ljubomoran na mene.

Muscatova je supruga oklijevala prije nego što će postaviti pravo pitanje.

— A ta je ljubomora... opravdana, zar ne, Bruno?

Bruno Coqdor načini grimasu.

— Ne tajim da mi se Divna sviđa. Ali, Corinna, nisam je ni taknuo...

Dakako, Muscat nije vjerovao Corinni kad mu je to poslije ispripovijedala. Pošli su prema baru za piće. Putem su sreli kozmomehaničara Wimsa. Kad ih je mimoišao, odjednom iza njih plane vatra. Oboje se okrenu i ustuknu. Kozmomehaničar je iščezao. Na mjestu gdje se Wims nalazio ostao je plamičak, neobjašnjivo svjetlo što je trajalo desetak sekundi. Onda je vatra zamrla. A kozmomehaničara Wimsa više nije bilo.

*

— Ne bojim se ja crnine bezdana... ali bojim se... bojim se nevidljivog. — Iz usta zapovjednika Martinbrasa pred Coqdorom to je zvučalo kao bolno priznanje. »Zlatni orao« je napredovao između Lupusovih satelita. No sada je na red došlo nešto drugo: smanjivala se jakost svjetla, zato što je brod prodirao u bezdan tmine koju su predvidjeli znalci. Tunel koji je valjalo istražiti tonuo je u gustom mraku. Nije to ništa neobično u kozmičkim zonama. Bilo je tu, međutim, nečega drugog. Ne samo što je vani bilo kao u rogu, nego je i u samom »Zlatnom orlu« svjetlo počelo tamnjeti. Sve je postalo sumorno. Kao da su svjetiljke bile pokrivene koprenom. I s bojama se događalo isto. Postajale su mrtvački tamne.

— Neprijatelj nije vani nego ovdje, unutra — primijeti mračno zapovjednik Martinbras. Coqdor nije ni slutio koliko zapovjednik ima pravo.

Svemiroplovci, stari vukovi galaksije, počeli su mrmljati. Uzdrmao ih je i pokolebao nestanak Ira, pa Wimsa. Kozmomehaničar je nestao gotovo pred očima Robina i Corinne. A stda još i ova tama.

— Znate li, komodore — jadao se dalje zapovjednik — da te budale šuškaju da je brod uklet?

— Razum je ustuknuo pred praznovjerjem. Nestao je Ir, nestao je Wims... Posada, zapovjedniče, nema više srca za plovidbu svemirom —

ozbiljno napomene komodor.

— Znam. Njihovo srce tuče za Divnu. Coqdor se ugrize za usne i ne odgovori.

— I vaše srce lupa za nju, zar ne? — nastavi Martinbras.

— Ta djevojka nije kao druge. Ima nešto u sebi — ljutito će komodor. — Bolje rečeno, ona je samo žena i skuplja u sebi sve nakupljene i nezadovoljene požude posade.

— Kako to da naša Corinna nije nikoga zaludjela?

— Što vrijedi za Corinnu, ne vrijedi za Divnu. Osim toga, tu su i okolnosti... čudne, dakako.

— Neka je odnesu svi galaktički vragovi! — prasne Martinbras. — Unijela je nemir među moje ljude.

— Možda je to i dobro, u neku ruku... Ljudi se plaše nevidljivog, plaše se ove mrtvačke crnine, plaše se mučnog dozivanja malog Ira i plamičaka što podsjećaju na nestanak Wimsa. Bolje je da misle na nju nego na nevolje. Može biti... — komodor Coqdor zašuti usred rečenice.

— Niste dovršili. Mislite li da bi moglo doći do... pobune?

— Mislim. Bolje je da budu pijani od želje za njom.

Martinbras je razmišljao.

— Možda imate pravo... Nego... kako napreduje njezino učenje?

— Vrlo brzo. Sustav ideograma dao je odlične rezultate. Ona je vrlo inteligentna, sposobna je za sintezu. Ne znam tek što da mislim o onoj netaknutosti, o čistoći njezina duha.

— Mislite li da je to namješteno?

— Može biti da su joj ispraznili duh iz nekoga meni nepoznatog razloga i na meni nepoznat način. Ali dijete uči jezik nekoliko godina, a ona ga je vrlo brzo naučila. Izvanredno. Tu se nešto ne slaže...

Zapovjednik se nasmiješi.

— Prilično je hvalite... Šarmira vas...

— Pa... može se reći da zaslužuje ime koje je dobila.

— Pretpostavimo da joj je sjećanje izbrisano.

— Tada bi ona mogla predstavljati zamku — odvrati komodor Bruno.

— Vi se, dakle, bojite?

— Bojim se, Martinbrase. Može se neka žena željeti a da se pri tome bude na oprezu. Mislim ipak da joj je duh izbrisan... Ali ona je inteligentna, ponovo počinje shvaćati život. Nešto je ostalo u njoj. Uzmimo ono s djelotvornošću njezine krvi na umirućeg Jeana.

— Jadni Jean. Kaže mi Stewe da je izvan sebe. Je li Stewe detaljno pregledao tu ženu?

— Još nije.

— Bila bi zanimljiva analiza hemoglobina...

— Jest, ali ne treba je prestrašiti. Uzeti joj malo krvi, to bi bilo kao

da iz nje izvlačimo tajnu.

— Postali ste skrupulozni — primijeti zapovjednik. — Nije moje da naređujem znanstvenicima. No, ja sam zapovjednik, znam da je stanje na brodu ozbiljno. Pogledajte ove žarulje s magnetiziranim neonom, najsavršeniji sustav rasvjete. I to se mijenja. Ne odolijeva. Kao neka mrtvačka koprena preko izvora svjetla. Boje postaju tmurne, ugljene, naša lica tjeskobna, neobična...

— Da, festival crnog svjetla.

— Pa onda te utvare, Coqdore... Od jednoga preostaje slabašan glas, od drugoga slabašni plamenčić... A ja moram brodom istraživati crni neznani bezdan od svijeta do svijeta... Posada je na rubu pobune... Coqdore, ova djevojka nosi u sebi rješenje svih tih tegoba.

Komodor je šutio. Martinbras je ustrajao.

— Zar ne vjerujete?

— Možda...

— Stewe i Muscat se slažu, ali ja ne želim djelovati na vas...

— Ja sam čovjek, muškarac kao i oni... — odvrati Bruno.

— Dakako, ali vi ste češće s njom... Molim vas... Možda o njoj ovisi naša sudbina. A ona je sada u vašim rukama...

— Što želite? Da joj istražujem mozak? Rekao sam vam već što sam pronašao!

— Vjerujem da me shvaćate... Ona je žena, vi ste muškarac...

Coqdor ga pogleda.

— Oprostite, zapovjednice... — Zatim naglo iziđe.

U sebi je ponavljao da Martinbras ima pravo, da Divna čuva neku tanju, da postoje nekakve veze između događaja na brodu i nje. A on treba do prodre u tu tajnu. To je zaista njegovo područje.

Uputio se u svoju kabinu obuzet takvim mislima. Prošavši kraj bara, začuje nekakav žamor. U baru su bili Robin Muscat, Jean Farnel, Vagaoo, Mennimo, Stahl, poručnik Ferbrul i još neki. Prepirali su se u prilično mračnoj prostranoj prostoriji, koja je inače bila vrlo svijetla i vesela. Kako se gasilo svjetlo — šuškali su ljudi — tako su se gasili i astronauti.

— Sto vam astrobogova! — grmio je Muscat — zar niste izvalili dovoljno gluposti?

Stari Vaggaov kimne glavom.

— Komesaru... u svemiru ima...

— Poznajem svemir bolje nego vi, Vagaoo — prekine ga grubo Muscat.

— Ali ne poznajete i Lupus. Nitko nije nikada stigao onamo...

Vagaoo se prekine usred rečenice. Ušla je Divna. Unatoč tmurnom svjetlu, djevojčina nimalo izblijedjela ljepota kao da je unosila svjetlo. Zlatne ruke, zlatno lice, zavodljivi, poželjni oblici...

Vagaoo pruži ruku prema njoj.

— To je sve zbog nje...

— Jest, zbog nje... — začuju se još neki glasovi. Diže se žamor, čule su se opaske kao »vještica«, »zlooka«.

Muscat se naljuti na te ludorije.

— Idioti! Divna nema s time nikakve veze! Mi smo u nepoznatu području. Niste vi početnici da ne biste znali da u takvu području zagonetke niču kao gljive...

Coqdor se približi i uhvati Divnu za ruku.

— Pođite sa mnom, Divna, Robine, umirite svoje prijatelje. — I komodor ode s Divnom. Uto su svi čuli neke neodređene jecaje od kojih im se naježila koža.

— Opet Irov glas... mali zacijelo mnogo trpi... — reče netko. Komodor zatim odvede Divnu u svoju kabinu, gdje ju je svaki dan podučavao, tako da su sad već mogli normalno razgovarati.

— Htio bih razgovarati s vama, Divna — reče Bruno.

Nije se iznenadila. Samo je umiljatim glasom zapitala:

— Mogu li dobiti cigaretu? — Stekla je tu naviku Zemljana. Činilo se da uživa u pušenju. Coqdor nije pušio pa je u ladicama tražio cigaretu. Divna se ispruži na divanu, ali ne čudno kao obično, nego nekako graciozno i zavodljivo, otkrivajući oblike i ljepote svoga pozlaćena i privlačna tijela. Otpuhnula je nekoliko dimova prema stropu. Coqdora je počela proždirati neodoljiva strast, plamen pohote. Promatrao joj je proračunate pokrete, obline, pozlaćene ruke. I Divna je promatrala njega. Zatim se približio ležaljci.

*

Ljubičaste su oči sjale u polumraku kabine. Prekrasno je Divnino lice dobivalo nove, neodređene i neočekivane tonove. Ona je gledala kako se komodor približava. Rax je drijemao, napola pokriven svojim golemim krilima, predući zadovoljno.

Divna se vidljivo iznenadila kad se Bruno zaustavio pred ležaljkom. Je li bila svjesna koliko se savladavao da ne podlegne njezinim čarima? Nikada ga nijedna žena nije tolike privlačila. Nikada nije osjećao skrupula kad se trebalo približiti nekoj ženi. Sad je oklijevao. U ime dužnosti morao bi upotrijebiti sve svoje zavodničke sposobnosti. Divna je bila utjelovljena pohota, ljepota za kojom se žudi. Obično bi učenice zavoljele svoga profesora. A komodor je bio mlad i lijep, ugledan, slobodan... Što ga je još zadržavalo?

— Dođite, mala... Imamo posla...

Vidio je grč na senzualnim usnama. Vidio je nezadovoljstvo zato što ju je odbio. Nervozno je potegnula nekoliko dimova dok je Coqdor pripremao monitor za prikazivanje ideograma.

Divna, ta živuća zagonetka, nije ostala pasivna. Morat će se

poslužiti svim oružjima kojima je priroda obdarila ženu.

— Što ćemo učiniti? — zapitala je.

Coqdorov glas nije bio smiren kad je odgovorio.

— Kako nastaju osjećaji.

— Moram li se dignuti ih mogu ležati?

Činilo se da je ravnodušnija nego ikada. Komodor je ipak osjetio da ona igra igru bilo koje kokete sa Zemlje, bez obzira na to s kojeg svijeta dolazila.

— Ostanite. Ja ću sjesti ovdje i komentirati slike. Evo prve slike: dječak s lukom i strelicom... primitivno oružje, ali to je samo simbol, poznat u galaksiji. Možete li mi reći, Divna, što je to simbol.

— Mogu. Prikazivanje apstraktnog pojma slikom.

Zaista je bila marljiva učenica. Bruno je bio zadovoljan.

— Odlično. Da vidimo, dakle.

I Coqdor je počeo prikazivati i obrazlagati ljubav u različnim oblicima: naklonost, prijateljstvo, osjećajnost, ljubav. Nije zaobilazio ni spolne odnose, ali je istaknuo da seksualni dodiri ipak nisu tako duboki kao osjećaji što povezuju dva bića. Divna je slušala vrlo pažljivo. Zatim, kad je zapalila drugu cigaretu, ona uzdahne i promrmlja:

— Čemu sve to? To je složeno, komodore Coqdor... Zar mi ne biste te stvari mogli protumačiti mnogo jednostavnije?

Coqdor je ostao zgranut. A Divna ga je promatrala nalaktivši se izazovno. U kabini je bilo toplo. Rax je drijemao, sklupčan. Coqdor opazi da je Divna počela otkopčavati astronautsku odjeću koju je dobila na brodu. Bljesnulo je grlo. Djevojka podižo glavu i uhvati komodora za bokove pa prisloni na njih svoju prekrasnu glavu. Komodor je zadrhtao.

— Coqdore... Bruno — poluglasno će Divna.

Tada Bruno više nije mogao izdržati. Odbacio je sve skrupule i tjeskobe koje su ga sputavale da se približi toj putenoj zagonetki. I on je bio samo muškarac, u ovoj prilici muškarac kojemu je jedna divna žena nudila ljubav. Približio se i grozničavo joj skinuo odjeću. U turobnom polumraku poželjno joj je blistala koža. I on se skinuo i legao kraj Divne, koja ga je zagrlila pozlaćenim rukama s nekom vrstom trijumfa. Spojili su usne u dugom i strasnom poljupcu, milujući se nestrpljivo i požudno, uzdišući, prepuštajući se sladostrašću ljubavnika. U spajanju njihovih tijela spajala su se i dva nepoznata svijeta.

*

Dotle je svemirski brod plovio i prodirao u neizmjerni crni tunel. Sve je postajalo još crnje. U astronaute se uvlačio neobjašnjivi strah. Pogledavali su se.

Čini se da je sada u borbi protiv sve veće panike bila nedovoljna i strast kojom su željeli Divnu. Bili su nervozni, grozničavi. Čim nekoga ne bi bilo neko vrijeme, pomišljali su na najgore: zacijelo je nestao pod onakvim groznim okolnostima kao ona dvojica dosad. Sad su upravo tražili Woltta. Poručnik Ferbrul je energično zahtijevao da ga pronađu. Ali ni njega nitko nije mogao naći.

Martinbras i Muscat su se zabrinuli kad su za to saznali. Tjeskobno su počeli razmišljati o eventualnim posljedicama tog nestanka. Nije bilo ni krikova, ni plamena, ničega što bi omogućilo da se nešto određeno sazna ili bar nasluti. Astronauti su šetkali nervozno. Cijeli je brod bio pretražen. Uzalud, dakako.

Dotle su u Coqdorovoj kabini Divna i Bruno smirivali svoju ljubavnu strast prirodno, ljudski.

Stewea, Jeana i Corinnu prekinuli su u poslu novom uzbunom nestanka Woltta. I oni su se bili dali u potragu. Jean je smršavio, bio je bezvoljan, trpio je više od ostalih premda se Corinna toliko trsila oko njega, premda mu je Divna dala svoje krvi. Bio je žarko i neopisivo zaokupljen ljubičastim očima i pozlaćenim tijelom, koje se upravo tada spajalo u ljubavnom grču s komodorom. Ipak je Jean hodao za Corinnom i Steweom raspitujući se što se dogodilo. Martinbras je dao interfonom spojiti sve kabine zbog lakše komunikacije sa svakim članom posade. Odjednom je Corinna kriknula opazivši nešto.

Taj su krik začuli i ljubavnici u strasnom i neprekidnom milovanju. Coqdor je, unatoč strasti, zadržao nešto od svoje pribranosti. Oduvijek je smatrao da u ljubavnom zanosu muškarac mora biti što je moguće svjesniji i bistriji kako bi mu užitak bio potpuniji kako bi mogao analizirati osjećaje i obogaćivati ih. Imao je Bruno drugih razloga da bude što budniji u zagrljaju te djevojke koja — što se tiče seksa — zaista nije imala što naučiti. On je i sada ostajao u dodiru s njezinim duhom, otkrivajući u njemu slike pohote i duboke ljubavi prema njemu. Kada se otrgnuo iz užitka što ga je proždirao, komodor opazi da mu se u duhu, tada u uskom dodiru s duhom Divne, trga nekakva koprena. I kad je tjelesni užitak splasnuo, u jednoj napuklini zida svijesti Coqdor je uhvatio brzo svjetlo koje mu je za tren omogućilo da sazna ono što je dosad djevojka skrivala.

Da nije bilo tog slučajnog događaja, Coqdor ne bi, ponesen osjećajima, uspio prodrijeti u djevojčinu dušu. Nije bilo vremena za analizu, ali je Bruno ipak shvatio ono glavno, zahvaljujući svojim izvanrednim sposobnostima. Skočio je s ležaljke onako razodjeven, lijepo razvijen, podigavši glavu. Oči su mu sjale.

— Sad te poznajem, Divna...

Divna je učinila kretnju kao da će ustuknuti. Mislila je da će komodor dići ruku na nju. Ali nije. I Rax se probudio i počeo psikati. Bruno ga je morao umiriti. Krilato se čudovište umirilo, ali je opasno

rastvorilo krila. Gola je djevojka gledala muškarca i Raxa. Coqdor se brzo oblačio.

— Opet nova drama... — govorio je zadihano. — Opet jedna od tvojih podvala... djevojčuro!

Divna je zamuknula. Činilo se kao da ne shvaća. Coqdor, sada odjeven, pošao je prema vratima. Pustio je Raxa da iziđe i okrenuo se:

— Sad te imam, Divna... Psihički te držim... Nisu više potrebni ideogrami da bi shvatili što to znači. .. Ostat ću u vezi s tobom... Moj duh te neće pustiti. Budem li i daleko od tebe, bit ću vezan za tebe. Sad znam da me možeš razumjeti, a ti znaš da sam te prozreo. Nemoj izlaziti iz kabine, ne možeš pobjeći. Shvaćaš li?

Gledao ju je pod onim mrtvačkim tamnim svjetlom. Bila je i dalje poželjna i zavodljiva. Nije odgovorila. Coqdor je zatvorio vrata magnetski i potrčao hodnikom.

— Što se dogodilo? — zapitao je Stewea.

— Nema Woltta. Čuo sam Corinnin vrisak — odvrati Stewe. — Muscat je, vjerojatno ondje.

Požurili su. Prisutni članovi posade preplašeno su se gledali, znojili se od tjeskobe u tom stravičnom svjetlu što je zatomljivalo i ubijalo sve boje. Tjeskoba se pojačavala što su više prodirali u svijet Lupusa. Kroz okno se ništa nije vidjelo.

Napokon su opazili svemirskog komesara Muscata. Pokušavao je umiriti svoju suprugu.

— Gledajte, Coqdore, ako možete izdržati gledajući to.

Komodor se približio. Približili su se i Jean Farnel, Ferbrul, Stahl, Vagaoo, Mennimo. Gledali su sa stravom u očima.

Činilo se da se nekakva zelenkasta hladetinasta masa sklupčala u kutu poluotvorene kabine, gdje ju je Corinna prva ugledala. Golem, neopisiv oblik, napuhnut, bezobličan, bljedunjav, prozračan, na mjestima proziran. Zbrka oblika, linija, mrlja različitih tonova, vibrirajuće živo, gibajuće, gmizajuće, ogavno, odurno, s naslagama različnih slojeva. Upravo zastrašujuće.

— Što je to? — zapitao je netko. — Kako se to moglo dovući ovamo?

Približio se Martmoias. Morao se susprezari da se ne vidi kako dršće. Bio je zgranut. Coqdor promrmlja:

— To je... čovjek... Izobličen, prozračan... Naziru se organi, utroba...

Kao da im je otvarao oči. Uočili su ljudske oblike. Kostur im je vibrirao pred očima, srce je tuklo, krv kolala... Pri drukčijem, boljem svjetlu, prije bi to zapazili. Sada je svjetlo u »Zlatnom oriu« iskrivljavalo oblike i davalo hladetinastoj masi još odurniji izgled.

— Trebalo bi nešto učiniti... liječiti ga...

Connna je između jecaja primijetila:

— Sad shvaćam... kad sam ga opazila, micao se... opet počinje...

Masa se mučno, ogavno dizala i spuštala, puzala. Dva dijela mase su se uzdigla...

— Moli nešto... Pruža nam ruke... Moli nas da ga spasimo...

— Odakle je došao? — zavapi Ferbrul. Coqdor prasne.

— Zar ne shvaćate? To je Woltt!

Ljudi su zadrhtali obuzeti strahom. Znali su da komodor ima pravo i da je to njihov drug, žrtva nove nevolje. I tada su se neki približili. Trebalo je Wolttu dosta pomoći...

*

Svi su nagrnuli pred vrata ambulante. Svi su htjeli znati rezultat nalaza. Dva su robota-nosača odnijela izobličena Woltta u ambulantu dra Stewea. Nakon jednoga sata Corinna je izašla. Svi su se sjatili oko nje. Padala su pitanja o jadnom Wolttu. Da li je to zbilja on, ima li mu spasa... ?

— Jest, to je Woltt — odgovorila je. — Znamo to po nekim testovima... Ne znamo što se dogodilo. Preobražaj... transformacija tkiva, osobito kože, pa ona izgleda prozračno. Osim toga, on je nabubrio, proširio se. Oštećen je koštani sustav, to je vrlo ozbiljno. Otežano je gibanje...

Corinna je zašutjela. Jedva je susprezala suze. Astronauti su se zaprepašteno zgledali. Bilo je mračno u hodnicima. Samo su se vidjele žarulje ili magnetizirane cijevi u teško odredivu polumraku, nalik na tekući mrak, pretvarajući svemirski brod u neku vrst čudovišnoga akvarija.

Stari Vagaoo promrmlja:

— Woltt se pretvorio u ogavna mekušca, od Ira se čuju samo mučni jecaji, Wims ostaje plamičak...

Veliki Stahl će odlučno:

— Hajde, drugovi, da se dogovorimo... Corinna je osjetila opasnost.

— Kamo ćete? — zapitala je. Mennimo je blagim glasom odgovorio:

— Ne uznemiravajte se, Corinna. Neke stvari muškarci moraju sami srediti...

Otišli su, kao sjene u sjenu, sjene nalik na utvare u tom halucinantnora svjetlu. Corinna se povukla u ambulantu.

Stvar u koju se bio pretvorio Woltt ležala je na ležaljci. Žena komesara Muscata jedva je suzdržavala suze. I Bruno i Robin su stigli.

— Rekla sam ljudima sve... No oni nešto smjeraju...

— Treba obavijestiti Martinbrasa — primijeti Muscat. I odmah je preko interfona obavijestio zapovjednika o situaciji.

— Pokušat ću razgovarati s njima — reče Martinbras.

— Slutim zlo — doda Coqdor. — Bilo bi dobro da budemo kraj

njega. Dođite, Robine...

— Idem i ja s vama — javi se Corinna.

— Nemoj, draga. Potrebna si Steweu.

Muscat i komodor Bruno uputili su se prema komandnom mostu. Na hodnicima nije bilo astronauta. Ustanovili su to s priličnom zebnjom.

— Nešto se događa — reče Muscat.

Coqdor pokaže na prozorčić. Rax se uznemirio.

— Jeste li vidjeli, Robine, ikada takvu crninu?

Ne prostor, praznina, nego materijalizirana crnina, masa u koju prodire »Zlatni orao«. I crnina je isto tako prodirala u svemirski brod i osjetno zasjenjivala svjetla, ispunjavala brod mijenjajući oblike i boje.

— Ne možemo dalje, Bruno.

— Trebalo bi, ali... da nije bilo tih nemilih događaja... ljudi bi izdržali i mogli bismo istraživati taj tunel.

Robin Muscat ga je promatrao sa čuđenjem.

— Kad ne bi bilo onoga stvorenja, Coqdore... Uhvatili ste se u mreže te djevojke...

Komodor se naljutio, slegnuo ramenima i ubrzao korak kako bi prestigao Robina. Rax je skakutao oko njega. No desetak metara dalje Coqdor se zaustavi.

— Gledajte, ljudi su se okupili pred Martinbrasovom kabinom! — reče uzbuđeno Bruno. Potrčali su.

Zapovjednik i poručnik Ferbrul slušali su jadikovke doajena posade Vagaooa.

— Ne možemo više. Poslušno smo vas slijedili, ali u ovoj situaciji, kad su nestala trojica naših drugova, više ne možemo.

— Ali vi ste dobrovoljci, Vagaoo. I vaši drugovi — odgovori mu Martinbras.

— Jest, u istraživanju tunela. Na to smo pristali. Ali situacija se izmijenila. Tu je i ona djevojka... Divna...

Muscat gurne Coqdora laktom u slabine, ali on mu dade znak neka šuti i sluša. Takve su scene zapravo i očekivali.

— Što vi, zapravo, želite? — pitao je oficir Ferbrul.

— Povratak — odlučno će i kratko Vagaoo.

— Znate li, Vagaoo, da je to pobuna? I da kršite zakletvu?

— Znam, svi to znamo. Ne odbijamo mi poslušnost. Ni ta čađ nas ne smeta. To nam je posao... Samo... željeli bismo se riješiti one djevojke.

— Divne? Spašene brodolomke? Moramo je čuvati u ime čovječnosti.

— Ta djevojka donosi nesreću, zapovjednice. Tri naša druga...

— Kakve to veze ima? Niste valjda praznovjerni... Takve se stvari događaju u svemiru. Svima nam je žao. Divna nema ništa s time.

— To treba i dokazati. Približio se Jean Farnel.

— Jest, Vagaoo ima pravo... Divna je kriva... Coqdor nije izdržao.

— Jeane, ti si poludio. Što to znači? Slušajte... Dajte mi još samo dva satna kruga. Ja ću se pobrinuti za Divnu. Sad joj mogu čitati misli i doznati kako bi se mogla vratiti trojica naših...

Jean vikne:

— Komodore, vi znate toliko stvari, pa znate i to da je Divna kriva...

— Šuti, ja ću se pobrinuti za nju!

— Neću, neću i neću! — histerično će Jean.

— Taj je momak lud — plane Muscat. — Lud od ljubomore.

— Prestanite! — digne ruku Martinbras. — Ja ovdje zapovijedam. Što vi tražite, Vagaoo?

— Ta djevojka mora umrijeti!

— Dakle, i vi ste ludi!

Ali svi su astronauti potvrdili Vagaoove riječi.

— To je vještica. Ne ona srednjovjekovna nego naučna vještica. Ona djeluje na nas. Svi ćemo proći kao ona trojica i ovaj će brod nositi u sebi same jecaje, plamičke i hladetine umjesto ljudi. Oslobodit ćemo se toga tereta, a zatim ćemo poći s vama i do drugoga svijeta, do pakla ako naredite.

Martinbras ih je čvrsto gledao.

— Vi ste pobunjenici. Ova djevojka. ..

— ... donosi nesreću! — upadne Jean. — Treba je ubiti! Previše je zla učinila! Sve će nas unesrećiti! Pali me, proždire me... ! Ne mogu više... !

Coqdor nije više mogao slušati nego prilijepi Jeanu snažnu pljusku. Ljudi su kriknuli i htjeli se baciti na komodora, ali morali su ustuknuti jer je Rax raširio krila i bijesno zasiktao podržavajući Coqdora. Od udara krila dvojica su pala. Rax je ljudima odmah pokazao i snažne kandže i zube. Iz zlatnih očiju sjala je vatra. Nitko se nije usudio suprotstaviti Raxu. Tada se javi Vagaoo:

— Komodore, svi vas ovdje vole i poštuju. Pa valjda nije Divna i vas začarala? Možda je čak i ozbiljnije...

— Rekao sam da ću se ja pobrinuti za nju! — drekne Bruno, okrene se i ode. Jean se priključio skupim astronauta. Ali za nekoliko trenutaka Martinbras, Muscat, Stewe i Corinna ustanovili su da se brod više ne kreće dosadašnjom putanjom. Okretao se i mijenjao pravac. Pobunjenici su zauzeli pilotsku kabinu i »Zlatni orao« sada je izlazio iz crnog tunela.

*

— Usudili su se! — zarežao je šezdesetogodišnji zapovjednik digavši šake. Bila je to nemoćna ljutnja. Ferbrul ga je odveo u ambulantu, gdje

su se skupili svi oni koji su se još smatrali razboritim. Da se odupru posadi? To bi bilo krvoproliće. Razdraženi su astronauti skrenuli brod i on je sada rezao nebo u suprotnom pravcu, mrtvački osvijetljeno, što je i dalje poticalo kolektivnu histeriju.

Što sad? Da se pokuša pregovarati s pobunjenicima? Treba li im podići moral? Coqdor je odvratio zapovjednika od te namjere.

— Lijepe riječi nemaju djelovanja. Vrijedi jedino primjer.

— Koji bi im dao čovjek kao što ste vi... — napomene komodoru sjetno Corinna.

— Treba im iskustva — nastavi Coqdor, prečuvši Corinninu primjedbu. — Zna se kako prolaze brodovi kad ostanu bez zapovjednika.

— Što savjetujete, brbljavi čarobnjače? — upitno će Robin.

— Čekati.

— I vaš Jean Fernel se priključio njima — bijesno reče Muscat.

— Fernela nije teško razumjeti. Najmlađi. Divna nas je sve zaludjela, ona djeluje na osjetila. Ona mu je spasila život svojom krvlju.

— Podvrgnut ću je pretragama — reče dr Stewe. — Analizirati njezinu krv, pregledati je rendgenski. Mogu zamisliti.. — Stewe se prekine, ali se sjeti da mu je Bruno kadar pročitati misli. Već se spremao da nastavi, ali se prije njega javio komodor.

— Doktor Stewe misli da Divna nije prava žena.

— Tada bi morala biti prvorazredan robot — primijeti Corinna uzbuđeno. — Ne bih rekla...

— Postoje biološki roboti — reče Coqdor. — Ali ja sam uvjeren da je Divna prava žena. .. — Osjetio je kako na njemu gore pogledi prisutnih. — U redu, smatram da ste shvatili... točno je... Ništa ne može robotu nadomjestiti... ono! Ne žalim što sam se upustio u pustolovinu.

— Zašto ne ušutite, panduru svemirski? Jest, ona je moja ljubavnica, odnosno bila je, jer se to više neće dogoditi.

— Mogu zamisliti — zajedljivo će Robin.

Coqdor se okrene prema Martinbrasu.

— Vi ste to željeli. Možete biti zadovoljni. U tome sam zagrljaju doznao mnogo stvari. Robot bi odolio, žena u njoj nije mogla... Duh joj nije tako djevičanski kako smo pretpostavljali. Sve ukazuje na to da ona zna istinu u vezi s nestancima.

— Kako to da prije niste mogli ništa otkriti — začudio se Stewe.

— Zato što joj pamćenje nije bilo izbrisano nego brižljivo maskirano nekakvim umjetnim zidom koji joj je skrivao pravu ličnost.

— Na taj način da se ne uništi njezina prijašnja ličnost?

— Jest, neka pregrada koja onemogućuje ulaz izvana a ne smeta ličnosti. Kao da ste mozak razdvojili nadvoje. Jedna strana je prava

ličnost, druga polovica ostaje čista, netaknuta.

— Prihvatljivo — reče Muscat.

— Tako svakome pokazuje čistu stranu, što joj dopušta da... — komodor zastane. Na licu mu tjeskoba.

— Što je? — zapita Corinna.

— Ne znam... — nesigurno će Coqdor, pa nastavi. — Divna je popustila požudi. U jednom trenutku bila je tjelesno zadovoljena i nije obraćala pažnju na čuvanje toga duhovnog zida. Tada sam postao svjestan pritajena dijela njezina mozga. Zatim sam ostao u vezi s njom... No čini mi se...

— Je li ona u vašoj kabini?

— Jest. Magnetski zaključana.

— Neće, dakle, izići — primijeti Ferbrul.

— Ako je ona mogla utjecati na sve ove preobrazbe naših ljudi — napomene Muscat — onda bi mogla...

Svi su pogledali prema ambulanti gdje je ležao nesretni Woltt.

— Uznemireni ste, Bruno — reče Corinna.

— Jesam, osjećam je preko misaone veze. Još je u kabini. Ali je nešto uznemirava.

— Pođimo — reče komesar. Svi su potrčali prema vratima. Odjednom začuju kako netko trči hodnikom. Odmah su izvadili pištolje-dezintegratore.

— Nemojte — reče Bruno Coqdor. — Spremite oružje. Netko zakuca na vrata.

— Uđi, Jeane — odgovori komodor.

Jean Farnel uđe i zaustavi se na pragu, razbarušen, oznojen, krvav po licu, raskolačenih očiju.

— Što se dogodilo, Farnele? — zapita ga Muscat.

Jean je gledao Coqdora.

— Komodore... oprostite — Jean je otvarao usta da kaže što se dogodilo, kad odjednom Bruno krikne i istrči u hodnik. Za njim čudovište Rax.

— On nema oružja! — vikne Robin Muscat. — Otišao je ovako sam... — I komesar zgrabi svoj dezintegrator pa istrči.

— Čekajte, komesaru — javi se Stewe. — Rax je s komodorom. Neka nam Fernel kaže što se dogodilo.

Jean je počeo grozničavo, zadihan.

— Svi su... ljudi bijesni. Kažu da ih je... Divna opčinila... Da je treba dotući. Provalili su vrata komodorove kabine i odnijeli je... htio sam im se oduprijeti, ali su me udarili...

Odjednom su mu suze navrle na oči.

— I ja sam htio da ona umre... Ne želim to više... Volim je! — Jean se baci na ležaljku. Svi su ga sažalno gledali.

— Corinna, pobrini se za njega — reče Robin. — Idem pogledati.

— I ja ću — autoritativno će Martinbras. Obojica s pištoljima-dezintegratorirna u ruci. Za njima dr Stewe i poručnik Ferbrul.

*

Cijela je posada bila ondje, kao nahuškani pohotni psi, kao da nisu svjesni koliko su postali bijedni i da se vladaju kao kukavice. Bili su u baru i urlali kao pomamni. Divna se nije ni branila kad su je našli zaključanu u kabini. Njezine ljubičaste oči nisu izražavale ni tjeskobu ni prijekor kad je rulja nasrnula na nju. Odnijeli su je urlajući da je treba ubiti, da ih je sve unesrećila. Svatko ju je htio udariti, dotaknuti, to tijelo koje ih je izludjelo.

Coqdor je kao vjetar ušao u bar. Unatoč hladnokrvnosti u jednom je trenutku zastao pred strašnim prizorom. Divna je bila privezana rukama za klin nasred prostorije, gola. Oko nje su razjareni muškarci dobacivali uvrede, potičući snažnog Stahla da udara djevojku remenom. Vriskali su rugali se, dobacivali vulgarnosti, govorili da treba osvetiti Ira, Wimsa i Woltta i otjerati sa »Zlatnoga orla« toga vukodlaka u ženskoj spodobi.

Divna se nije branila. Ostala je ravnodušna, zatvorenih očiju, pa i kad je zviznuo remen preko pozlaćene kože.

Coqdor je to promatrao u crnkastu svjetlu, koje je još više izobličavalo divlja lica razularenih astronauta.

— Dosta. Stahl! — vikne Coqdor i čovjek zaustavi ruku u zraku i okrene se. — Zar ste ludi? — Komodor se približi, a Vagaoo pođe prema njemu.

— Komodore, ne miješajte se! — reče.

— Da niste poludjeli, Vagaoo?

— Svi ćemo biti izgubljeni ako to ne učinimo. Brod je u opasnosti.

— Tko kaže da je to ona učinila? — primijeti Coqdor.

— A tko je? — zapita Vagaoo.

Coqdor je u jednom trenutku osjetio da Vagaoo ima pravo i nije odmah odgovorio. Onda digne ruku i žamor se malo stiša.

— Ljudi... Vi ste muškarci, astronauti, najbolji u svemiru. Zar niste našli bolji način da se borite u svemiru nego da mučite ženu...?

Nekoliko trenutaka se čulo samo Raxovo siktanje. Tad se javi Stahl:

— I vi, komodore, i vi je branite? Zna se zbog čega. I vas ona drži. Treba je uništiti prije nego što uništi i nas...

— Tako je, tako je! — tulili su ostali. — To je čudovište! To nije žena! To je robot, mehanizam... ginekoid s unutrašnjim uređajima, treba je secirati!

— Neka se čuva onaj tko je takne! — vikne Coqdor.

— Ona vam je ljubavnica, zaljubili ste se u robota! — prodere se Mennimo i pođe prema djevojci. Rax zasikta i digne se, pa raširi krila.

Dva čovjeka pala su kao da ih je ošinuo bič. Neki su ustuknuli. Ali neki su potegli pištolje. Tada je komodor stao ispred Raxa.

— Ne pucajte! Shvatite, idioti, što radite! Hoćete je ubiti jer ste ludi za njom, jer je želite a ne možete je posjedovati.

— Bravo, Coqdore! — vikne netko iza njega. Bruno se okrene. Muscat, Martinbras, Ferbrul i Stewe su stigli. Bili su naoružani dezintegratorima i spremni da ih upotrijebe. Martinbras pogleda posadu prezirno i oštro i pljune na pod.

— Niste dostojni! — reče.

Coqdor se već s Raxom probijao prema djevojci. Nitko se nije usudio dignuti oružje protiv njega. I Stahl je oborio pogled prema komodorovim zelenim prodornim očima. Bruno je skinuo djevojku s klina i uzeo je u naručje. Nitko nije ništa pokušavao. Coqdor se okrene:

— Predat ću je dru Steweu. On će je detaljno pregledati. Dajem vam riječ da ću vas obavijestiti o rezultatima pretraga. Treba da sve saznamo i... to nam je svima u interesu... Ako je Divna zaista kriva za sve, treba je ostaviti na životu da bismo saznali kako možemo pomoći drugovima.

Možda je gunđanje koje se začulo moglo biti i odobravanje.

— Možemo li sada opet okrenuti brod na pravu putanju? — zapita Martinbras. — Tada ću zaboraviti ovu pobunu.

Začulo se šuškanje. Zapovjednik ih je promatrao. Javi se Mennimo.

— Kažem vam da imamo u vas povjerenja, ali ne želimo bezrazložno poginuti. Neka dr Stewe učini što je potrebno, a za to vrijeme zaustavimo brod u stanju relativna mirovanja.

Martinbras je odmah shvatio da to treba prihvatiti.

— Neka bude. Svi na svoja mjesta, brod u stanje mirovanja. Pozabavit ću se prvim koji podigne glas.

Nitko nije odgovorio. Poznavali su dobro zapovjednika, dugogodišnjeg i odlučnog oficira. Razišli su se. »Zlatni orao« je zaustavljen. Coqdor je odveo Divnu u ambulantu i polegnuo je na ležaj. Corinna joj je premazivala rane od remena.

— To je doista prava žena... gledajte, krvari...

— Ima i ginekoida koji krvare — odvrati Robin Muscat.

— Pa i ono što Bruno misli ne mora biti dokaz. Neki profinjeni roboti mogu pružiti dojam...

— Mislite li, Robine, da sam eunuh? — prasne Coqdor.

— Ja sam muškarac. Ne mrzim ženu, ne mogu, kao oni kreteni dignuti ruku na nju... jest, imao sam Divnu, spavao sam s njom i znam da je prava žena a ne mehanizam.

— Mislite li da nema mehanizma u njoj? — zapita iznenada dr Stewe.

Svi su ga odjednom pogledali. On je bio obavio neke pretrage na aparatu za radioskopiju, koji je otkrivao sve djevojčine organe.

— Dođite i uvjerite se — pozvao ih je dr Stewe.

Nešto je hladno steglo Bruna oko vrata. Što to znači? To je nemoguće! Divna je biće od krvi i mesa. A dr Stewe je dotle obrazlagao.

— Počeo sam odozgo. Oko mozga. Ništa neprirodno, nikakvo odvajanje, kao što tvrdi komodor. Sve ukazuje na to da je to prava žena... Ali, pogledajte srce!

— Srce što lupa za nekoga koga poznajem — zajedljivo će Robin.

Corinna stavi ruku na Robinova usta kako bi spriječila Izljev njegova sarkazma.

— Gledajte — nastavi dr Stevre. — Povećat ću sliku. Uključit ću novu zraku koja će nam dati jednu po jednu klijetku.

Svjetlo je zatreptalo snažno i sve se tada ugasilo.

— Što je to? Još jedna idiotarija onih pobunjenika? — ogorčeno će Muscat.

— Prije bih rekao da smo ponovo u tunelu...

Posvuda je bio mrak, svjetiljke su se jedva nazirale. Izvana su se začuli neki glasovi. Poslušali su ih i onda pošli prema sumračnim hodnicima. Tada su i oni vidjeli da su brod zaokupile čudne, halucinantne prikaze. Bilo ih je posvuda.

*

Pojavne su se iznenada, sumračne, lepršajuće, došle tko zna otkud, da bi potakle maštu i razjarenost ionako iscrpljene posade. Brod nije bio izišao iz crnoga tunela. To je još pojačavalo strašan dojam utvara. Muscat se prvi snašao i htio svakome doviknuti da su to samo prikaze, da nisu opasne. Ali i on je bio pod njihovim dojmom kad su naletjele onako nestvarne, oblijetajući, gmižući po stropovima, zidovima, na oknima oko ljudi. Bilo ih je u različnim oblicima, neke su bile neodređena ljudska oblika, ispruženih ruku. Kad su se pojavile u ambulanti, začuo se žalostan jecaj mase u koju se pretvorio Woltt. koji se prepao prikaza. Corinna se privila uz Robina. Podrhtavali su i zapovjednik, i Ferbrul, i dr Stewe, premda su znali da su to samo halucinantna priviđenja. Posadu je, pak, zahvatila strašna panika. Razbježali su se, udarali glavama o zid. Gotovo potpuno su se izgubili. I Rax se plašio. Želio se i pokušao boriti s neznanim neprijateljem lupajući krilima i sikćući. Uskoro mu je postalo jasno da uzalud troši vrijeme i snagu protiv utvara što su gmizale brodom, pa je odustao.

Coador se obratio zapovjedniku.

— To je zrak... Ništa opasno, upozorite ljude. To je samo priviđenje... Ubačeno nam je nešto poput trodimenzionalnog filma.

Stewe je pogledao komodora. Činilo se da su odjednom svi shvatili.

Preko interfona je Martinbras vikao:

— Slušajte me! Nema nikakva neprijatelja! To je samo napad na našu psihu... umjetno izazvana kolektivna halucinacija!

Činilo se da su mu napori uzaludni. Situacija je bila mučna dok su brodom lepršale te nasrtljive utvare. Malo-pomalo su se ljudi privikavali. Vidjeli su da Coqdor ima pravo, da prikaze ne mogu dotaknuti, da je to očito iluzija. Komodor je smirio Raxa i on je legao pokrivši se krilima.

— Vratimo se djevojci i njezinu srcu — reče Stewe.

— To stvorenje je opasno — primijeti Muscat. — Astronauti su donekle u pravu.

— Ali bio bi zločin ubiti djevojku...

— Mogli bismo ljudima reći da je svemu kriva ona zagonetna kugla kojoj smo se opet približili kad se brod vraćao — napomene Coqdor. Kugla je izazvala poremećaje, pa i halucinacije...

— Možda je ta kugla, uostalom, i izazvala te poremećaje, možda smo zaista pod njezinim utjecajem... — napomene Corinna.

— Nismo — odvrati odlučno Coqdor. — Znam uzrok.

— I ja — primijeti Stewe. — Dok sam pregledavao djevojku, ustanovio sam da na srcu ima nekakav čudan predmet.

Divna nije robot. Coqdor ima pravo. Ona je ljudsko biće, ali ima u sebi uređaj, pravi mali generator.

— Jest — potvrdi Bruno — nešto sam joj slično pročitao u mislima. — Ona je u neku ruku udvojena.

Sad više i nisu opažali utvare što su se zalijetale sa svih strana i prolazile kroz njih. U ambulanti je Woltt još naricao, Jean je bio bolesniji nego ikada. Divna se nije ni maknula sa svoga ležaja. Muškarcima se steglo srce kad su je opet ugledali onako golu, poželjnu... Stewe sa nagne nad nju.

— Morat ću obaviti inciziju. Corinna, dajte anesteziju. Uključite robote.

Komodoru Coqdoru bilo je teško. Ali što je mogao reći? Ferbrul i zapovjednik otišli su da smire panikom obuzetu posadu, ponavljajući astronautima da im ne prijeti nikakva opasnost. Preko interfona je Martinbras upozoravao.

— Okrećemo prema Lupusu IV. Nema opasnosti.

Dotle su roboti i Corinna pomagali dru Steweu. Jean se bio digao iz kreveta preplašen, ali su ga Coqdor i Muscat ponovo vratili u postelju.

— Proći će ga! — napomenuo je Muscat. — Uzrok njegove patnje je u onoj djevojci. On nije imao sreće kao vi, Coqdore. Budite hrabri sada, kad Stewe zabode nož u srce te djevojke,

Sjene utvara prolazile su prostorijom. Kao u moru košmara. Corinna je već dala anesteziju i sad je dezinficirala mjesto gdje će Stewe zasjeći skalpelom.

— Hoćete li mi i vas dvojica pomoći? — zamoli Stewe.

Coqdor se nije ni pomakao. Muscat uzme aparate u ruke i uperi zrake u Divnine grudi. Odmah se na ekranu pojavi slika srca.

— Sve će biti u redu — primijeti Stewe.

Coqdor zatvori oči kad je Stewe zarezao u pozlaćenu kožu. Prikaza više nije bilo, ali se zato začula neobična buka.

— Robine, nešto se događa — reče Coqdor.

— Pa vidite da radim! — planu Muscat.

— Čuje se buka, Muscate — ponovi komodor.

Dr Stewe je radio kao da ga se ništa ne tiče. Robin je apokon digao glavu.

— Imate pravo, ali ne znam što je to — odvrati on. Čulo se neprekidno lupanje po oplati svemirskog broda.

— Steve, bi li me Corinna mogla zamijeniti?

— Mogla bi. — I on dade znak Corini da priđe. Muscat i Coqdor pođu prema prozorčiću.

— Pa mi jurimo prema području meteorita! — vikne Robin. — Na polasku smo prolazili između toga područja i one tajanstvene kugle. Između. Ali sada idemo u tu paklensku zonu... Poludio je brod.

— Prije bih rekao da su poludjeli ljudi u njemu — primijeti komodor.

— One utvare su ih dotukle. Ali više ih i nema toliko...

Robin i Bruno su izašli na hodnik. Valjda su se i astronauti smirili, ohrabreni zapovjednikovim riječima. Ali buka je postajala sve jača kako je brod napredovao prema području gdje su se bjesomučno sudarali meteoriti, od malih do vrlo krupnih. Poneki su udarali sve češće i jače o trup broda.

— Robine, vratite se Steweu i Corinni. Potrebni ste im. Ja idem zapovjedniku.

Tražio ga je, pitao posadu za njega. Većina mu nije htjela odgovoriti, gledali su kao da gledaju kroz njega. Ostali nisu znali gdje je. Ferbrul je bio očajan.

— Oni su ludi. Provalili su u pilotsku kabinu. Martinbras želi s njima razgovarati. Zatvorili su se... Vele da to treba da završi... da nas sve čeka kazna... Ondje su Mennimo, Stahl, Vagaoo, Aztrv i Uzz. Kažu da svi moramo umrijeti. Zato su uputili »Zlatni orao« prema području u kojem se sudaraju meteoriti.

— Moramo pomoći Martinbrasu — vikne Coqdor i interfonom obavijesti Muscata. On izvadi dezintegrator.

— Ako ti luđaci neće otvoriti, uništit ću ih zajedno s vratima... Inače smo gotovi.. .

Požurili su. A Stewe je s Corinnom radio. U svemirski brod udarali su meteoriti gusto kao mitraljeski meci. Steweov je skalpel počeo prodirati do srca djevojke ljubičastih očiju.

*

Nastao je pravi kaos. Neprekidni kovitlac, kao da se sukobljavaju dijelovi nekoga planeta želeći se u nekoj točki ponovo ujediniti. Ponekad bi zveket bio uznemirujuće jak, a onda bi pak uslijedilo udaranje niza meteorita, pa opet strahoviti prasak i trenutačni plamen. I prema tome gnijezdu bolida, prema tom paklenom vatrometu jurio je »Zlatni orao«, vođen nekolicinom suludih, pobunjenih astronauta, noseći u svome trupu djevojku za koju su vjerovali da je uzrok njihovim nevoljama

Jedan meteorit udario je strahovito, tako da se brod snažno zatresao. Brod je naglo skrenuo, posada je počela teturati. Neki je glas viknuo da je oštećen sektor 3. da ju napuknula oplata.

— Začepite hermetičke pregrade! — naredi Martinbras. On je trčao prema pilotskoj kabini nadajući se da će urazumiti ljude. Brod je imao sreću što je meteorit udario u mjesto gdje su se nalazile hermetički zatvorene pregrade. Bubnjanje je bilo sve jače, komandant i oni razboritiji tjeskobno su se osjećali. Upravo tada se kraj njih pojavio Jean Farnel. Blijed, iscrpeu. Obukao se na brzinu i prikopčao za pojas pištolj-dezintegrator.

— Želim vam pomoći... Borit ću se... Umrijet ću ako treba.

— Ideš iz jedne krajnosti u drugu, mali moj — blago će Coqdor.

Zapovjednik je pokušavao razgovarati s pobunjenom posadom. No on. ga nisu htjeli slušati. Njih pet zatvorilo se u pilotsku kabinu, odakle su vodili brod u katastrofu.

— Zapovjedniče — reče komesar i pogleda zapovjednika u oči. — Ali nema izbora. A naša je dužnost da spasimo misiju i ljude.

Robin opali. Zraka pištolja zahvatila je nekoga unutra, ali vrata se nisu otvorila. Muscat je morao upotrijebiti još nekoliko zraka da bi razorio bravu. Martinbras je ušao prvi. Prekoračio je iznakaženo Stahlovo tijelo. Zatim su izmakli mlazovima iz pištolja Mennima i Uzza. Martinbras je pri tome pogodio Mennima, ali je Uzz tada pogodio Farnela u ruku.

Jean krikne, vrlo blijed, ali ostane na nogama. Uzz je opazio smrt u komesarovim očima prije nego što je njegov dezintegrator opalio. Pao je na mjestu mrtav.

Coqdor nije upotrebljavao svoj pištolj. Uhvatio je za ovratnik astronauta Aztrvja na pilotskom mjestu. Aztry je izvadio bodež i zamahnuo. Rax je, međutim, bio brži. Pukla je Aztrvjeva kost kad ga je Rax udario krilom. Čudovište bi razderalo astronauta da ga komodor nije smirio.

— Bilo je dovoljno mrtvih — promrmljao je pri tome.

Poručnik Ferbrul je sjeo na mjesto pilota i manevrirao brodom okrećući ga, pred očima starog Vagaooa, koji se cerekao suludim

smijehom punim opaka zadovoljstva.

— Kako tvoja rana? — zapita komodor Jeana.

— Nije loše, proći će. Oštećeno je tkivo, kost nije ozlijeđena. — Coqdor je pogledao oko sebe. Ostala su trojica mrtvih u kabini. Vagaoo je poludio, Aztry je držao svoju slomljenu ruku pod prijetećim Raxovim okom. »Zlatni orao« je skretao s opasne putanje. Bit će mu potrebno mnogo popravaka nakon tih havarija. Nestalo je crnog, sumračnog svjetla, nestale su i prikaze. Sad bi posadi dobrodošlo malo mira. Ljudi su bili umorni, ali oslobođeni more koja ih je pritiskala.

Zatim je Coqdor odveo Jeana i Vagaooa u ambulantu. Vraćali su se prema drugoj, ne manje teškoj stvarnosti. Coqodor uđe u ambulantu. Dr Stewe je upravo snimao unutrašnjost srca djevojke ljubičastih očiju. Snimao ga je iz svih kutova. U srcu je bio smješten minigenerator. Zatim je liječnik zatvorio ranu i obnovio tkivo pomoću živih stanica i hiperintracorola. Ostao je ožiljak na mjestu rasjeka. Dr Stewe se nije usudio izvaditi onaj aparat iz srca. Zato ga je snimio. Sve četvoro su sad proučavali minigenerator velike snage u Divninu srcu. Divna je polako dolazila k sebi. »Zlatni orao« je dotle ostao u stanju relativna mirovanja. Odlučeno je da se ne ide prema Lupusu dok se ne sazna tajna. Zapovjednik je naredio da Divnu treba ispitati. Ona se, međutim, posve povukla u sebe, u nasmiješenu, odbijajuću šutnju. Nije htjela više progovoriti ni riječi. Uzalud prijetnje i molbe, uzalud jeziva priča o strašnoj sudbini tolikih astronauta. Ništa nije pomagalo. Divna ih je gledala, a zlatne su joj se usne samo smiješile. Coqdor više nije mogao izdržati. Ušao je u ambulantu i zamolio Corinnu da izađe. Približio se djevojci i uzeo je u naručje

*

Divna je promatrala svoga ljubavnika. Rax ih je oboje gledao, kao da odobrava. Tišina. Komodor je držao u naručju djevojku, koja je vjerojatno došla s Lupusa. Zamolila je cigaretu.

Coqdor je sjeo na rub kreveta, gdje je sada ležala Divna i s užitkom pušila. Ćulo se lupanje čekića i žamor posade. Ljudi su popravljali brod.

— Ti si najjači — progovori Divna.

Komodor se osmjehne i pomiluje Raxovu glavu.

— Jači si od doktora Stewea. On je išao daleko, dopro mi je do srca, vidio je ono što mi je u nj usađeno... Ali nije važno... — Nasmijala se gorko. — On se ionako ne zna time služiti, tim malim generatorom... Ali ti...

— Ni ja ne znam više nego on — lojalno će Coqdor.

— Jest, ali ti čitaš moje misli.

— To je istina, Divna...

— Nemoj me tako zvati. Voljela bih da me zoveš mojim pravim imenom: Tak'zinra. Izgovori ga: Tak'zinra...

— Tak'zinra — izgovori komodor.

Činilo se da je Divnu usrećilo to kako je on izgovorio njezino ime. Izgovarao ga je onako kako to umiju samo zaljubljeni.

— Ali za druge ostajem Divna. Svoje pravo »ja« ostavljam za tebe, Coqdore... — On se smiješio. Ona odjednom plane ogorčeno: — Hajde, digni se, naljuti se, udari me...! Ali nemoj se tako smiješiti.

— Znaš i sama da se ne rugam...

— Znam, ali svjestan si da pobjeđuješ. — Ona ugasi cigaretu. — Borila sam se... prihvatila sam se te strašne misije... Učinila sam što sam morala...

Coqdor se uozbilji.

— Znači da si ti izazvala smrt trojice ljudi, zbog tebe je Vagaoo poludio, Farner i Aztry su ranjeni, naš svemirski brod je onesposobljen, sve ide naopako, mi nismo uspjeli u svojoj misiji? Uspjela je samo tvoja misija, zar ne? Spriječiti nas da istražujemo svijet Lupusa...? Djevojka ga je promatrala.

— Sad čitaš u meni, ne opirem se... popustila sam požudi u tvojem naručju.

— I to je bio dio tvoje misije?

Divna se diže i stavi svoje zlatne ruke na komodorova ramena.

— Istina je... trebalo je da i to učinim bude li potrebno. Ali s tobom...

Bruno joj stavi ruku na usta.

— Nemoj, Tak'zinra...

— Moram... Nisam izdala svoje. A i nije važno. Bio si jači. Ti se sjećaš moje slabosti, kad si čitao u meni, ludoj od sreće. Nije tada moje tjelesno zadovoljstvo razbilo duševni zid što je skrivao moje tajne. Imala sam i drugih muškaraca, Bruno, bili su lijepi, muževni, profinjeni, imali su sve što žena može poželjeti. Ali, ti si mi dao nešto drugo. U tebi sam osjetila toliko dobrote, odanosti... Posjedovao si me, ali si mi se istodobno i predavao, što nije osobina muškaraca s Lupusa.

Coqdor ju je smeten slušao. Jednom je rukom milovao Raxa, koji se zabavljao grickanjem njegovih prstiju.

— Coqdore, s moga su planeta vidjeli kako se približava vaš brod. Nikad Lupusovci nisu dopustili da netko povrijedi njihov prostor. Na meni je bilo da odigram ulogu koja će vas spriječiti. Samo...

Zatražila je cigaretu. Bruno joj je dao i zapalio atomskim upaljačem. Ona se onako gola ispružila na ležaju prekriženih ruku.

— Zadovoljna si, dakle, što se tiče tvojih sugrađana. Ali izazvala si tragedije. Tu su i tri nesretnika... Odgovorna si za njihovu strašnu sudbinu. Divna, moraš mi reći postoji li mogućnost da se Ir, Wims i Woltt vrate u prvobitno stanje...

Oklijevala je. Jedva primjetno se nasmiješila.

— Nećeš, valjda, odbiti, Divna?

— Opet mi čitaš misli.

— Sad su u tebi one prikaze koje si pustila kad su oni luđaci navalili na tebe. Osvetila si se... Pitao sam zbog čega si tako olako popustila njihovu bijesu... Crne su ti misli, Divna. Opet mržnja?

— Ti pohotni luđaci! Tukli su me...!

— Shvaćam... Ali i ti si im htjela naškoditi, zaluđivala si ih... Njihovo je vladanje ovisilo o tvojim postupcima... Najavila si im rat. Ne treba da ih mrziš zbog toga. Na bojnom polju ima i protivnika koji znaju cijeniti i... opraštati.

— Kako da ratujem protiv takvih kao što si ti?

— Divna, duševno sam vezan s tobom. Nisam ti neprijatelj.

— Jest, Coqdore, mogla bih opet pustiti utvare, pretvoriti vas sve u nešto poput Woltta, u neka čudovišta... ali...

— Ne, ne bi mogla. Čitam u tebi: sad se ljutiš. Znao bih kad bi to željela. Vidim boju tvojih misli ako ih i ne mogu posve pročitati.

— A što bi učinio kad bi u meni čitao mržnju i krv, rat i ubojstva, Coqdore?

Komodor ju je gledao u oči i rekao:

— Ubio bih te, Tak'zinra. Činilo se da se prenerazila.

— Ti bi me...?

— Bez mržnje, bez ljutnje. Samo zato što bi ti bila neprijatelj, a ja sam vojnik.

Pogledala ga je, vjerojatno razočarana što i ona ne može čitati njegove misli. Onda se opustila.

— Kakav je to planet Zemlja gdje ljudi u isto vrijeme vjeruju u dobrotu, samilost i dužnost? Kako da se borim protiv tebe? — očajno će ona.

Komodor nije odmah odgovorio. Milovao je Raxa po njušci. Zatim je sjeo na rub ležaja.

— Divna, treba da mi vratiš onu trojicu... — Odjednom se namrštio. Naletio je ponovo na duševni zid u njenim mislima.

— Zatvaraš se... odbijaš... oklijevaš...

U ljubičastim je očima zasjao osmijeh trijumfa. Bruno je stisnuo šake.

— Uspjela si prekinuti vezu... Divna, hoću znati... Oni nesretnici ne smiju ostati u onakvu stanju. — On je uhvati za ruku i pogleda je u oči. — Shvati! Saznat ću ja ipak. Uspio sam jednom razbiti taj zid. Naći ću mu slabu točku...

Djevojka se smiješila.

— Divna... govorila si o samilosti, a odbijaš. Čega se bojiš? »Zlatni orao« više ne može prema tvome planetu.

Sjedili su jedno kraj drugoga, ovaj put kao neprijatelji. Coqdor se

naprezao da razbije duhovni zid što se ispriječio, a Divna ga je izazivala. Izdržala je njegov prodorni pogled, borila se, znojila se kao i on. Bio je to dvoboj bez riječi, bez kretnja. Dvoje se ljubavnika borilo: ona da zadrži taj zid, on da ga sruši i da sazna tajne impulse njezinih misli. A Rax je žalosno psikao. Kao da je bio svjestan drame. Komodor Coqdor je teško disao, ogorčen djevojčinim otporom. Bio je spreman na sve, plašeći se da Divna ne izazove opet one prikaze ili kakve gnusne preobrazbe.

Odjednom se Bruno baci na djevojku i počne je pomamno i strasno ljubiti. Kao nikad dosad. Rax je raširio krila. Coqdor se iznenada digao. Divnine su misli bile poput njezinih krasnih očiju, beskrajno duboke. Komodor je znao da je ostvaren sklad čim se oči podudaraju s mislima. Divna je, dakle, bila potpuno sretna. Razorivši onaj svoj duhovni zid, Divna je postala žena kao i druge. Žena čije je misli Bruno sada mogao čitati.

Djevojka je odustala od svake borbe. Vidjevši suze u zelenim Coqdorovim očima, Rax je bolno zasiktao.

*

Koračali su držeći se nježno za ruke. Dosad protivnici, bili su sad samo nesretni ljubavnici. Ništa ih nije moglo razdvojiti. Osim posljednjeg zadatka. Divna je koračala prema svojoj sudbini. Osjećala je svoju nježnu ruku u snažnoj ruci muškarca s drugog, dalekog planeta. Išli su hodnikom, a Rax za njima svojim nezgrapnim korakom, kao na batrljcima. I on je bio vezan za misli svoga gospodara. Astronauti su ih gledali. Nitko se nije usudio ništa poduzeti, zaprijetiti, premda su vjerovali da imaju razloga mrziti tu djevojku s dalekih, zvjezdanih, nepoznatih staza.

Svi su prionuli na posao. Nije se gubilo vrijeme. Gotovo je s ludorijama. Sad se razmišljalo o općem spašavanju. Vratio se osjećaj dužnosti i časti, zaboravljena je opća nervoza, požuda.

Nitko se nije pobunio što se Coqdor tako osobno zanimao za Divnu. Promatrali su ih kako prolaze, spokojni i tihi.

Napokon su stigli u ambulantu. Čekali su ih dr Stewe, Muscat, Corinna i Farnel. Jeanu je bilo bolje. Pokušavao je dati sve od sebe da bi bio od koristi. Coqdor je najavio svoj dolazak interfonom. Spomenuo je da je riječ o ozbiljnoj stvari. I dok je nasmijana Divna s užitkom pušila cigaretu koju joj je ponudila Corinna, komodor je tumačio Steweu. Jest, Divna je bila živa zamka. Stanovnici Lupusa odlučno su branili pristup svome životnom prostoru. Divna je bila izabrana i pripremljena da provede misiju: pobiti sve. Ona olupina je proračunato bila ostavljena u svemirskom prostoru na putanji »Zlatnog orla«. A Divna je od onoga trenutka djelovala, služeći se generatorom u svome

srcu. Istom onom srcu koje je osjećalo sentimentalnu slabost prema komodoru Coqdoru. Kad je Bruno završio, Divna se javi:

— Sad znate. Znajte i da sam zadaću izvršila. Nisam iznevjerila svoje. Sad znam da vaš brod ne može nastaviti, ali znam i još ponešto o vama... One koji dolaze iz nepoznatih daljina držimo neprijateljima. Vas smo smatrali pustolovima bes časti, pomamnim osvajačima. Bojali smo se za našu nezavisnost. No kad sam vas upoznala, spoznala sam da to nije istina, da ste miroljubivi, da je vaša misija istraživačka i znanstvena.

— Ali, Divna, vi biste se morali potužiti na naše astronaute... — javi se Corinna.

— Bili su zaluđeni, Corinna — odvrati Divna — a ja sam tome pripomogla. Da ja to nisam zaželjela, ne bi se ni dogodilo... Sad želim pristati na Coqdorove zahtjeve. Više neće biti utvara, neću dirati više nikoga, a prije nego što vas ostavim, htjela bih vam vratiti vaša tri druga... Njega najprije... — Ona pokaže na Woltta.

Dva robota dovela su čudovišnu masu. Začuo se jecaj. Svi su zadrhtali. Znali su: bio je to Ir. Na djevojčinu licu pojavi se zavodljiv osmijeh.

— I njega ću... — Dok se pripremala na znanstveno-medicinsku žrtvu, ona se umirujućom kretnjom obratila i plamičku što je zalelujao nemirnim svjetlom.

— Jelt, Wims... i ti ćeš doći na red...

Dr Stewe je prireñivao instrumente. Corinna je jedva suzdržavala suze dok mu je pomagala. Jean Karnet je pripremao robote, Muscat se brinuo o radio-kontroli.

Divna je pozvala komodora.

— Budi kraj mene... Do kraja... Drži me za ruku, Bruno. Znaš da mi treba mnogo hrabrosti.

Rax je instinktivno osjećao da mu je gospodar očajan.

— Zar se ne bi moglo... ? — pitao je Bruno.

— Znam što me čeka — odvratila je djevojka. — Samo moja krv može ih vratiti u život.

— Ali Jeana si spasila s nekoliko kapi krvi.

— On nije bio preobražen, Bruno. Ostao je u svom organizmu. A za ovu trojicu potrebno je uložiti golemu energiju iz generatora u mojem srcu. Energije iz moga organizma, moje životne energije...

Coqdor duboko uzdahne i ostane uz djevojku. Ona je objašnjavala Steweu i pomoćnicima što treba da rade. Nije bilo lako preobraziti one koji je rastvorio generator u Divninu srcu. Trebalo je nekoliko sati osposobljavati instrumente dok djevojka ljubičastih očiju nije bila zadovoljna. Sve je bilo spremno za ponovnu preobrazbu. Počeli su od Woltta. Coqdor je bio napet i pažljiv. Najprije je u hladetinastu masu puštena električna struja, pa sastojci minerala presudni za pretvorbu.

Nestalo je vibracija, a pokrenule su se stanice. Hladetinasta masa počela se preobražavati. Muscat je kontrolirao radioskopski uređaj. Divna se smješkala. Bila je sretna što je komodor kraj nje, iako je s rađanjem, novog života, pomalo nestajalo njezina. Astronaut Woltt dobivao je ljudske oblike pred njihovim očima. Tada je transfuzija prekinuta. Woltta su prenijeli u krevet, a Divnu podvrgli njezi.

— Da pričekamo nekoliko sati prije druge transfuzije? — zapita dr Stewe Divnu.

— Ne bismo smjeli gubiti vrijeme — odgovori djevojka. — Možda ne bih smogla snage.

Jean i roboti brinuli su se za Woltta. A Stewe i ostali pripremali su povratak Wimsa prema uputama Divne. Stewe je pomoću snopa svjetla s električnog vodiča dobio projekciju osvjetljena čovjeka, koju je usmjerio prema plazmi. Zatim opet transfuzija. I Wims je uskoro proprimio ljudski oblik i bio povjeren brizi robota. Djevojčina pozlaćena koža bila se počela gasiti, a ljubičaste su se oči čudno raširile na ispijenu licu. Coqdor ju je držao za ruku, a Corinna ju je poljubila u blijedo čelo.

— Hoće li...? — zapitala ju je.

— Neću, nema odmora — odlučno ju je prekinula djevojka. — Treba da se to završi.

Svi su se uzbudili. Što to znači? Hoće li Divna postati vlastita i posljednja žrtva? Da li se zabrinula za zdravlje Irovo ili svoje? Coqdor joj više nije htio čitati misli.

Ovaj su se put koristili magnetofonskom vrpcom što je emitirala uzdahe i teško shvatljive riječi mladog Ira. To je, naime, bilo sve što je ostalo od toga astronauta. Magnetofon je bio povezan s posudom u kojoj se nalazila plazma. I treći su put promatrali vraćanje ljudskog bića u normalan život. Zatim su biću dali djevojčine krvi.

Bruno je zagrlio Divnu prateći pogledom kretanje hemoglobina u uređaju. Osjećao je kako Divna naočigled slabi. Iz nje je istjecao život. Prelijepo lice postalo je bezbojno, ali sretno što joj je uspijevalo da vrati život onima koje je uništila. Uskoro su se roboti pobrinuli i za mladog Ira. Sva trojica preobražnih astronauta spavala su, ležeći blizu starog Vagaooa, koji je poludio i nije mu bilo pomoći. Divna nije mogla govoriti. Coqdor ju je grlio, stiskao joj ruku. Djevojka je bila iscrpljena transfuzijama. Bruno je osjetio da se djevojka više ne miče. Pogledao je: u njezinim očima više nije našao iskre života. Ali ona je na pragu smrti odnijela u svijesti lik lijepog i plemenitog Bruna.

*

»Zlatni orao« je bio popravljen i vraćao se prema Zemlji Martinbras i ostali znali su da će jednoga dana ipak uploviti u crni tunel Lupusa.

Dr Stewe je htio iz djevojčina srca izvaditi generator, ali se Coqdor usprotivio. Zakon svemira naređivao je dezintegraciju, pa ni ovo nekoć divno tijelo neće biti izuzetak. A i čemu taj uređaj? Nije li bilo dovoljno neprilika?

— Nije važno — obrati se Stewe Muscatu. — Imamo slike.

Pošto je obavljena ceremonija dezintegracije, djevojčini su ostaci bačeni u bezdan svemira.

— Nemojte plakati, Bruno — blago će Corinna. — Došla je s neprijateljskim namjerama... učinila je mnogo zla. A vi ste joj otkrili ljubav i ona se otkupila. Ipak nas je udaljila od svojega svijeta, a to je i bila njezina misija.

— Ali Bruno je podlegao čarima njene puti — dobaci Muscat.

— Požuda ima i svojih prednosti... — odgovori Bruno.

— Jesam li ja tvrdio suprotno? — nasmiješi se Robin i poljubi Corinnu.

— Kad je požuda motivirana ljubavlju, ona je krasna — napomene Corinna.

»Zlatni orao« udaljavao se sve više od zvijezde Lupusa IV..

(Objavlieno prema dogovoru s G. P. A., München)

Poruka 48 L

Mack Reynolds
Down the River

Preveo Nikola Popović

Strani svemirski brod opazili su u vojnoj radarskoj kontroli leta čim je ušao u našu atmosferu preko Sjeverne Amerike. Spuštao se vrlo polagano i kad se nalazio nad Connecticutom već je tisuću borbenih aviona bilo u zraku.

Sve su telekomunikacije zujale histerično između Centra državne policije i Centra Nacionalne obrane, između generala i članova vlade, između admirala i savjetnika Bijele kuće. Ali prije no što su mogli bilo što zaključiti o napadu na zavojevača ili o djelotvornoj obrani, svemirski se brod mirno i lijeno spustio na jedno veliko prazno polje u Connecticutu.

Kad je brod već bio na Zemlji, sve zamisli o borbi i obrani Sjeverne Amerike bile su naglo napuštene. Brod je stajao okomito i neugodno se doimao kao da bi se mogao ponijeti sa cijelom američkom zračnom obranom, a što očito nije bio slučaj. Štoviše, ni nekoliko sati nakon spuštanja na njemu se nije pojavio nikakav znak života.

Guverner je stigao oko podneva, petnaest minuta prije predstavnika ministarstva vanjskih poslova i tri sata prije predstavnika Ujedinjenih naroda. Samo je malo zastao u blizini kordona državne policije i garde narodne obrane, koja je okružila cijelo polje. U istom trenutku je zaključio da bi svaki rizik bio vrijedan publiciteta što bi ga stekao kao prvi čovjek koji je pozdravio posjetioce iz svemira.

Televizijske i filmske kamere već su bile tu — kao i uvijek kad je trebalo zabilježiti neki značajniji događaj — i to uperene prema njemu...

Kad su kola prišla bliže brodu, praćena naoružanom policijom na motociklima i kolima s televizijskim kamerama, nastao je problem kako najaviti prisutnost njegove ekscelencije. Nigdje se nije vidio nikakav otvor, ulaz; svemirski brod se doimao kao da je presvučen glatkim sedefom neopisive ljepote a istodobno je djelovao hladno i nepristupačno.

Na svu sreću problem se riješio sam od sebe kada su se ljudi približili brodu na nekoliko metara. Na brodu se otvorio dotad

nezamjetljiv ovalan dio i nekakva spodoba laganim koracima stupila na tlo.

Guverner Smith je najprije bio zapanjen dojmom što ga je na njega ostavilo to biće iz svemira; imalo je nekakvu masku na licu i karnevalski kostim na sebi. Stranac koji je svakako bio ljudsko biće i čak prilično zgodan; imao je kožu svijetlozelene boje. Čvršće je pritegnuo nešto kao rimsku togu oko sebe i prišao kolima blago se osmjehujući. Njegov je engleski imao jedva osjetan strami naglasak, a gramatički je bio savršen.

— Ime mi je Granon Tyre 1852 K — rekao je stranac. — Pretpostavljam da ste vi visoki funkcionar u ovoj eh, zemlji, u Sjedinjenim Državama Amerike; je li točno?

Guverner je bio zaprepašten i zatečen. On je u sebi ponavljao pantomimu dobrodošlice imajući na umu televiziju i filmske novosti. Zamišljao je sebe kako drži podignutu desnu ruku, što je držao univerzalnom gestom mira, osmjehujući se široko i što češće i time je želio pokazati kako su stranci dobro došli na Zemlju, a posebno u Sjedinjene Američke Države, u državu Connecticut. Nikako nije očekivao da će posjetioci iz svemira govoriti engleski.

Što je tu je, bio je prisiljen govoriti, što mu je jedva polazilo za rukom uz često nakašljavanje — a to nikako nije pomoglo stvaranju svečane atmosfere.

— Dobro došli na Zemlju — izgovorio je nadajući se da su momci s televizije to uhvatili i snimili. — Ovo je povijesni trenutak za nas. Nema sumnje, buduće će generacije naših i vaših ljudi ovaj trenutak zabilježiti...

Granon Tyre 1852K se opet nasmiješio.

— Oprostite, ali je li moja pretpostavka bila točna? Vi ste predstavnik vlade?

— Hm... ovaj da, svakako. Ja sam guverner Harry Smith iz Connecticuta, napredne i sretne države, na tlo koje ste se vi spustili...

Stranac ga je prekinuo.

— Ako mi dopustite, ja bih želio istaknuti da imam poruku od Grafa Marona Sidona 48L. Graf mi je naredio da vam predam poruku s njegovom željom da je objavite svima u svijetu, svim narodima na Zemlji: on bi se želio obratiti svim predstavnicima Zemlje točno za mjesec dana od sada. Želi obznaniti vrlo važnu poruku.

Guverner više nije ni pokušavao da ovlada situacijom.

— Tko? — zapitao je s bolnom grimasom na licu. — Kakvu poruku?

Granon Tyre 1852K se i dalje osmjehivao ali to je bio smiješak strpljivosti kojim bi se svatko morao koristiti kad razgovara sa zaostalim i zapuštenim djetetom. Glas mu je postao malo čvršći i u njemu kao da je bilo i malo prijetnje.

— Graf zahtijeva od vas da obznanite svim narodima ovoga svijeta

da se svi predstavnici sakupe za mjesec dana kako bi mogli čuti njegovu poruku. Je li vam to jasno?

— Dakako... ovaj, mislim tako. Tko...

— Dobro onda je to sve za sada. Do viđenja. — Zelenokožac se okrenuo i vratio u svoj brod. Vrata su se za njim zatvorila bez i najmanjeg šuma.

— Neka sve ide... .do sto đavola — dospio je izgovoriti guverner prije nego što je televizija prekinula snimanje.

*

Nikada se prije nije događalo ništa slično kao toga mjeseca. Bilo je to vrijeme veselja i straha, proricanja, nade i očaja. Što je bilo više delegati iz svih krajeva Zemlje na okupu da čuju tu poruku posjetilaca iz svemira, napetost je više rasla posvuda u svijetu.

Znanstvenici i seljaci, političari, i obični građani, bankari i prosjaci, matrone i ulični šetači — svi su sa strepnjom očekivali taj trenutak. Znali su da će utjecati na njihovu budućnost. Svatko se nečemu nadao i nečega se plašio.

Novinski uvodnici i kuloarski mešetari razlagali su u beskraj sve moguće varijante te poruke. Iako je bilo nekih koji su držali da će poruka biti alarmantna, većina je ipak bila uvjerena da će došljaci iz svemira otvoriti novu eru.

Očekivali su da će čuti o znanstvenim otkrićima o kojima stanovnici Zemlje nisu ni sanjali. Uništit će se sve zaraze i ukloniti sve bolesti preko noći. Čovjek će zajedno s tim strancima i uz njihovu pomoć zavladati svemirom.

Sve je bilo pripremljeno za sastanak delegata u Madison Square Gardenu u New Yorku. Već je prije utvrđeno da zgrada Ujedinjenih naroda ne bi odgovarala toj svrsi. Dolazili su predstavnici svih naroda i zemalja pa i onih koje nikada prije nisu ni pomišljale da prisustvuju nekoj međunarodnoj konferenciji.

Graf Maron Sidon 48L došao je u pratnji Gramona Tyre 1852K na taj svečani skup s još nekoliko zelenoputih stranaca koji su mogli biti jedino tjelesna straža iako nisu nosili nikakvo vidljivo oružje ni za obranu ni za napad.

Sam Graf činilo se da je vrlo uglađen i prijateljski naklonjen džentlmen, nešto stariji od ostalih iz svoje pratnje. Koraci su mu bili nešto odmjereniji, a njegova toga nešto konzervativnija po boji od one koju je nosio Granon Tyre, a koji mu je po svemu sudeći bio pomoćnik.

Iako je pokazao sve znake učtivosti i uglađenosti, nekako je bilo očito da ga taj veliki skup uznemirava i najradije bi da se sve to što prije završi.

Predsjednik SAD Hanford prvi je govorio naznačujući s nekoliko

odabranih riječi kako je taj skup važan za sve sudionike. Predstavio je okupljenima Granona Tyra 1852K, koji je zatim govorio, također vrlo kratko, ali i bacio prvu iskru iznenađenja — većina prisutnih jedva da je shvatila značenje njegovih rijeci.

— Građani Zemlje — govorio je — predstavljam vam Marona Sidona 48L, Grafa Sunčana sustava, na temelju ovlaštenja Modrena 1 Gribona Cartisa koji je samim tim i Gribon Sunčeva sustava, što uključuje i planet Zemlju. Kako nam se činilo da je engleski jezik najbliži univerzalnom jeziku na vašem planetu, vaš Graf se pripremio da vam se obrati na tom jeziku. Poznato mi je da su postavljeni aparati za simultano prevođenje, te će tako i ostali vaši predstavnici moći pratiti njegovo izlaganje.

Okrenuo se Grafu, položio je dlan svoje desne ruke na prsa i zatim je ispružio prema svom šefu.

Graf mu je uzvratio pozdrav i stupio na podij, s većim brojem mikrofona postavljenih ispred govornice.

Delegati su ustali da bi pozdravili značajnu ličnost iz drugog svijeta. Aklamacije su trajale nekoliko minuta sve dok stranac nije pokazao blage znakove nestrpljivosti.

Predsjednik SAD Hanford se digao i zamolio za tišmu.

Zamor je prestao i Graf je pogledao auditorij.

— Ovo je doista neobičan susret — počeo je on. — Više od četiri dekala, što odgovara približno razdoblju od 44 godine na Zemlji, ja sam bio Graf ovog Sunčeva sistema. Prvi pod Torenom i kasnije pod Modrenom 1, sadašnjim Gribonom Cartisa što ga ujedno čini i Gribon ovog Sunčeva sustava kao što vam je moj zamjenik već rekao.

Od svih prisutnih čini se da je prvi Larry Kincaid, novinar Associated Pressa, počeo shvaćati značenje dosad izgovorenog.

— Ta, on govori o nama kao o nečijoj imovini:

Graf je nastavio.

— Za sva ova četiri dekal,. dakako, nisam posjetio planet Zemlju već sam vrijeme proveo na planetu koji vi nazivate Marsom. Uvjeravam vas da to nije bilo zbog toga što nisam bio zainteresiran za vaše probleme i za vašu dobrobit, a to bi mi kao Grafu koji drži do svog dostojanstva morala biti dužnost. Naime, to je bila tradicija koje su se držali svi Griboni od Cartisa: da se ne pokazuju stanovnicima svojih planeta, sve dok ti stanovnici ne dostignu razvoj bar od H 17 stupnjeva. Na žalost, Zemlja je u ovom trenutku dostigla samo stupanj razvoja H 4.

Mukli je žamor prošao dvoranom. Graf je malo zastao i zatim vrlo ljubazno nastavio:

— Pretpostavljam kako je ovo što sam upravo rekao mnoge od vas iznenadilo. No, prije no što nastavim dopustite mi da vam ukratko

objasnim. Zemlja je u razdoblju mnogo dužem nego što ga poznaje vaša povijest, dio Cartiskog domena, koji obuhvaća i ovaj Sunčani sustav. Gribon Cartisa ili kako biste ga vi zvali Imperator, postavlja Grafa koji nadgleda svaki od njegovih sunčanih sustava. Ja sam bio vaš Graf za posljednje 44 godine a svoju sam rezidenciju postavio na Marsu, radije nego na Zemlji, zbog vašeg vrlo niskog stupnja civilizacije. Zapravo — nastavio je mirno i pomalo podsmješljivo — Zemlju nismo gotovo uopće posjećivali. Predstavnici Cartisa su tek nekoliko puta bili na Zemlji u toku posljednjih pet tisuća godina. I kao po pravilu njih su ovdje vaša više nego primitivno praznovjerna bića primala kao nekakvu natprirodnu pojavu. Zato vrlo ohrabruje to što nas više ne dočekujete kao bogove.

Žamor se u velikom auditoriju povećao do toga stupnja da Grala nitko nije više mogao čuti. Napokon se predsjednik Hanford, potpuno blijed, približio mikrofonu i podigao ruke. Kada se žamor koliko-toliko stišao on se okrenuo zelenoputom strancu.

— Posve je razumljivo — rekao je — bit će potrebno dosta vremena svakome od nas da potpuno shvati sve to što ste sada kazali. Vjerojatno svaki delegat ima poneko pitanje, a ja sam uvjeren da se jedno svima nameće: Kazali ste kako nemate običaj da se pojavljujete nekome tko ne postigne određeni stupanj razvoja, H 17, a da smo mi sada na stupnju H 4. Zašto ste se sada pojavili? Kakve su vas posebne okolnosti navele da to ipak sada učinite?

Graf je kimnuo glavom.

— Upravo sam vam to želio protumačiti, predsjedniče. — Opet se okrenuo prema delegatima, sada već nešto mirnijim. — Svrha je moga posjeta Zemlji u ovo vrijeme da vam objavim kako je postignut međuzvjezdani sporazum između Gribona od Cartisa i Gribona od Warisa i prema tom dogovoru, sunčani sustav postaje dio Wariskog domena kao kompenzacija za neke ustupke u području Albedarana kako vi to nazivate. Kratko rečeno, vi ste sada pod vlašću Gribona od Warisa. Mene su opozvali i vaš će novi Graf biti Belde Kelden 48L, koji će doskora preuzeti vaš sunčani sustav... Ima li još nekih pitanja?

Lord Harricraft je ustao i došao pred mikrofone. Očito je bio potresen. Rekao je:

— Ne mogu dati nikakvu službenu izjavu dok se ne posavjetujem sa svojom vladom ali bih želio nešto upitati: nije mi jasno kakve to veze ima s nama što se mijenjaju ti Grafovi ili Griboni? Ako je prihvaćena politika da se Zemlja ostavi na miru sve dok joj razvoj ne dostigne određen stupanj, te se promjene nas malo tiču, ako nas se uopće tiču, bar za sada. Nije li tako?

Graf je odgovorio s prizvukom tuge u glasu.

— To je uvijek bila politika Gribona od Cartisa, vašeg dosadašnjeg vladara, no to nije i politika Gribona od Warisa.

No, svakako vam mogu reći da će vaš novi Graf Belde Kelden 48L biti ovdje za nekoliko tjedana i nema sumnje da će vam on razjasniti njihovu politiku. Lord Harricraft je ostao stojeći.

— Ali vi zacijelo znate što bi Gribon od Warisa mogao zahtijevati od Zemlje.

Graf je malo oklijevao a onda je polagano rekao:

— Poznato je svima kako Gribon od Warisa nužno treba uran i još neke rijetke metale i minerale kojih ima dovoljno na Zemlji. Zbog toga je i postavio za vašeg Grafa Belde Keldena, što ujedno razjašnjava mnogo toga, jer je Belde poznat po tome što vrlo uspješno eksploatira svaki novi planet.

Larry Kincaid se kiselo nasmijao ostalim novinarima za novinarskim stolom. Rekao je:

— Bogamu, pa nas su preprodali!

Podigao se monsiem Pierre Bart.

— Znači treba očekivati od novog Grala, tog Belde Keldena 48L, da će pod zapovjedništvom Gribona od Warisa početi temeljitu eksploataciju svih resursa našeg planeta i otpremati naša prirodna bogatstva u druge dijelove Gribonskog carstva. Je li tako?

— Čini mi se da je to rečeno najpreciznije.

Predsjednik Hanford je opet progovorio.

— Ali, zar mi nemamo pravo prigovora? Napokon...

Graf mu je mirno upao u riječ:

— Vidite, čak i u Cartisu, pod vladavinom vrlo dobroćudna Moderna I, na najnaprednijem planetu u galaksiji, nijedan drugi planet nema pravo glasa dok ne postigne stupanj razvoja H 40. Shvaćate: svaki Gribon mora voditi računa o dobrobiti svojeg carstva kao cjelini. Njega ne smiju sprečavati želje pa čak ni potrebe primitivnijih oblika života na različitim zaostalim planetarna. Na žalost...

Lord Harricraft je bio crven od ljutine.

— Ali to je potpuno besmisleno — pjenio se. — To je nečuveno...

Graf je mirno i hladnokrvno podigao ruku.

— Nemam nikakve želje da se s vama prepirem. Kao što sam vam kazao, ja više nisam Graf ovog planeta. No, svakako bih mogao iznijeti nekoliko činjenica koje će pokazati kako su vaše opaske pomalo neumjesne. Usprkos tome što je moja rezidencija na Marsu, ipak sam se potrudio i nešto opširnije ispitao povijest Zemlje. Molim vas ispravite me ako budem u nečemu pogriješio podsjećajući vas na nešto. Zemlja na čijem teritoriju sada održavamo ovaj sastanak je SAD. Zar nije točno da je ta zemlja 1803. godine kupila oko milijun četvornih milja teritorija od francuskog imperatora Napoleona za petnaest milijuna dolara? Koliko se sjećam to se zvalo kupovina Louisiane, teritorija naseljenog uglavnom američkim Indijancima. Jesu li ti Indijanci ikada čuli nešto o Napoleonu ili o SAD? A što se dogodilo tim ljudima crvene

kože kada su pokušali obraniti svoje domove od nadiranja bijela čovjeka? Pokazao je na lorda Harricrafta.

— Ili bi možda trebalo da spomenem novija povijesna zbivanja kod vas? Koliko sam shvatio, vi predstavljale Veliku Britaniju. Recite mi kako je zapravo vaša zemlja svojedobno dobila Kanadu? Ili Južnu Afriku? Ili Indiju?

Okrenuo se Pierreu Bartu.

— A vi vjerujem, predstavljate Francusku. Kako je ona dobila svoje sjeveroafričke kolonije? Jeste li pitali što o tome misle plemena koja su tamo živjela prije no što ste ih pokorili?

Francuz je počeo praskat

— Ali to su bili zaostali barbari! Osvajanje njihova područja bilo je u interesu i njima i cijelom čovječanstvu...

Graf je slegnuo tužno ramenima.

— Čini mi se da ćete tu istu priču čuti od vašeg novog Grafa Belde Keldena 48L.

Odjednom je gotovo cijela dvorana bila na nogama. Delegati su ustali i neki su stajali i na stolicama i stolovima. Vika i buka je rasla, prijetilo se histeričnim izazovima.

— B o r i t ć e m o s e!

— Ujedinit ćemo sve naše snage protiv stranaca!

— Dolje uplitanje iz svemira! —

— BORIT ĆEMO SE!

Graf je čekao dok se stišao val protesta, a onda je šutke podigao ruku. Rekao je:

— Najozbiljnije vam preporučujem da ne učinite ništa što bi moglo ozlovoljiti Belde Keldena 48L o kojem se zna da može biti vrlo bezobziran ako mu se usprotive inferiorniji. On vrlo striktno izvršava naređenja Gribona od Warisa koji zastupa politiku slamanja takva otpora i preseljenje ostatka stanovništva na manje zanimljive planete, gdje su tada ti jadnici prisiljeni da se snalaze kako znaju i umiju. — Načinio je stanku prije nego što je nastavio. — Mogu vam još samo reći da je to snalaženje na nekim planetarna Warisova carstva doista teško, pa čak i nemoguće...

(Objavlieno prema dogovoru s G. P. A., München)

Muha

Arthur Porges
The Fly

Preveo Slobodan Šnajder

Odmah nakon podneva čovjek je podigao Geigerov brojač i pažljivo ga smjestio na ravnu stijenu okruženu gustom travom što je pozivala na odmaranje. Osluškivao je na trenutak slabašno otkucavanje, a potom isključi baterije. Bilo je besmisleno trošiti struju da bi se uhvatilo zalutale kozmičke zrake i preostalu radioaktivnost. Zasad mu nije uspijevalo pronači nikakav snažniji izvor zračenja, ni najmanji trag aktivne kovine

Čučnuvši, izvadio je iz torbe obilan obrok koji se sastojao od tvrdo kuhanih jaja, kruha, voća i crne kave u termosici. Jeo je s hlepnjom, ali bez mrvica i otpadaka, u maniri uredna izletnika ljubitelja prirode. Nakon posljednjeg zalogaja ispružio se oslonivši se na laktove, da bi posrkao preostalu kavu. Krasan je osjećaj, pomislio je, odriješiti obuću nakon šestosatna pješačenja divljim krajolikom.

Ležao je tako, s okusom gusta napitka u ustima, kad mu se pogled iznenada suzi i uperi u jednu točku. Upravo u visini njegovih očiju lukava zamka za neoprezne raširila se u obliku niti, vlažno-srebrnih, u mreži smrti, umjetnički istkanoj između dvije grančice i kamena obrasla mahovinom. Bijaše to kreacija instinkta, djelo graditeljamajstora, bezmalo savršena logaritmička spirala, koja je lagano podrhtavala na povietarcu.

Proučavao ju je znatiželjno, prateći pogledom naročiti priključak, pričvršćen samo na krajevima, koji je vodio od svilena jastučića iz središta tkanja sve do udubine u kamenu. Znao je da je gospodarica mreže skrivena tamo negdje, i da pritišće jednom od stražnjih nogu žicu svoga primitivnog telegrafa, čekajući one dobrodošle vibracije — znak da se žrtva beznadno upetljala među ljepljive niti.

Nakrivio je glavu, tražeći pogodan kut za promatranje. Duboko iz tamne škulje svjetlucalo je paukovo oko zlokobnom šarom, kao optočenom draguljima. Da, pauk je bio na svojemu mjestu, strpljivo stražareći. Sve to skupa bijaše vrlo efikasno; raspoložen za spekulacije, ali i dremljiv od napora i puna želuca, koncentrirao se na malo čudo njemu pred očima: kako je grudica protoplazme, sićušna točka bijela

živčevlja — paukov mozak — antidatirala Euklidov duh za bezbroj stoljeća. Paukovi su prastara vrsta; tisuće godina prije no što je čovjek začeo ludo s pomoću suptilnih apstrakcija kao što su to točka i linija, neka spirala točno nalik na ovu treperila je na povjetarcu prethistorijskog ljeta.

Polje njegove pažnje još se jednom suzilo. Svjetlucavi dragulj, blistavo metalnoplav usadio se okomito na mrežu. Kao na zapovijed čarobna štapića, niotkuda, banula je krupna muha zunzara — izuzetno lijep primjerak: velik, savršena oblika i blistavih boja.

Zagledao se u muhu čudeći se. Zašto je izostala uobičajena panika, gdje je frenetično otimanje, resko, stravično zujanje? Zbunilo ga je što se muha tako spokojno odmara u svojoj novoj tamnici.

Naposljetku, moglo se naći bar jedno razumno tumačenje. Muha je mogla biti bolesna ili je na samrti, kao žrtva parazita. Gljivice i sveprisutni nametnici desetkovali su čak i najplodnije vrste. Ipak, ovako je muha bila tako neprirodno smirena da je pauk, i ne opazivši njeno »meko spuštanje« na mrežu i dalje drijemao u svome zasjenjenom logu.

Tada je, njemu naočevid, muha proizvela snažan trzaj; njena moćna krila izgubila su jasne konture i začuo se zuj visoka tona. Čovjek uzdahnu, zaželjevši da se umiješa. Nije bilo važno kada će se muha odati. S vremena na vrijeme pauk kreće u rutinsko izviđanje. I za razliku od većine ljudi, on je dobro znao da je pauk vjeran čovjekog prijatelj, neumorni čistač insektne pošasti. Zaista to nije bio njegov posao, da mu naime krade ručak i trga mrežu.

I sada, tiho i posleno, poput zrnca graška na osam dlakavih, agilnih uda, klizio je pauk svojom mrežom što se njihala. Tisućljeća stara tragedija ovdje se u hipu ima ponoviti, i čovjek je, sa sućutnim zanimanjem, iščekivao neizbježan rasplet.

Nekoliko centimetara ispred plijena pauk se nakratko zaustavi, procjenjujući situaciju. Čovjek je znao što će sada uslijediti. Preziruć običnu muhu, koju priroda nije obdarila ni žalcem niti jakom čeljusti, pauk će bez oklijevanja pristupiti, omotati je svilenim nitima i odvući je u svoju kamenu jazbinu, kako bi je tamo u miru isisao.

Ali umjesto da se neustrašivo okomi na žrtvu, pauk se stao oprezno primicati. Činilo se da je u nedoumici, čak kanda malo uplašen. Neobična muhina pasivnost brinula ga je, to je bilo očito. Čovjek je jasno vidio kako mu nervozno rade igličaste čeljusti, komično podsjećajući na ženu koja svija ruke, nesposobna da donese odluku u nekom važnom pitanju.

Kao protiv volje pauk je otpuzao još malo naprijed. U hipu će se okrenuti, štrcnuti prvi mlaz svile preko muhe i vješto je obrćući stražnjim nogama, omotati je blistavim mrtvačkim pokrovom

Činilo se da će se tako i zbiti, jer kao zadovoljen podrobnijom

inspekcijom, pauk je zaboravio strah i okrenuvši se, naperio prednje bradavice prema nepomičnu kukcu.

Tada se čovjeku otvorio zbunjujući i nevjerojatan prizor. Iz glave kukca prosječe svijetla zraka, praćena metalnim blijeskom, poput nekog fantastičnog bodeža. Liznula je ona preciznošću munje, provrtala rupu na paučjem mesnatu zatku i ostala ispružena, tvoreći strašnu vezu medu njima.

Čovjek je progutao slinu, pun nevjerice. Muha zunzara, puki žderač strvi, s produženim usisnim rilcem! Takvo što je nemoguće. Jezik joj nije ništa drugo nego neka vrst bugačice, stvorene za upijanje tekućine. Ali napokon, je li to uopće muha? Kukci često podražavaju jedan drugoga, to je vid mimikrije, a na tom se polju više nije snalazio. Ne, to je ipak i besumnje bila prava muha: dva krilca, sve ostalo. Kolikogod da je ishlapio, toliko je još znao.

Pauk se ukočio čim je neobično koplje zgodilo cilj; sada se potpuno ukrutio, očito paraliziran. Natekli mu se zadak skupljao i otpuštao poput malene šake, kako je muha usisavala njegove sokove kroz svoju tanku, pulsirajuću cjevčicu.

Čovjek se podigao na koljena, priželjkujući povećalo, koje dakako nije imao pri ruci. Primakao se prizoru, kako bi ga bolje promotrio. Učinilo mu se dok se tako naprezao da ona ogavna kljunata izbočina uopće ne izvire iz predjela usta, već kroz sićušan otvor nalik na grotlo, između dijamantno izbrušenih očiju, s gotovo nevidljivim četvrtastim vratašcima, napola odškrinutim. Ali to je apsurdna pomisao. Mora da je to neki odsjaj — i gle! Svjetlucajuća zraka se povukla. Sigurno je da više nije bilo nikakva otvora. Očito, jarko sunčevo svjetlo poigralo se s njim. Pauk je ostao zgrčen, kao bijedna ljuska međutim, još osovljen na nožice.

Nešto je ipak bilo nesumnjivo: morao je smjesta uhvatiti tu čudnovatu muhu. Ako to i nije bila muha neke nove vrsti, zasigurno je bio vrlo rijedak primjerak. Na sreću, muha se čvrsto zaglavila u mreži. To što je ubila pauka nije joj tu moglo pomoći. Poznavao je čeličnu tvrdoću tih elastičnih niti, koje su tvorile spirale ispunjene vrlo ljepljivom smjesom. Malo se insekata — samo onih najsnažnijih — može ponekad dokopati slobode pošto jednom upadnu u mrežu.

Čovjek je pomno ispružio palac i kažiprst. Sada polako; trebalo je osloboditi muhu a da je pri tom ne zgnječi.

Odustao je, šireći zjene, gotovo se dotakavši insekta. Bio je smeten, pomalo uplašen. Žarkocrvena točka, blistava čak i pri jakom suncu, pulsirala je na rubu plava zatka. Uhićeni kukac proizvodio je piskutav, jedva čujan zuj. Pomislio je na trenutak na krijesnice, da bi smjesta napustio tu ideju, prezirući vlastitu glupost. Naravno, krijesnica pripada redu opnokrilaca, a ovo ovdje biće bijaše — što zapravo?

Uzbuđen, posegnuo je još jednom za insektom, no u hipu prije no

što su mu se prsti zatvorili, muha se okomito digla, povlačeći za sobom piramidu zategnutih vlakana i sijekući u tkanju tako lako kao da se radi o hitnutom kamenu. Čovjek je, međutim, bio dovoljno spretan. Žustro je poklopio kukca udubljenim dlanom i zadovoljno odahnuo.

Ali uhićenik mu je zazujao u šaci, furioznom živošću koja ga je zaprepastila; čovjek je jauknuo od boli — nešto ga je bilo spržilo, usjeklo mu se u osjetljivi dlan. Nevoljko je otvorio šaku. Bljesnuo je trak elektriciteta, kako je njegov plijen sunuo uvis, svjetlucajući na suncu. U hipu spazio je onaj neobični sjaj, kao od krijesničina zatka, na pozadini tamnijeg neba, a potom ništa.

Opipao je ranu, psujući gorko. Bila je ljubičasta i već se osula mjehurićima. Ni traga od uboda. Stvor očito nije upotrijebio žalac, već je otrov — možda kiselinu — jednostavno izlio na kožu. Rana je boljela kao teška opeklina. Do vraga! Izmakla mu je prava lovina, kukac kojega znanost možda nije poznavala. A da je bio malo pažljiviji, možda bi ga bio ulovio.

Zbunjen i neraspoložen osovio se na noge i stao spremati torbu s hranom. Posegnuo je za Geigerovim brojačem, uključio baterije i nasumce zakoračio prema udaljenoj stijeni — krv mu se tada sledila. Slabo, kao udaljeno kuckanje odmijenio je uvjerljiv šum, lavina elektrona, koja je mogla značiti samo jedno. Stao je pomno ispitivati travnatu uzvisinu, vrteći glavom u nedoumici. Zlovoljno je spustio brojač na ledinu. Čim je povukao ruku, mahnito kucanje se utišalo.

Nadvijen nad brojač, zurio je prazna pogleda. Iznenada mu sine zamisao koja ga odmah ispuni smjesom sumnje i strave. Poput mačke, prišuljao se instrumentu. Ispružio je ruku, primičući mu postupno opečeni dlan.

Geigerov je brojač smjesta pomahnitao.

(Objavljeno prema dogovoru s V. P. A., Zagreb)

Slike ne lažu

Katherine Maclean
Picture Don't Lie

Preveo Nikola Popović

Novinar »Novosti« je pitao:

— Što mislite o stranim stvorovima gospodine Nathene. Jesu li oni prijateljski raspoloženi? Nalikuju li na ljudsko biće?

— Nalikuju i te kako — reče mladi mršavi čovjek.

Napolju je kiša uporno zalijevala prozore stalnim laganim udarcima, zastirući pogled na aerodrom gdje su ONI trebali svakog trena stići. Na betonskom uzletištu mlake su svjetlucale na kiši, a trava između betona blistala je od vlage savijajajući se pod naletima vjetra.

Na pristojnoj udaljenosti od mjesta gdje je trebalo da se spusti svemirski brod stajali su sivi kamioni s televizijskim kamerama i ekipama. Dalje u pustinji, pustinjski pejzaž, a iza dalekih pješčanih brežuljaka bila je postavljena u velikom polukrugu baterija topova a još dalje bombarderi su stajali spremni na uzletištu da obrane svijet — ako ustreba — od mogućeg iznenađenja prvog stranog svemirskog broda koji je trebao da sleti na Zemlju.

— Da li vam je nešto poznato o njihovom planetu? — pitao je novinar »Heralda«.

Novinar »Timesa« je stajao s ostalima, odsutno slušajući razmišljao je o tim pitanjima prema kojima se držao rezervirano. Josepha R. Nathena, mršava mlada čovjeka s ravnom crnom kosom i umorna izraza na licu, novinari su intervjuirali s vrlo velikom pažnjom. Očito je bio na kraju svojih snaga i nisu ga htjeli opterećivati s previše pitanja odjednom. Htjeli su da održe dobre odnose s njim. Sutra će on biti jedna od najslavnijih ličnosti koje su se ikada pojavile na prvim stranicama svjetskih listova.

— Ne, ništa određeno.

— Imate li neke ideje ili neke druge informacije? — nastavljao je novinar »Heralda«.

— Njihov svijet mora biti sličan svijetu na Zemlji — nesigurno odvrati mladi čovjek izmučena izgleda. — Okolina uvjetuje razvitak života, ali naravno samo relativno. — Promotrio je novinare brzim pogledom, a onda je nesigurno pogledao u stranu, dok mu je ravna

kosa počela svjetlucati od znoja.

— To naravno, u ovom slučaju ne mora značiti ništa.

— Sličan Zemlji — mrmljao je novinar, i zapisao kao da ništa drugo nije mogao zapisati kao odgovor.

Novinar »Heralda« pogledao je onoga iz »Timesa« da vidi je li opazio brz i nesiguran pogled Nathena.

Novinar »Heralda« je uporno pitao dalje:

— Mislite li da su oni opasni?

Takvo je pitanje obično lomilo uzdržanost i donosilo brzo činjenice, ako bi pogodilo na pravo mjesto. Svi su znali za vojne pripreme, za svaku sigurnost, iako nisu smjeli znati.

Pitanje je promašilo. Nathen je pogledao zabrinuto kroz prozor.

— Ne, ne bih rekao.

— Onda vjerujete da su prijateljski naklonjeni? — jednako je žustro pitao novinar »Heralda«.

Osmijeh preleti preko Nathenovih usana.

— To znam svakako.

Nije bilo nikakva smisla tako dalje nastavljati, ali trebale su im osnovne činjenice za članak prije nego što stigne brod. Novinar »Timesa« upita:

— Što vas je navelo da s njima uspostavite kontakt?

Nathen je odgovorio nakon kraćeg oklijevanja.

— Smetnje. Radiosmetnje. Armija vam je rekla što je moj posao, zar ne?

Armija im nije baš ništa rekla. Oficir koji ih je doveo na razgovor stajao je ukočeno 1 natmuren, i nije želio da bito što kaže za javnost.

Nathen je pogledao u njega sumnjičavo.

— Moj je posao dešifriranje radioporuka i signala za Vojnu obavještajnu službu. Koristim se izravnim prijemnikom koji snima sve i dešifriram svaku zakukuljenu ili kodiranu poruku koju čujem i onda odgonetavam, to jest sastavljam automatske odgonetače za sve osnovne tipove šifara i skrivenih poruka.

Oficir se nakašljao, ali nije rekao ništa.

Propisi o sigurnosti bitno su se izmijenili otkad su Ujedinjeni narodi legalizirali inspekciju armija. Potpune informacije bile su jedino jamstvo protiv tajnog naoružavanja i špijunaže pa je i obavještajni rad postao javan. Što se toga tiče sve se izmijenilo, pa je i priznati tu činjenicu bilo u stilu održavanja dobrih odnosa s javnošću

Nathen je nastavio:

— U svoje slobodno vrijeme počeo sam upravljati antene prema zvijezdama. Postoje radiosmetnje koje stižu sa zvijezda, to znate. Tako neke stvari nalikuju na smetnje i povremeno kreštanje. Ljudi su to dugo slušali, neki su istraživali, pokušavajući odgonetnuti zašto te zvjezdane radijacije na tim valovima dolaze u tako isprekidanim valovima. To se

nije doimalo prirodnim.

Malo je zastao, nasmiješio se nesigurno, znajući da će ga proslaviti slijedeća stvar koju će ispričati. Bila je to zamisco koja mu je sijevnula dok je slušao, ideja tako jednostavna i savršena kao ona koja je pala na um Newtonu kad je vidio kako pada jabuka sa grane.

— Zaključio sam da je to normalno i pokušao sam te signale dešifrirati.

Žureći, pokušao im je to protumačiti, da bi pokazao kako je sve to jednostavno.

— Vidite, postoji jedan stari obavještajni trik s ubrzavajem poruke, dok ne zvuči tako nekako kao kreštanje ili smetnja, a onda se emitira. Podzemlje se time još koristi. Slušao sam prije takve poruke.

— Želite reći da nam upućuju poruke u šiframa? — zapitao je novinar »Newsa«.

— Nije to baš kodirana poruka. Potrebno je samo da ih snimite i preslušate usporeno. Oni to ne emitiraju za nas. Kad jedna zvijezda ima nekoliko planeta, nastanjenih planeta, i postoji radio-veza među njima, oni će tu vezu održavati usmjerenim valovima da bi štedjeli energiju. — Pogledao je da vidi razumiju li ga. — Znate, kao trak svjetla. Teoretski uski snop valova može se usmjeriti tako da se neprestano kreće, bez gubitka intenziteta. Ali usmjeravanje je vrlo teško s jednog planeta na drugi. Ne može se očekivati da će snop valova baš pogađati cilj na takvoj udaljenosti duže od nekoliko sekundi. Zbog toga su oni, sasvim razumljivo, zbili svaku poruku u dužini od pola sekunde ili jedne sekunde, kao paket, i slali nekoliko stotina puta sve dok su postali sigurni da je prijemnik to uhvatio.

Govorio je polagano i pažljivo, držeći neprestano na umu da razlaže za novine.

— Kad zalutali snop radiosignala dopre u našu sekciju svemira, onda se čuje oštar zvuk i buka iz tog pravca. Snop radiosignala se okreće prateći vlastiti planet, a udaljenost odande dovde povećava brzinu toga snopa do neslućenih razmjera, tako da ne možemo uhvatiti više od jednog »b i p«, kad prolazi preko nas.

— Kako tumačite broj tog krčanja koje nam dolazi? — pitao je dalje novinar »Timesa«. — Da li se zvjezdani sustav okreće oko galaksije ili u galaksiji? — To je bilo privatno pitanje, izgovoreno impulzivno, zbog znatiželje i od uzbuđenja.

Radijski dešifrant se namrštio dok su mu crte umora gotovo iščezle s lica.

— Možemo hvatati svačiji telefonski razgovor a cijela je galaksija ispunjena i vrvi od različitih živih bića koja po cijeli dan nazivaju jedni druge radiovezom. Možda je ljudski tip s naše Zemlje standardni model.

— Pa to bi moglo biti — složi se »Timesov« novinar. Smješkali su se

pri tome jedan drugome.

Novinar iz »Newsa« je nastavio pitati.

— Kako se dogodilo da ste se poslužili televizijom umjesto samo glasovima?

— To nije bilo slučajno — mirno je tumačio Nathen. — Prepoznao bih svaki glasovni uzorak, ali sam želio slike. Slike su razumljive svakome i na svakom jeziku.

Pored novinara vrtio se senator i nervozno šetkao ponavljajući govor što ga je bio pripremio za doček. Pogledavao je svaki čas kroz prozor koji je još zapljuskivala kiša.

Nasuprot prozoru u velikoj prostoriji bila je postavljena platforma s visokim TV kamerama i mikrofonima na »pecaljkama« i televizijskom rasvjetom, pripremljenom za trenutak kad će senator održati svoj govor dobrodošlice nepoznatim bićima i cijelom svijetu. Jedan neugledni radioodašiljač stajao je po strani, bez postolja, sa dvije katodne tv cijevi s druge strane, uz koje je stajao spiker. Uspravna ploča s mnogo tastera i dugmadi stajala je pred njim, a jedan maleni stol za pojačavanje i miješanje slike i tona točno ispred ploče. Pult je bio povezan s nekom vrlo sjajnom kutijom na kojoj je pisalo »Radio-labaratorij, USA«.

— Snimio sam nekoliko kolutova zvukova, zviježđa Strijelaca i počeo raditi na njima — nastavio je Nathen. — Trajalo je nekoliko mjeseci dok sam pronašao sinhronizirane signale i postavio aparat u pravo vrijeme tako blizu da sam mogao dobiti nekakav uzorak. Kada sam uzorak pokazao šefu odjela, odobrili su mi da samo na tome radim i dali mi još i jednog asistenta kao pomoć. Trebalo mi je osam mjeseci da izvučem iz toga kolor-vrpce i na njima dobijem prave boje, kako bih dobio na ekranu nešto što bi se moglo raspoznati.

Neugledna hrpa aparata i izloženih dijelova bili su ti originalni prijemnici koje su izradili za deset mjeseci, podešavajući ih uvijek iznova, kako bi reducirali luckasto skakanje nesinhroniziranih slikovnih signala u boji i dobili kakvu-takvu sliku.

— Stalna ispitivanja, istraživanja i greške — nastavi Nathen — ali napokon je sve ispalo dobro. Široka tv vrpca raširila je te signale, koji su od početka ukazivati da bi to mogla biti kolor-televizija.

Načinio je nekoliko koraka i dotakao aparate. Spiker je pritisnuo nekakvo dugme i zelenkasti ekran je zasvijetlio. Aparati su bili vrlo osjetljivi, podešeni da primaju signale a velikog međuzvjezdanog svemirskog broda koji je sada kružio oko Zemlje.

— Prvo smo se čudili zašto ima toliko valova, ali kada smo napravili ovaj prijemnik i započeli snimati sve što je iz toga pravca dolazilo i sve to dešifrirati, pronašli smo da smo snimili nešto kao posudbenu biblioteku. Sve je bilo fikcija i igra.

Između stanki u Nathenovu govoru, novinar »Timesa« opazio je

kako nesvjesno osluškuje ne bi li čuo grmljavinu raketnih motora.

Novinar »Posta« je upitao:

— Kako ste uspostavili kontakt sa svemirskih brodom?

— Uhvatio sam i snimio filmsku kopiju »Dolazak proljeća«, kombinaciju Disneva i Stravinskog i poslao natrag po istom pravcu kojim smo primali njihove signale. Pokušali smo. To bi do njihova planeta stiglo za nekoliko godina, ako bi uopće stiglo do njih. Pomislio sam da će se to njima svidjeti kao snimka za njihovu kinoteku. Dva tjedna kasnije, kad smo ponovo uhvatili nove signale, raširili ih i dešifrirali, tu je bio i odgovor. Očito je bio upućen nama. Bila je to kratka vijest kako se Disnev prikazuje širem auditoriju, a onda auditorij kako sjedi pred bijelim ekranom i čeka. Signal je bio vrlo jasan i glasan. Uhvatili smo neki svemirski brod. Oni su tražili još, vidite. Svidio im se film i tražili su još...

Nasmiješio se na iznenadnu pomisao.

— Možete ih i sami pogledati. Tamo je dolje, gdje lingvisti pripremaju automatski prevodilački uređaj.

Oficir koji je sve to slušao, opet pročisti grlo, a mali mršavi čovjek se hitro okrene prema njemu.

— Nema valjda nikakva razloga da ne pogledaju te emisije, zar ne? Možda bi bilo dobro da im vi pokažete. — Okrenuo se novinarima, potvrđujući. — Tamo je dolje na kraju hodnika. Obavijestit ćemo vas kada se svemirski brod bude približavao.

Razgovor je time bio napokon okončan. Crnokosi mršavi čovjek okrenuo se i sjeo uz radioaparat, dok je oficir, potiho gunđajući, poveo novinare niz hodnik. Stigli su do zatvorenih vrata na kraju hodnika. Kad su ih otvorili, pred njima se ukazala polumračna soba s razbacanim stolicama iznad kojih je dominirao svijetli ekran. Kada su zatvorili vrata, ostali su u potpunom mraku, samo je ekran svijetlio.

Ćulo se kako novinari tumaraju dok su se smještali po stolicama, a novinar »Timesa« ostao je stajati, svjestan golema iznenađenja, kao da je bio zaspao i probudio se u nekoj drugoj, pogrešnoj zemlji.

Jarke boje dvostruke slike činile su se jedino realnim u tom trenutku u toj mračnoj prostoriji. Čak i zamućene kakve su bile, vidio je da su im pokreti sasvim drugačiji, a obrisi strani.

Gledao je u strana bića.

Impresija je bila o dva živa bića, neoštra na slici, koja se kreću čudno: poluplešući, polupuzajući. Pažljivo kao u strahu da će nestati slika, on izvadi polarizirane naočale, okrenu leće na suprotne strane, i stavi ih na oči.

Odjednom su ta dva bića došla u fokus i moglo ih se vidjeti oštro, realno i čvrsto. Ekran je postao širok bliski prozor kroz koji ih je promatrao.

Bića su nešto govorila u nekoj prostoriji sa sivim zidovima, nešto

vrlo žustro i s uzbuđenjem. Veliki čovjek u zelenoj tunici zatvorio je svoje crvene oči na tren kad mu je onaj drugi nešto rekao i načinio pokret rukom kao da nešto odguruje od sebe.

Prava melodrama.

Drugi, nešto manji, sa žutozelenim očima, priđe bliže i poče govoriti vrlo brzo, samo tišim glasom. Prvi je stajao mirno, i ne pokušavajući da ga prekine.

Očito je bilo da mu onaj manji predlaže neku malu, primamljivu izdaju, i on kao da je želio da bude na to nagovoren. Novinar »Timesa« dohvati jednu stolicu i sjedne.

Možda je takva gesta univerzalna, želja i odbijanje, naklonjenost i otklanjanje, napetost i opuštanje. Možda su ti glumci bili gospodari. Scena se promijenila. Jedan hodnik i mjesto slično nekom parku što je on počeo polagano prepo¬znavati kao svemirski brod i učionicu.

Tu su bili drugi koji su hodali i govorili čovjeku u zelenoj tunici i uvjek je bilo jasno što se dešava i što oni osjećaju.

Govorili su nekim tečnim jezikom s mnogo kratkih samoglasnika i promjena u visini tonova, a za vrijeme razgovora su gestikulirali živahno rukama na neki čudan način, ne polagano nego nekako zaneseno.

Nije obraćao pažnju na jezik, ali poslije nekog vremena razlike u pokretima počele su mu privlačiti pažnju. Nešto u načinu hoda...

S naporom je odvojio misli od predstave i pažnju usmjerio na fizičke razlike. Smeđa kratka kosa, svilenkasta kratka odjeća, oči različite boje koje su se dobro razaznavale jer su bile okrugle i velike, široko postavljene na smeđim licima. Vratovi i ramena djelovali su snažno, snažnije nego u ljudi, a ruke su im bile uske i s vrlo finim dugačkim prstima.

Ćini se da su imali više prstiju nego ljudi.

Otkađa je on ušao, iza njega je zujao neki stroj i neki glas je mumljao. Prestao je brojati prste i pogledao natrag. Neki je čovjek s velikom pažnjom, sa slušalicama na ušima, pratio što se događa na ekranu. Pored njega je bila nekakva vrlo lijepo oblikovana aparatura. Čovjek iznenada okrene jedno dugme na ploči i promrmlja neku riječ u mikrofon te ponovo nervozno okrene dugme. S ekrana se čuo strani jezik.

Ovaj čovjek podsjetio je »Timesova« novinara na prevodioce u Ujedinjenim narodima. Stroj je vjerojatno bio automatski prevodilac, a onaj što je mrmljao u njega, lingvist koji je kontrolirao stroj. Pored ekrana još su dva jezična stručnjaka nešto zapisivali.

»Timesov« novinar sjetio se senatora koji je nervozno hodao tamo-amo u holu ponavljajući svoj govor dobrodošlice. Taj govor neće biti samo isprazna pompozna gesta kako je on pomislio da će biti. Bit će mehanički preveden i razumljiv strancima.

S druge strane, na sjajnom prozoru, koji je bio zapravo stereo-ekran, onaj veći protagonist u zelenoj tunici govorio je nešto jednom pilotu u sivoj uniformi. Stajali su u blještavo osvijetljenoj prostoriji — kontrolnoj kabini svemirskog broda koja je bila jarko-žuta.

Novinar »Timesa« pokušavao je da prati radnju na ekranu. Već je bio zainteresiran za sudbinu toga heroja i svidio mu se. To je, vjerojatno, bio rezulat dobre glume, jer je dio umjetnosti glume upravo taj da osvoji simpatije gledalaca, a ovaj glumac je mogao biti idol na matinejama u cijelom Sunčevu sistemu.

Savladavanje napetosti koju je odao jednim trzajem ruke, žustri odgovor na neko pitanje. Onaj u uniformi bez sumnje je okrenuo leđa i bio je zaokupljen nekim zadatkom oko mape osvijetljene crvenim točkicama, a kretnje su mu bile elegantne kao i u ostalih, kao da su pod vodom ili u nekom usporenom filmu. Drugi je gledao u jedan prekidač na ploči i prilazio mu razgovarajući s prvim, a glazba se pojačavala ističući tako napetost.

Zatim se vidjelo strančevo lice u krupnom planu kako promatra prekidač, a novinar »Timesa« je opazio da su mu uši bile simetrične polukružnice, dok se otvori u ušima nisu vidjeli. Onaj u uniformi odgovorio je jednom kratkom riječi, zabrinutim dubokim glasom. Leđima je još bio okrenut.

Drugi je pogledao prekidač i još mu se više približio, razgovarajući sa svojim kolegom. Prekidač je bio sve bliži i bliži. Bio je nadohvat ruke i ispunio je cijeli ekran. Ruka je postala vidljiva, ispružila se, savila se ponad prekidača.

Čuo se jak, bučan udarac i ruka mu se otvorila u smrznutom grču od boli. Iza njega, kad se scena proširila, bio je oficir u uniformi, nepokretan s nekim oružjem u ruci. Onda se, iznenađen, naglo okrenuo i pucao, promatrajući široko otvorenih očiju kako je čovjek u zelenoj tunici zateturao i pao. Na ekranu se zadržala slika uniformiranog kako potišteno gleda u svoju ruku koja je držala oružje kojim je ubio, a glazba je prodirala sve jače iz pozadine. U jednom trenutku prostorija i sve stvari u njoj pretvorili su se u ono iznenađujuće televizijsko mijenjanje boja u kolor-negativ. Zeleni čovjek stajao je u jednoj ljubičastoj kontrolnoj prostoriji svemirskog broda i gledao dolje u tijelo zelenog čovjeka u crvenoj tunici. To je trajalo manje od jedne sekunde, a onda je boja opet postala normalna.

Jedan drugi uniformirani čovjek je došao i uzeo oružje iz ruke onog prvoga koji mu je počeo nešto tumačiti potištenim tihim glasom, dok je glazba postajala sve bučnija tako da mu se glas više nije čuo, a ekran je polagano postajao bijel kao prozor kojem se prikrada bjelkasta magla.

Glazba se izgubi.

U mraku je netko zapljeskao odobravajući.

Čovjek sa slušalicama na ušima pored novinara »Timesa« skide

slušalice i reče uzbuđeno:

— Ništa više ne mogu uhvatiti. Želi li netko da ponovimo?

Neko su vrijeme svi šutjeli, a onda je lingvist u najbliži aparat za prevođenje rekao:

— Čini mi se, da smo ovo iscijedili do kraja. Da pogledamo vrpcu na kojoj Nathen i momak na brodu šalju pozivne signale i podešavaju svoje primopredajnike da se bolje čuju.

Imam utisak da taj momak izgovara uobičajene riječi na radiju kao što mi to radimo s jedan, dva, tri i zbog testiranja.

Čula se nekakva buka u mraku, a onda se ekran ponovo osvijetlio i oživio.

Prikazana je prostorija u kojoj neki auditorij sjedi pred ekranom i sluša skraćene akorde neke poznate simfonije.

— Ludi su za Stravinskim i Mozartom — primijeti lingvist sa slušalicama na ušima, popravljajući slušalice. — Ne mogu podnijeti Gershwina. Možete li to protumačiti? — Onda opet obrati pažnju na ekran kad je prva sekvenca došla na red.

Novinar »Posta« koji je stajao ispred njega, okrene se novinaru »Timesa« i reče:

— Čudno kako su slični ljudima. — Pisao je i pravio zabilješke da bi telefonom poslao svoj izvještaj. — Kakve im je boje bila kosa?

— Nisam opazio. — Razmišljao je da li da reporteru kaže da je Nathen isticao kako je birao na traci boje koje bi najbolje odgovarale likovima. Gosti kada dođu, možda će biti sasvim drugačijih boja, možda će biti svijetlozeleni s plavom kosom. Samo su gradacije boja na slici bile sigurne, samo sličnosti i kontrasti te odnosi jedne boje prema drugoj.

S ekrana se opet čuo strani jezik. Ova su bića imala dublji glas nego ljudi. Sviđali su mu se duboki glasovi. Da li bi to smio napisati?

Ne, nešto je u tome također bilo pogrešno. Kako bi Nathen mogao ustanoviti pravi zvučni odnos na vrpci? Da li je on uzimao modulaciju onako kako je stizala iz svemira ili je to neka vrst interferencije što je nastala u toku pokusa i pogrešaka? Vrlo vjerojatno!

Mnogo je sigurnije pretpostaviti da je Nathen bio više sklon dubokim glasovima.

Dok je tako sjedio i razmišljao, spazio je neku nelagodnost na Nathenovu licu, kada je ušao, i time je samo još pojačao njegove sumnje. Znao je da nelagodnost često prikriva strah.

— Nikako ne mogu razumjeti zašto je sam sebe opteretio svim tim problemima oko preuzimanja te televizijske predstave, umjesto da je s njima stupio u izravni kontakt — gunđao je novinar »Newsa«. — To je dobar šou, ali čemu to?

— Možda zato što tako možemo naučiti njihov jezik — reče novinar »Heralda«.

Na ekranu je sada bila nedvojbeno prava scena: mlađi svemirac radio je nešto na ploči s aparatima. Okrenuo se, mahnuo i otvorio usta u komičnu »O« gestu koju je novinar »Timesa« počeo prepoznavati kao njihov ekvivalent za smijeh, a onda se vratio natrag i pokušavao nešto protumačiti oko aparata izražajnim, čudnim gestama i pažljivo izgovorenim riječima.

Novinar »Timesa« tiho je ustao, izašao u široki svijetli koridor od bijela kamena i pošao putem kojim je i došao zamišljeno spremajući svoje stereo naočale u džep.

Nitko ga nije zaustavljao. Osiguranje mu je ovdje bilo prilično nejasno. Suzdržljivost armije je ovdje čini se bila više stvar navike, čisti refleks, zbog činjenice što je sve poteklo od sekcije za obavještajnu službu pa tako ni ovo slijetanje nisu tajili.

Veliki hol je sada bio prepun ljudi, bilo ih je više nego kad ga je on napustio da bi pogledao tv šou. Televizijske ekipe za snimanje stajale su pokraj svojih aparata, senator je našao jednu stolicu i čitao neke novine, a na kraju hola osam je ljudi stajalo u skupini i nešto žučljivo raspravljalo. Novinar »Timesa« je neke prepoznao jer ih je znao osobno, to su bili istaknuti učenjaci na području teorije polja.

Odlomci nekih rečenica doprli su i do njega: »... u odnosu na općevažeće konstante kao što je... « Vjerojatno se raspravljalo o načinima pretvaranja formula iz jedne matematike u drugu kako bi se mogle što brže razmjenjivati informacije.

Imali su mnogo razloga da budu zaokupljeni raspravom, svjesni da će se mnogo novih spoznaja pojaviti zajedno s novim bićima koja očekuju, ako ih uopće budu mogli razumjeti. Rado bi im se priključio i poslušao o čemu raspravljaju ali je preostalo premalo vremena do spuštanja svemirskog broda. Improvizirani primopredajnik je još zujao, podešen da šalje i prima valove s broda koji je kružio oko Zemlje, a mladi čovjek koji je sve to započeo, sjedio je kraj televizijskog »mišpulta« i glavu podbočio rukama razmišljajući. Nije podigao glavu kada se novinar »Timesa« približio, ali to je bilo više zbog koncentracije u očekivanju događaja nego neljubaznost.

Novinar »Timesa« sjedne pored njega i izvadi kutiju s cigaretama, a onda se sjeti da je zabranjeno pušenje u toj prostoriji. Spremio je kutiju u džep, promatrajući zamišljeno kišu što je padala bez prestanka da se nije ništa vidjelo kroz prozor.

— Što nije u redu — zapitao je.

Nathen jedva malo pomakne glavu pokazujući tako da je svjestan njegove prisutnosti.

— A đavo bi ga znao.

— Slutnja — reče novinar »Timesa«. — Čista slutnja. Sve ide previše glatko i svatko drži da je sve tako jednostavno.

Nathen se malo opusti.

— Slušam vas, imate neke ideje?

— Nešto u vezi s načinom kako se kreću...

Nathen se okrene i bolje ga pogleda.

— To je ono što i mene zabrinjava.

— Jeste li sigurni da ste sve podesili za pravu brzinu?

Nathen mahne rukom zabrinuto i pogleda ga s razumijevanjem.

— Ne znam. Kada sam vrpcu puštao brže, svi su se kretali većom brzinom i tada sam se čudio zašto im odjeća ne lepršа, zašto se vrata zatvaraju tako brzo, a ipak se ne čuje udarac. Stvari su padale prebrzo, itd. Kada sam je usporio, sve se činilo kao da pliva. — Pogledao je upitno novinara »Timesa«. — Nisam čuo vaše ime.

Pravi neotesanac, pomisli novinar »Timesa«.

— Jacob Luke iz »Timesa« — rekao je pružajući ruku.

Nathen brzo pruži ruku i čvrsto je stisne znajući to ime.

— Urednik znanstvene rubrike. Čitao sam. Čudim se da ste vi osobno došli ovamo.

Novinar »Timesa« se nasmiješi.

— Recite, jeste li vi ušli u sve ovo racionalno, s pravim formulama? — Potražio je olovku u džepu. — Očito je da nešto nije u redu s našim procjenama njihovih odnosa između težine, brzine i momenta inercije. Možda je sve skupa mnogo jednostavnije kao na primjer manja gravitacija na brodu s magnetskom obućom na nogama. Možda stvarno malo lebde.

— To nas ne mora zabrinjavati — upade Nathen. — Ne vidim potrebe ni razloga da sada o tome razbijamo glavu.

— Nasmijao se i nervozno zatresao svojom crnom kosom.

— Vidjet ćemo ih za dvadeset minuta.

— Jeste li sigurni? — zapitao je polagano novinar »Timesa«.

Zavladala je tišina za koje je senator okrenuo još jednu stranicu časopisa; čulo se kako šušti papir. Znanstvenici su još raspravljali na drugom kraju hola. Nathen zabaci kosu kao da je prijetila da mu zastre pogled.

— Svakako. — Mladi se čovjek nasmije iznenada i poče brzo govoriti. — Svakako ćemo ih vidjeti. Zašto ne? Eto vlada je spremna da ih dočeka pozdravnim govorom, čitava armija je izišla i tamo je iza brežuljaka, novinari su posvuda, kamere za filmske novosti su tu, sve je spremno za prijenos slijetanja stranaca na Zemlju. Sam predsjednik se pozdravio sa mnom i čeka u Washingtonu na... — Napokon je izvalio ono što je osjećao: — Do vraga, čini se da neće stići ovamo. Negdje je došlo do pogreške. Nešto nije u redu. Trebalo je da kažem to šefovima još jučer kad sam sve ovo predlagao. Nije mi jasno zašto im nisam rekao. Vjerojatno sam bio preplašen. Previše je visokih ličnosti u sve upleteno i sada ih je i ovdje previše. Izgubio sam živce. — Dodirnuo je rukav novinara »Timesa«. — Vidite, ne znam...

Zeleno svjetlo pojavilo se na primopredajniku. Nathen nije obraćao pažnju na to, ali je prestao govoriti.

Zvučnik s aparata zakrči i pretvori se u glas, koji je govorio stranim jezikom. Senator se ukruti i nervozno pogleda u tom pravcu popravljajući kravatu. Glas ponovo iščezne.

Nathen se okrene i pogleda prema zvučniku. Zabrinutosti kao da je nestalo.

— Što je to bilo? — zapitao je novinar »Timesa« zna¬tiželjno.

— Kažu da su dovoljno usporili i da bi sada mogli ući u našu atmosferu. Bit će ovdje za deset-petnaest minuta, pretpostavljam. To je moj prijatelj, rekao je, na kakvoj mi to planeti živimo, tako je mutna i mrka. — Nathen se nasmiješi. — Šali se, očito.

Novinar »Timesa« se zbuni. Pa ne pada kiša valja po cijeloj Zemlji. A i tu je upravo prestala i svijetloplavi dijelovi neba pojavljivali su se kroz rascjepkane oblake, dok se svjetlo caklilo s blistavih kišnih kapi na prozoru. Pokušao je razmišljati, tražeći nekakvo objašnjenje. — Možda se pokušavaju spustiti na Veneru. — Pomisao je bila smiješna, znao je to vrlo dobro. Svemirski brod je slijedio Nathenove radiosignale. Nije mogao promašiti Zemlju. Onaj »svemirac« se očito šalio.

Zeleno svjetlo se opet pojavilo na malom ekranu i svi su prestali govoriti, očekujući da poruka bude snimljena i prevedena. Na ekranu se vidjelo kako čovjek sjedi uz svoj odašiljač ikako se okrenuo da pogleda na neku ploču s ekranom, na kojoj se ukazala velika silueta letjelice što se približavala. Kako se brod spuštao, dojam ćvrsta tijela je nestao, a brod je zaronio u uzavrelu masu crnih oblaka. Proširio se vrtlog tamne materije, a onda se ekran zatamnio. Mladi »svemirac« se okrene prema kameri izgovorivši nekoliko riječi, načini ono svoje poznato »O«, okrenu prekidač i ekran opet postade siv.

Nathenov je glas bio beživotan i napet.

— Rekao je nešto kao, dok ispijemo po čašicu pića, oni će biti tu.

— Atmosfera na njihovu ekranu nije nimalo bila slična zemaljskoj — reče novinar »Timesa« ne razmišljajući. Znao je da je rekao nešto što je bilo svima očito. — To nije Zemljina atmosfera.

Neki su ljudi upitali:

— Što su kazali?

— Nakon ulaska u atmosferu sletjet ćemo za deset ili petnaest minuta — odgovori Nathen.

Žamor najvećeg uzbuđenja prijeđe predvorjem. Snimatelji su počeli podešavati objektive i leće, testirali su mikrofone i iskušavali svjetla. Znanstvenici su se digli i prišli bliže prozoru žustro raspravljajući. Novinari nahrupiše u hol i približiše se prozorima da prisustvuju velikom događaju. Tri lingvista došla su gurajući na kotačima svoju aparaturu za automatsko prevođenje i nadgledali ukapčanje u

snimateljskoemisijski sistem.

Slijeću, ali gdje? — upita grubo novinar »Timesa« zbunjena Nathena. — Zašto ne učinite nešto?

— Pa recite mi što da uradim i ja ću to vrlo rado učiniti — odgovori Nathen izgubljeno.

U tome nije bilo nikakva sarkazma. Jacob Luke iz »Timesa« pogleda na njegovo ukočeno poblijedjelo lice i mirnijim glasom ga upita:

— Zar ne možete stupiti u vezu s njima?

— Ne za vrijeme spuštanja i dok prizemljuju.

— Pa što sada?

— Jednostavno ćemo čekati. — Nathen nasloni ruku na stol i podboči glavu.

Čekali su.

Svi su ljudi, okupljeni ovdje u holu, ćekali. Više se nije čuo razgovor. Ćelavi čovjek iz skupine znanstvenika lupkao je prstima odsutno po prozorskoj dasci, drugi je brisao naočale, dizao ih prema svjetlu i ponovo brisao. Televizijska ekipa se užurbala oko svojih aparata i instrumenata, hodajući bez šuma i spretno pripremajući kamere, svjetlo i ostalo, pažljivo uređujući stvari koje su već bile uređene, provjeravajući sve opet iznova, iako su maločas to već bili učinili.

Trebao je to da bude jedan od velikih trenutaka u ljudskoj povijesti, a svi su se trudili da zaborave tu činjenicu i da svoj posao obave kao dobri stručnjaci, upravo onako kako se od njih očekivalo.

Nakon izvjesnog vremena, koje se oteglo kao vječnost, novinar »Timesa« pogleda na sat. Prošlo je svega nekoliko minula. Pokušao je zadržati disanje kako bi čuo zvuk grmljavine raketnih motora. Nije bilo glasa niotkuda.

Sunce se pojavilo iza oblaka i obasjalo cio aerodrom kao praznu pozornicu.

Odjednom se opet pojavi zeleno signalno svjetlo i ponovo je bila primljena poruka. Snimljena je i usporeno ponovljena. Nešto je škljocnulo i pojavio se glas vrlo jasan u holu u kome je vladala potpuna tišina.

Ekran je ostao siv, ali se čuo glas »svemirca« koji je izgovorio nekoliko riječi na svom jeziku. Zeleno svjetlo se ugasilo Kad je postalo jasno da se više ništa neće čuti, žamor je opet prostrujao dvoranom. Netko je ispričao neku šalu i sam joj se nasmijao.

Jedan lingvist ostao je okrenut zvučniku, a onda je zbunjena lica pogledao kroz prozor na sve čistije nebo. On je razumio što je rekao »svemirac«.

— Tamno je — dešifrirao je mršavi lingvist iz obavještajnog odjela armije, te tihim glasom to rekao novinaru »Timesa«. — Vaša je atmosfera gusta i neprozirna. Upravo je to rekao naš strani prijatelj.

Prošle su još tri minute. Novinar »Timesa« uhvati sebe kako pali cigaretu i potiho opsuje gaseći je i spremajući kutiju u džep. Napeto je osluškivao ne bi li čuo brujanje raketnih motora. Bilo je vrijeme za slijetanje ali ništa, mrtva tišina.

Zeleni signal se ponovo upalio na prijemniku

Stigla je poruka.

Instinktivno je ustao i približio se aparatu. Nathen je odjednom bio kraj njega. A onda se javio glas koji je već prepoznavao. Poruka je bila kratka. Odjednom je čovjek iz »Timesa« znao.

— Mi smo se spustili. — Nathen je prošaputao te riječi.

Vjetar je pirio preko otvorena prostora prazne piste i vlažnog tla. Pista je bila mokra, a trava vlažna i sjajna. Ljudi iz dvorane gledali su kroz prozore, osluškivali ne bi li čuli zvuk motora, grmljavinu raketnih cijevi, zurili po nebu i po zemlji ne bi li ugledali srebrnu gromadu svemirskog broda.

Nathen je došao i sjeo uz primopredajnik, okrenuo dugme, provjeravajući i podešavajući skalu. Jacob Luke iz »Timesa« tiho je pošao za njim i stao mu iza leđa, nadajući se da će mu moći štogod pomoći. Nathen se napola okrenuo da ga vidi.

Skide dvije slušalice s ležaja na velikom aparatu za automatsko prevođenje i uključi ih, jedan par stavi sebi na uši, a drugi doda preko ramena novinaru »Timesa«.

Glas se ponovo javio.

Jacob Luke brzo stavi slušalice na uši. Bilo mu je čudno kad je čuo da »svemirčev« glas drhti, treperi. Prvo je glas govorio samo strani jezik, a onda kao iz velike daljine čuo je vrlo jasno glas lingvista kako izgovara kodiranu riječ, zatim je paralelno s riječima stranog jezika čuo i jasne riječi na engleskom koje su malo glasnije prekrivale strani govor.

— Radar pokazuje da nema nikakvih zgrada ili tragova nekakve civilizacije u blizini. Atmosfera oko nas je gusta kao kaša. Golem pritisak plinova, mala gravitacija i nikakva svjetla. Niste nam tako opisivali uvjete slijetanja. Gdje ste vi, Joe? Nije ovo valjda nekakav trik? »Svemirac« je malo oklijevao, bio ga je prekinuo neki dublji glas, a onda je prijeteći nastavio:

— Ako je ovo nekakav trik, spremni smo prijeći u napad.

Lingvist je slušao pažljivo. On je polagano blijedio, a onda je mahnuo drugom lingvistu i nešto šaputao s njim.

Joseph Nathen je gledao u njih s neskrivenim bijesom a onda zgrabio ručni mikrofon i uključio ga u automatskog prevodioca.

— Zove Joe — rekao je mirno, jasnim, polaganim glasom. — Nije to nikakav trik. Ne znamo gdje ste. Pokušavamo odrediti pravac vašeg signala. Opišite vašu okolinu što možete preciznije.

U blizini je televizijska rasvjeta osvjetljavala platformu spremljenu

za službeni doček stranaca. Sve televizijske mreže na Zemlji bile su pripravne da svaki čas prekinu svoje programe i da se uključe u izvanredni događaj. U velikom su predvorju ljudi osluškivali i čekali gromoglasni zvuk raketnih motora.

Ovoga puta kad se upalilo zeleno svjetlo, malo je dulje trajalo dok je spiker progovorio. Iz automatskog prevodioca došlo je samo nekoliko prepoznatljivih riječi, a onda je opet sve utonulo u nerazumljivo zujanje.

— Pokušavamo... čini se da... popravak... — i odjednom se jasno čulo. — Ne možemo znati, ako pomoćni također eksplodira. Imam, smanjio sam potenciometar. Gdje je luka za slijetanje? Ponavljam. Gdje je luka za slijetanje? Gdje ste vi?

Nathen spusti ručni mikrofon, pažljivo podesi skalu na kutiji za snimanje i okrene prekidač, tumačeći preko ramena:

— Ovo će im ponoviti što sam im rekao maločas. I stalno će ponavljati. — Onda je sjeo neprirodno miran s glavom još napola okrenutom kao da je odjednom uhvatio neki znak odgovora pa pokušava, bez uspjeha, da ga sebi protumači.

Zeleno svjetlo se upali, snimanje se uključi i »playbaek« strančeva lika ponovo se pojavi na ekranu zajedno s glasom.

— Čuli smo nekoliko riječi Joe, a onda se opet pokvario prijemnik. Pokušavamo postaviti jedan ekran za primanje dugačkih valova koji prolaze kroz tamu i prebaciti ih u vidljivo svjetlo. Uskoro ćemo moći vidjeti što je vani. Inženjeri kažu da nešto nije u redu sa zadnjim raketnim motorima i kapetan je zatražio da uputim signale za pomoć našoj najbližoj bazi u svemiru. — Načinio je opet onu grimasu »O«, dakle još se smijao. — Poruka će stići tek za nekoliko godina. Ja ti vjerujem Joe, ali izvucite nas odavde što prije... Javljaju da je ekran spreman. — Ekran postade opet siv, a zeleno svjetlo se ugasi.

Novinar »Timesa« je razmišljao o smetnjama koje su mogle dovesti do toga da moraju tražiti pomoć od svoje baze u svemiru, o govoru i snimku poruke koju su upravo primili, i o vremenu potrebnom za montiranje ekrana za dugačke valove.

— Oni rade vrlo brzo. — Pomaknuo se nervozno i dodao nasumce. — Nešto nije u redu s vremenskim faktorom. Oni rade prebrzo.

Zeleno svjetlo se opet upali. Nathen, napola okrenut njemu, reče:

— Oni su nam dovoljno blizu da im snaga odašiljača može raznijeti prijemnik.

Dakle oni su na Zemlji, pa otkuda ta tama oko njih? — Možda oni gledaju visokim ultraljubičastim zrakama i tada je atmosfera neprozirna za njih. — Tako je mislio novinar »Timesa«, dok je spiker počeo govoriti mladim, nezemaljskim glasom.

Glas je sada podrhtavao,

— Budite spremni za primanje opisa. — Svi su bili napeti od

iščekivanja.

— Polukružno na horizontu stijene. Široko blatno jezero koje vrvi raznim stvarima što plivaju. Visoke zelene trake svuda oko broda i golema čudovišta koja se međusobno napadaju i proždiru. Skoro da smo sletjeli u jezero. Sada smo na njegovoj blatnoj obali. Blato ne može izdržati težinu broda pa tonemo. Inženjeri kažu da su reaktivne cijevi začepljene blatom i pri stavljanju u pogon brod bi mogao eksplodirati, Kad možete stići do nas?

Luke je nehotice pomislio na prahistorijsku eru. Nathen je svakako vidio nešto što je njemu promaklo.

— Pa gdje su oni sada? — upitao ga je Luke mirno. Nathen je pokazao na indikator smjera. Luke očima poče pratiti smjer konvergirane imaginarne linije fokusa antene kroz prozor na suncem obasjanu betonsku pistu, praznu pistu, na beton koji se isparavao na suncu i zelenu travu što se lelujala na povjetarcu, tamo gdje se linija križala s...

— Gdje se križa linija? Pa svemirski brod je bio tamo!

Strah od nečega nepoznatog zahvatio ga je od pete do grla.

Svemirski brod je opet emitirao:

— Gdje ste vi? Odgovorite ako je moguće! Mi tonemo! Gdje ste vi?

Vidio je da i Nathen shvaća.

— Što je to? — pitao je Luke promukla glasa. — Jesu li oni u nekoj drugoj dimenziji, ili u prošlosti, ili budućnosti, ili u nekom drugom svijetu?

Nathen se gorko osmjehivao i Luke se sjetio da mladi čovjek ima prijatelja u svemirskom brodu.

— Nagađam da su se oni razvijali na nekom planetu s jakom gravitacijom i tankom atmosferom blizu neke plavobijele zvijezde. Oni svakako vide i ultraljubičaste zrake. Naše je Sunce neprirodno, malo, maglovito i žuto, a atmosfera nam je tako gusta da zaklanja zrake. — Nasmijao se kiselo. — Dobra šala za nas, čudesan svijet u kojem smo se mi razvijali i tako nam se to dogodilo!

— Gdje ste vi? — pozivao je strani svemirski brod. — Požurite, mi tonemo!

Dešifrant je usporio riječi, zastrašen i, pogledao na novinara tražeći razumijevanje.

— Mi ćemo ih spasiti — rekao je mirno. — Imali ste pravo u vezi s vremenskim faktorom, imali ste pravo i u vezi s njihovim kretanjem u nekakvoj drugoj brzini. Ja sam krivo razumio. Ovo dešifriranje krčanja, ubrzavanja zbog boljeg prijenosa, snop valova, radiofar. Imao sam krivo.

— Što mislite time reći?

— Oni uopće ne ubrzavaju svoje emitiranje

— Oni ne ubr...?

Odjednom mu pred očima poče opet prolaziti sve što je dosada vidio, ali glavni junaci su se sada kretali velikom brzinom, riječi su izgovarali još neviđenom brzinom, misli i odluke su prolazile neslućenom brzinom, vrata koja se zatvaraju divlje, lica u brzom izmjenjivanju izraza, skakanje iz prostora u prostor.

Ne — brže, još brže, on nije vizualizirao tu brzinu onako kakva je ona bila, sat razgovora i akcije u jednom gotovo trenutačnom radiosignalu, jednom radiofaru. Bliski izvor »smetnji« pomiješan s jednom riječi iz zemaljskog otpremnika! Brže, brže, ta to je bilo nemoguće. Materija ne može izdržati takve potrese — gdje je tu inercija, momenat zamaha, povećana težina, gravitacija.

To je bilo ludo.

— Zašto? — pitao se. — Kako?

Nathen se opet kiselo nasmijao posegnuvši za mikrofonom.

— Izvadite ih! Nema tu jezera niti rijeke na stotine milja uokrug.

Jeza od nečeg nestvarnog a ipak prisutnog spusti se niz kičmu novinara »Timesa«.

— Pa gdje su onda? Zašto ne možemo vidjeti njihov svemirski brod?

Nathen okrene prekidač na mikrofonu gestom koja ja pokazivala svu gorčinu teška razočaranja.

— Za to nam je potrebno samo jedno dobro povećalo... Ali, naći ćemo ih i izvaditi iz te tame...

(Objavljeno prema dogovoru s G. P. A., München)

Iznenađenje

Alemko Gluhak

Kad su o n i došli, odmah se znalo tko će pobijediti. Jedna za drugom vlade mnogih država na Zemlji priznale su poraz i vrlo se brzo pokazalo da ni sam akt potpisivanja kapitulacije nema više smisla — cio je svijet bio pokoren.

A zatim je nastalo pravo rasulo. Anarhija je zavladala svijetom. Bande su harale i ubijale iz zadovoljstva. Osvajači su uništili polovinu čovječanstva, a pljačkaši su polako ali sigurno uništavali preostali dio. Civilizacije više nije bilo.

Očajnici su pokušali pobjeći od razjarenih bandi, ali mjesta u kojima su se zabarikadirali padala su jedna za drugim. To su bile posljednje oaze civilizacije — usamljeni gradići u brdima, nepristupačne pećine, neka atomska skloništa.

Mnogi su se razočarani pitali kako je moguće da takvo što dopuštaju bića iz svemira i uopće, zašto su uništila civilizaciju i ostavila ljude da se ubijaju međusobno. Oduvijek se držalo da bi ta bića morala biti razvijenija, civiliziranija, mudrija, puna volje da pomognu slabije razvijenoj subraći da razriješe sve suprotnosti i da se približe obilju, i doista su bili rijetki oni koji su o prvom susretu razmišljali kao o ratu.

Osvajači kao da i nisu bili osvajači. Svijetu koji se nije mogao boriti u svemiru, svojim su uništavanjem dali do znanja da su nepobjedivi. I onda dopustili kaos na Zemlji i jednostavno se povukli na svoju putanju da odande promatraju rasulo.

Nitko ih nije nikad vidio. Pojavili su se samo svemirski brodovi i uništavali vojne instalacije, industrijske uređaje, elektrane, gradove, obradive površine. Ostavili su vrlo malo.

I dok su skupine očajnih ljudi lutale razorenim svijetom, pojavile su se prve male letjelice kakve prije nisu vidjeli.

*

U velikoj ravnici nije se imalo kamo pobjeći, nigdje nije bilo nikakva zaklona. Desetak je ljudi uplašeno promatralo kako ih okružuje nekoliko malih letjelica. Još ih je nekoliko dolijetalo iz daljine.

Uslijedio je kratki blijesak i svi su popadali.

Žena je polako dolazila svijesti. Kroz suze je vidjela tijela ostalih iz skupine razbacana unaokolo, osvijetljena svijetlom velike lomače.

Neke su se prilike motale oko poleglih trupla i prinosile ih vatri, pričvršćivale ih na neke rešetke i postavljale nad vatru.

Pekli su ih...

Posljednje što je čula bio je njezin vlastiti vrisak.

Osvajači su bili ljudi.

Osvajači

Ivan Tanović

— Treba tim divljacima pokazati tko smo. I što možemo!

Vođeni tom plemenitom idejom i svojim hrabrim kapetanom Timom Marktwerom oružani odred sa svemirskog broda »Kobra-437« umaršira je u domorodačko selo.

Tri kilometara dalje u nebo se dizalo srebrnosivo tijelo njihova broda, vlasništvo »Nokhida«, kompanije za eksploataciju udaljenih svjetova.

Instrukcije su bile jasne. Pronaći planetu što dalju, da se spriječi kontrola Interplanetarne komisije za rad i nalazišta, otvoriti rudnike i u njih, milom ili silom, natjerati na rad lokalno stanovništvo. Samo tako se mogao ostvariti veći profit, a da Interplanetarna komisija ne upetlja svoje prste i spriječi eksploataciju.

I sada se nalaze tu, u domorodačkom selu na planeti P8819/a. Uvjeti su bili idealni, atmosfera i klima potpuno zemaljski, a planeta još djevičanski neoskvrnuta.

Domoroci, koji nisu ni slutili da su predodređeni da uskoro postanu robovi, koji će nemilice ginuti u dubinama rudnika ili utovarivati transportne brodove, znatiželjno su se okupljali oko odreda.

Iz njihove grupe istupi starac, odjeven u bijelu tuniku.

Marktwer uključi univerzalni lingvokomunikator.

— Dobar dan.

Marktweru je izmakla iz vida činjenica da starac nije uopće bio iznenađen.

— Dobro došli Nepoznati iz srebrne ptice koja se spustila s neba.

Ti kreteni misle da smo bogovi, kladim se, Marktwer je bio zadovoljan. To će mu samo olakšati prikupljanje radnika.

— Mi smo došli iz svemira.

— Ovo je planeta Zeun.

— Mi istražujemo planete

— Mi lovimo životinje. A što vi istražujete na planetarna?

— Neke stvarčice, koje vas zacijelo ne zanimaju.

— Da nisu plioni i saleni?

— Da nisu... do vraga, što?

Starac se zbunjeno nasmiješi.

— To su imena životinja koje mi lovimo i od kojih živimo. Nadam se da ih nećete dirati.

— Budite sigurni da nas to ne zanima. Kažem vam da nas zanimaju samo određene stvarčice, za koje vi vjerojatno niti ne znate da postoje na vašoj planeti, jer ih još niste nikada ni vidjeli. One se nalaze duboko u tlu.

— I što ćete s njima kad ih pronađete?

— Odnijeti ih na Zemlju, razumije se.

— A što, ako se to nama ne svidi?

Ratnici sela mrko su gledali uljeze. A oni su samo s prezirom nadmoćnih pobjednika pogledavali na kratka koplja kojima su domoroci bili naoružani. Jadni, primitivni divljaci. Sigurno ne mogu ni zamisliti u svojim nerazvijenim glavama kakva se strašna moć krije u atomskim pištoljima.

— Hm, plašim se da niste u položaju da odlučujete što vam se sviđa, a što ne. To prepustite nama i sve će biti u redu. Mi ćemo odlučivati mjesto vas.

Kapetan Marktwer otkopča futrolu i izvadi pištolj. Svjetlo zlokobno zasja na glatkim metalnim dijelovima. Marktwer ispruži ruku i nacilja. Istog trenutka jedno drvo u blizini nestane razneseno blještavom eksplozijom. Domoroci zavrištaše a žene i djeca zaplakaše.

— Hm, sada je situacija nešto jasnija.

— A što ako se nama ne svidi da vi odlučujete mjesto nas? Mi ne znamo kakve su to stvarčice koje se vama sviđaju. Možda će one i nama trebati kad postanemo tako mudri i moćni kao vi, kada i mi pripitomimo srebrnu pticu.

(Jadna stara budala. Zar zaista misli da ćemo mu omogućiti da on i njegovi divljaci postanu pametni? Tko će onda raditi u rudnicima? Takvo nešto kompanija i njeni provjereni ljudi poput kapetana Marktwera neće nikada dopustiti. Isuviše je skupo. Uostalom, uvjete postavljaju osvajači a ne osvojeni. To je jedino čemu valja naučiti te divljake. Radu i poslušnosti).

— Mi ćemo ovdje otvoriti rudnike, a vi ćete pod rukovodstvom naših stručnjaka tu raditi i dobivati plaću. To je ono što vam mogu obećati.

— Plaću? Što je to?

— Novac.

— Novac?

— Novac, da, novac. S njim možete nabaviti sve što vam treba.

— Pa, mi imamo sve što nam treba i nema razloga da dobivamo taj vaš novac i radimo za vas, koji ćete nam usto uzeti stvarčice, koje su naše, a ne vaše, a sve zato da bismo nabavili ono što ionako već imamo.

— Imali razloge ili ne, radit ćete.

— A što ako nećemo?

Marktwer pocrveni. Nikada nije podnosio suprotstavljanje, a naročito ne sada kad su svi preduvjeti za uspjeh, nagradu i zaradu bili tako očiti. Ta stara budala počela mu je već ići na živce.

Odlučno naredi:

— Krećemo. Uhvatite ih i odvedite u sabirni logor za radnike.

Začuju se krici. Uplašeni domoroci okupili su se oko žena i djece. Zemljani su opasno mahali svojim strašnim atomskim pištoljima, a svaki njihov pokret bio je popraćen uzvicima straha.

— Milost!

— Starce i djecu ostavite. Povedite samo one koji su sposobni za rad.

— Ali oni će pomrijeti bez nas!

— Njihov problem. I zaveži, stara ruino, ili ću te...

Starčeve oči se stegnuše. Posada nije imala milosti. Oni su radili svoj posao, skoro bez riječi, hladno i neumoljivo, odvajali zdrave i jake muškarce od žena u dvije velike grupe, dok su djeca i starci bili odgurnuti u stranu. Iako se sve doimalo na prvi pogled kaotično, sve je funkcioniralo kao precizan stroj.

Neki riđi momak, mašući svojim atomskim pištoljem, uhvati za kosu mladu zeunsku djevojku i povuče je prema kolibi.

— Stoj!

Starac je stajao visoko uzdignute ruke. Glas mu je zvučao zapovjednički oštro.

— Stani, propalico. Zar vam nije dosta ovo što ste do sada učinili?

Riđi upitno pogleda kapetana. Ovaj je znao što je potrebno njegovim momcima, naročito nakon duga puta. Malo zabave. Okrene glavu. Riđi je shvatio; jednom rukom čvrsto uhvati svoj plijen, drugom nanišani na starca. No, njegov prst nikada nije prešao tih par milimetara do dugmeta za okidanje. Svi Zemljani stajali su ukočeni nekakvom čudnom silom.

Iz udaljene kolibe pojavi se još jedan starac, odjeven u isto tako bijelu tuniku.

— Kapetane Marktweru, mi smo vam dali šansu, mogućnost izbora kako ćete se vladati na našoj planeti. Upozorili smo vas. Molili da nas poštedite. Da li ste poslušali naše krike, naše suze, naše molbe? Niste. Htjeli ste nas pretvoriti u robove. Ni to vam nije bilo dosta. Dirnuli ste u čast naših djevojaka. Vi niste istraživači svemira. Vi niste prijatelji. Vi ste najobičnija banda pljačkaša. Opasni ste i nemilosrdni prema slabijima. Vama ovdje nema mjesta. U ime blagostanja Zeuna, mi vas zaustavljamo.

Na te riječi iz kolibe krenuše malene svijetleće kugle. Bešumno su se kretale dok se na svakom Zemljanu nije zaustavila po jedna i pripila mu se uz vrat.

Još jedan pokret rukom i cijeli oružani odred kapetana Martkwera, i on sam, ležao je mrtav. Svijetleće kugle krenuše prema brodu, ispraćene ozbiljnim pogledima.

Nije prošlo mnogo vremena i one se vratiše.

— Zemljani su uništeni.

— Moramo požuriti da obavijestimo vladu o svemu što se ovdje dogodilo. Oni će zacijelo nešto poduzeti da ti divljaci prestanu svojim primitivnim brodovima švrljati po našoj galaksiji.

Zatim naredi nekom u kolibi:

— Uklonite optičke varke.

Začuje se tiho zujanje. Dosadašnja slika nestane. Zeun se ukaza u svoj svojoj ljepoti. U daljini su se vidjela naselja, tiho su promicale letjelice...

DODATAK

SFvijesti

- Nakon Asimova, u biblioteci »Kentaur« priprema se prijevod jednog od antologijskih djela suvremene znanstvene fantastike. Riječ je o romanu »Dune« Frank Herberta. Ovaj roman dobio je nagradu »Hugo« 1966. godine. Za »Kentaur« »Dune« prevodi Zoran Živković.

- Han Su Jin, belgijanka kineskog porijekla, predložila je Teng Hsiao Pingu prilikom jednog intervjua, da se u Kini prevedu neka djela suvremene znanstvene fantastike, kako bi se na taj način stimulirao interes za znanost i tehniku. Na taj prijedlog Teng Hsiao Ping je odgovorio pozitivno.

- U zagrebačkim kinima uskoro će početi prikazivanje američkog filma "Čovjek koji je pao na Zemlju«. lako ovaj film svojom ikonografijom neće previše oduševiti znanfance, ipak bez dvojbe pripada znanfanu, odnosno spekulativnoj fantastici. Scenario filmma napisao je Paul Mayersberg prema noveli Waltera Tevisa. Režija Nicolas Roeg, glavna uloga David Bowie.

- John J. Pierce, novinar i znanfanovac postao je novi urednik poznate znanfan revije »Galaxy«. Pierce je poznat po tome što je svojevremeno vodio reviju »Renaissance«, koja se suprotstavljala »novovalskim« tendencijama u znanfanu.

- Na tribini Centra za kulturu i informacije u Zagrebu, održan je u prosincu 1977. prvi javni razgovor o znanfanu. Sudjelovali su članovi »Sfere« i redakcije »Siriusa«.

- Evo nekoliko naslova znanfan knjiga izašlih posljednjih mjeseci na engleskom jezičkom području: antologija Fritza Leibera pod nazivom »Swords & Ice Magic«, zatim antologija Georgea Martina pod naslovom »Song of Stars and Shadows«. Monografski prikaz Heinleina od kritičara Georgea E. Slussera pod naslovom »R. Heinlein — Stranger in his Own Land«.

- Imamo gotovo kompletnog Asimova! U biblioteci »Kentaur« pojavio se potkraj godine komplet Asimova, na žalost po cijeni koja nije za plitki džep znanfnnovca.

- S velikim smo nestrpljenjem konačno dočekali prijevod kapitalnog djela Stanislawa Lema »Summa Technologiae«. Ovo je djelo preveo s poljskog Petar Vujčić, a u izdanju beogradskog »Nolita« pojavio se potkraj 1977. godine.

IZ SADRŽAJA IDUĆEG BROJA »SIRIUSA«:

- I.A. Jefremov: **TAJNA DREVNE LJEPOTICE**,

žene u koju se glasoviti učenjak zaljubio do ušiju, poput tinejdžera, a sve zahvaljujući tome što je odgonetnuo značenje nekog starogrčkog recepta.

- F. Brown: **ZBRKA SA ZVIJEZDAMA** uzbudila je cijeli svijet, a nasmijat će do suza svakoga tko pročita tu pripovijest.

- I. Košutić: **ISTRAŽIVANJA PROFESORA NAGLIĆA** je jedna od najneobičnijih priča dosad objavljenih u »Siriusu«.

- D. Veljačić: **ČUDOVIŠTE IZ IDA** to je pripovijest... ne to nije pripovijest iz idućeg broja, ona samo svojom tematikom pristaje uz njegov sadržaj, a možete je pročitati već sada, okrenete li stranicu...

Čudovište iz Ida

Dubravko Veljačić

Supernovela

Prema planeti Klklklkl jurio je međuvremenskom brzinom, a to je jako brzo, pimezonski antigravitacijski svemirskoprostorni brod žute boje. Krivudao je između galaksija, dižući na zavojima oblake prašine. Za volanom je bio Džo. Budući da Džoa odavno svi ne znaju, nećemo ga ni pobliže opisivati. Kapetan je bio debeli Ernest. S još četvoricom hrabrih momaka i jednim polupitomim Kljufom, to je bila čitava posada. Prostačka ali hrabra, otvrdla na sve gravitacijske oluje praćene vremensko-prostornim padavinama, poznajući ime svakog svemirskog čudovišta bilo gamatronskog, bilo običnog radioaktivno-dipolnog. Da, takvi su bili oni!

Sada baš jure da spasu lijepu Uul, koju je zadesila strašna četverodimenzionalna nesreća. Pala je u milost i nemilost groznog čudovišta iz Ida. Ono ju je vidjelo i ugrabilo dok se kupala u prekrasnim brzacima rentgensko-katodnih vrtloga na planeti Pljaf. Pa, da vidimo kako će joj naši hrabri junaci pomoći!

Džo je upravo trgnuo supergutljaj hiperviskija, goleme energije mirovanja, kad li se najednom na njegovom N-dimenzionalnom ekranu pojavi golem kamen, koji je jurio na njih s velikom zlobom. Zapravo, kad je malo bolje pogledao, Džo je opazio da to nije golem kamen, već prava stijena. Reagirao je u posljednji čas. Bez kvačila je prebacio iz treće u četvrtu dimenziju. Gume su zaškripjele. Škriiiip! Zatim je prebacio u putnu dimenziju i tako su mirno putovali dalje. Brod se,

nošen vremenskim povjetarcem, lijeno ljuljuškao na elektromagnetskim valovima. Mrtav pijan, Džo nije ni opazio, da su stigli do planete Klklklkl, gdje živi već spomenuto čudovište, odgovorno za svoja zlodjela. Pokušao je zakočiti antigravitacijskim visokofrekventnim mjenjačem potencijala, ali nije uspjelo. Pred samim tlom Džo je pokušao nemoguće: provući brod kroz gravitacijsko-kolapsni čvor, i doći u vremenski hiperbolni tunel, koji bi nastao kao rezultat perturbacija rubnih uvjeta dviju hiperravnina, koje su se naglim kočenjem počele klizati. Kako je to nemoguće, brod je tresnuo na visokooktansku prašinu stravične planete.

Pri tome se vremenska rezerva energije prosula iz tetrapaka, oslobodila se i, sama od sebe, lančanom reakcijom, pretransformirala u polarne koordinate. Budući da to još nije kraj, naši su junaci ostali živi!

Čudovište je čulo hipertresak. Došlo je do broda s namjerom da uništi posadu svojom superenergijom koja je mogla dezintegrirati svu poznatu i nepoznatu, a naročito nepoznatu materiju i antimateriju, pa čak i drvo. Inače je čudovište bilo hiperjezivo! Bilo je fluorescentno-nevidljive boje s infracrvenim usnama. Iz groznih očiju joj nisu sijevale munje, jer bi to bilo primitivno. Zato mu je iz usta curila slina! Ljutito nije mahalo repom, jer ga nije ni imalo. Čudovište se sastojalo od sušte transformacijske energije od 70.000 kiloelektronvolti, koju je na okupu držala potencijalna energija i davala mu takav ružan oblik, kakav smo već prije opisali. Imalo je prljave nokte! Takvo ružno nevidljivo čudovište još nitko nije vidio! Svima se digla kosa na glavi u trenutku kad su ga neugledali. Ali im čudovište nije moglo ništa, jer je Wertheim brava bila tri puta zaključana. Pa je onda otišlo kući.

Tada, svi naoružani transcedentalnim ekvebrilističkim mecima visokonaponskog zvuka, pođoše loviti čudovište, e da bi oslobodili lijepu Uul, i to žurno. Samo kapetan je znao zašto su je morali odmah osloboditi. I što da se tu priča! Našli su ga. Borba je bila strašna. Krrbum! Tres! Fijuuubrum! Kapof, kapof!

Tri dana i tri noći međusobno su se tukli. Lovili su se kroz sve dimenzije iz cilindričkih sustava bježali u sferne, postavljali zamke u baricentričkim sustavima plave boje. Na kraju su ispucali sve metke, a umorno čudovište leglo je da spava. Hrabri kapetan, a to je onaj debeli Ernest, tiho mu se došuljao i gledao da ga neugleda. Kad ga je najzad neugledao, čvrsto je stegnuo atomski čavao s nuklearnom glavom, i mimezonskim čekićem zabio ga čudovištu među oči, našto se ovo jednostavno raspalo, mislim na čudovište, u nultu dimenziju. Ujutro se čudovište nije nikako moglo oteti dojmu da je mrtvo.

Dotle su se kapetan, debeli Ernest i lijepa Uul dugo gledali na mjesečini. I tada mu je ona nježno prišla i čestitala Medugalaktički dan »Dobrog djela«.